

KIRKKO HELSINGISSÄ
KYRKAN I HELSINGFORS

Helsingin seurakuntayhtymä
Helsingfors kyrkliga samfällighet

Tilinpäätös
Toimintakertomus
2022

Bokslut
Verksamhetsberättelse
2022

Yhteinen kirkkovaltuusto 15.6.2023
Gemensamma kyrkofullmäktige 15.6.2023

I Toimintakertomus / Verksamhetsberättelse	4
1. Yleiskatsaus.....	5
1.1. Olennaisimmat tapahtumat seurakuntatyössä.....	5
1.2. Katsaus talouteen	9
1.3. Merkittävimmät investoinnit	14
1.4. Arvio merkittävimmistä riskeistä	15
1.5. Vakuutukset.....	18
1.6. Kriisiytyvän seurakuntatalouden mittareiden arviointi.....	19
1.7. Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen.....	20
1. Allmän översikt.....	23
1.1. Väsentliga händelser i församlingsverksamheten	23
1.2. Ekonomisk översikt.....	26
1.3. De största investeringarna.....	32
1.4. Bedömning av de största riskerna	33
1.5. Försäkringar.....	35
1.6. Är församlingen i kris – utvärdering och mätare	36
1.7. Väsentliga händelser efter räkenskapsperioden.....	37
2. Hallinto	39
2.1. Hallintoelinten kokoonpano.....	39
2.2. Yhteisen kirkkovaltuuston tärkeimmät päätökset ja niiden täytäntöönpano	41
2.3. Luottamushenkilöiden tekemät aloitteet ja toimenpiteet aloitteiden johdosta	42
2.4. Tietosuoja	42
3. Henkilöstö	43
4. Jäsenmäärä.....	47
4.1. Jäsenet Helsingissä.....	47
4.2. Seurakuntien jäsenmäärät.....	49
4.3. Seurakuntien jäsenistön ja kaupungin väestön kehitys	50
5. Sisäinen valvonta	51
6. Talouden tunnusluvut.....	51
6.1. Tuloslaskelman tunnusluvut	51
6.2. Rahoituslaskelman tunnusluvut	52
6.3. Taseen tunnusluvut	52
7. Seurakuntakonsernin toiminta ja talous	54
8. Yhteisen kirkkoneuvoston esitys tuloksen käsittelyksi	55
II Talousarvion toteutuminen.....	56
1. Talousarvion toteutumisvertailut.....	57
1.1. Talousarvion sitovuustaso	57
1.2. Käyttötalouden toteutuminen	58
Säästöt 2022.....	59
1.2.1. Yhteinen hallinto	60
1.2.2. Seurakunnallinen toiminta	67
1.2.3. Yhteiset seurakunnalliset tehtävät	74
1.2.4. Ympäristö –ja hautustoimi	85
1.2.5. Kiinteistötoimi.....	89
2. Tuloslaskelmaosan toteutuminen (ulk/sis).....	95
3. Rahoitusosan toteutuminen	96
4. Investointiosan toteutuminen	97
III Tilinpäätöslaskelmat	100

1. Tuloslaskelma.....	101
2. Rahoituslaskelma.....	102
3. Tase	103
4. Konsernitase.....	104
<i>IV Tilinpäätöksen liitetiedot</i>	<i>105</i>
1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	106
1.1. Arvostusperiaatteet ja menetelmät	106
1.2. Jaksotusperiaatteet ja menetelmät	106
1.3. Konsernitase	108
2. Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	108
3. Tuloslaskelman liitetiedot	109
4. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	111
4.1. Pysyvät vastaavat ja poistot	111
4.2. Siirtosaamiset	111
4.3. Rahoitusomaisuus	112
5. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	113
5.1 Siirtovelat.....	113
6. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	114
6.1. Eläkevastuuvajaus (laskennallinen KiEL-vastuu)	115
6.2. Kiinnitykset, omavelkaiset takaukset, koronvaihtosopimukset ja leasingvastuut.....	116
6.3. Maanvuokravastuut	117
6.4. Arvonlisäveron palautusvastuu	117
6.5. Hautausmaa-alueiden vallintarajoitukset	117
7. Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot.....	118
8. Taseyksikköinä hoidettujen rahastojen tilinpäätökset.....	119
8.1. Testamenttirahastojen tilinpäätöslaskelmat.....	119
8.2 Hautainhoitorahaston toimintakertomus ja tilinpäätös	121
Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	129
1.1. Arvostusperiaatteet ja menetelmät	129
1.2. Jaksotusperiaatteet ja menetelmät	129
<i>V Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä.....</i>	<i>136</i>
<i>VI Luettelot ja selvitykset.....</i>	<i>138</i>
1. Luettelo kirjanpitokirjoista	139
2. Luettelo tositelajeista.....	139
<i>VII Tilintarkastuskertomus.....</i>	<i>141</i>

I Toimintakertomus / Verksamhetsberättelse

1. Yleiskatsaus

1.1. Olennaisimmat tapahtumat seurakuntatyössä

Helsingin seurakuntayhtymä eli Kirkko Helsingissä on 20 seurakunnan (vuoden 2023 alusta 19 seurakunnan) ja yhteisten palveluiden muodostama organisaatio. Noin 315 000 jäsenellään se on yksi kaupunkimme suurimmista yhteisöistä. Kristittyjen yhteisönä Kirkko Helsingissä edistää helsinkiläisten hengellistä elämää ja rakentaa yhdessä merkittäviä ja laadukkaita kohtaamisen ja auttamisen paikkoja. Kirkko puolustaa tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, oikeudenmukaisuutta ja luontoa. Strategiassaan yhteisö lupaa avata yhdessä kirkon ovet, jotta jokainen ainutlaatuinen, Jumalan luoma ihminen voisi olla, tulla ja toimia. Lupauksen perustana ovat arvomme: usko, toivo ja rakkaus.

Vuosi 2022 oli kaksivuotisen strategiakauden ensimmäinen puolikas. Vuoden toimintaa ohjasivat kaksi keskeistä tavoitetta: 1) Kutsuva kontakti, kuunteleva kohtaaminen ja yhteen tuleminen sekä 2) yhteiskunnallista vastuun kantamista antamalla tiloja, verkostot, osaamista ja resursseja hädänalaisten auttamiseen.

Eräänlaiseen happotestiin nämä periaatteet pääsivät, kun koronapandemiaa hillitsevien kokoontumisrajoitusten viimeiset hännät poistettiin helmikuun puolivälissä 2022, ja Helsingin seurakunnissa ja yhteisissä palveluissa oli alettu suunnitella paluuta normaaliin. Pitkittänyt poikkeuksellinen tilanne oli kuormittanut kaupungin seniorikeskusten, palvelutalojen, muistisairaiden ryhmäkotien sekä päiväkotien ja leikkipuistojen henkilökuntaa. Seurakunnat vastasivat Helsingin kaupungin avunpyyntöön: muutamassa päivässä liki 80 työntekijää ja vapaaehtoista tarjosi lisävoimia ja hengähdystaukoa akuuttiin tilanteeseen. Helsingin kaupungin kaikkiin seniorikeskuksiin saatiin helmikuussa vähintään yksi vapaaehtoinen. He auttoivat sellaisissa tehtävissä, jotka eivät välttämättä vaatineet erityistä koulutusta: vanhuspuolella esimerkiksi ulos viemisessä, ruokailussa, viriketoiminnassa ja yhteydenpidossa läheisiin. Parikymmentä seurakuntien lapsityön ammattilaista avusti leikkipuistoissa 2–4 viikon ajan.

Maailma pimeni helmikuun lopussa, kun Venäjä aloitti 24.2. täysimittaisen hyökkäyssodan Ukrainaan. Kirkko Helsingissä varautui auttamaan ukrainalaisia sodan uhreja ja pakolaisia sekä paikan päällä yhteistyökumppaneidensa kautta että täällä Helsingissä. Yhteinen kirkkoneuvosto myönsi kriisiavustusta yhteensä 130 000 euroa. Yksi seurakuntia, seurakuntalaisia ja kaupunkilaisia ylipäätään yhdistäneistä aloitteista oli maaliskuussa kaduille jalkautunut Kirkon Ulkomaanavun lipaskeräys. Seurakunnissa järjestettiin myös konsertteja ja muita tapahtumia ukrainalaisten tueksi. Toisena pääsiäispäivän huhtikuun puolella välissä tuhannet ihmiset kokoontuivat Tuomiokirkon portaille rukoilemaan rauhaa Ukrainaan. Toukokuun alkuun mennessä Helsingin seurakuntien kautta oli saatu kokoon arviolta neljännesmiljoona euroa ukrainalaisten auttamiseksi.

Rohkeasti yhdessä

Vuoden 2022 alusta Rohkeasti yhdessä -työskentelyssä siirryttiin toimeenpanovaiheeseen, joka toteutettiin ohjelmamuodossa. Rohkeasti yhdessä -ohjelman visiona eli tavoitteena oli, että ”helsinkiläiset saavat kirkolta tukea hengelliseen elämäänsä ja tarvitsemansa palvelut kaikkialla kaupungissa mutkattomasti, diginä ja kasvotusten. Helsingin seurakunnat ovat elinvoimainen ja kasvava yhteisö. Rakenteelliset säästöratkaisut on toteutettu vastuullisesti, ajoissa ja yhdessä sopien. Tekemisestä välittyy kristillisyyttä, rohkeus ja yhteistyö”. Tähän pyrittiin kaikkien ohjelmaan valitun noin 20 projektin kautta.

Ensimmäiset ohjelmaan kuuluvat, taloutta koskevat päätökset oli tehty vuoden 2021 lopussa. Ne jatkuivat heti vuoden 2022 alussa, jolloin yhteinen kirkkovaltuusto päätti 27.1. määrärahojen ja sisäisten vuokrien määräytymisperusteista vuosille 2023–2025. Vuoden 2022 aikana Rohkeasti yhdessä -ohjelmassa valmistui esimerkiksi Palveluiden kuvaus, arviointi ja ydinprosessien kehittäminen -projekti, jossa Helsingin seurakuntayhtymän ulkoiset ja sisäiset palvelut kerättiin omiin palvelukarttoihinsa. Palvelukartan myötä palveluista voi entistä paremmin viestiä helsinkiläisille. Palvelukartta mahdollistaa jatkossa myös sisäisen keskustelun siitä, mitä palveluja Helsingin seurakuntayhtymä haluaa helsinkiläisille tuottaa ja millä tavoin se kannattaa tehdä. Palveluiden kuvaus -projektin lisäksi vuonna 2022 Rohkeasti yhdessä -ohjelmasta valmistui Helsingin seurakuntayhtymän oman Alfa & Omega -projektimallin mukaisesti rakennettu projektisalkku, joka osaltaan tukee Helsingin seurakuntayhtymän strategista johtamista.

Rohkeasti yhdessä -ohjelma päättyi vuoden 2022 lopussa. Vuodesta 2023 eteenpäin Rohkeasti yhdessä -ohjelmasta jatkaa itsenäisinä neljä suurta, keskeisiin strategisiin kysymyksiin keskittyvää projektia: Sisäiset vuokrat ja seurakuntien määrärahat, Työnjako 2026, Ydin- ja tukipalvelut sekä Strategian mukaiset henkilöstöperiaatteet. Ne tukevat Kirkko Helsingissä -strategiaa ja vievät kohti Rohkeasti yhdessä -ohjelman visiota.

Yhteistoimintaneuvottelut ravistelivat

Muutosten konkreettiset vaikutukset alkoivat näkyä kevättalvella vuoden 2023 taloussuunnittelun yhteydessä. Esimerkiksi sisäisten vuokrien uudet määräytymisperusteet nostivat osassa seurakunnista huolta rahojen riittävydestä.

Kevään aikana kävi myös ilmeiseksi, että yhteisen kirkkovaltuuston edellisen vuoden lopussa päättämää ja yhteisiä palveluja koskeva noin 10,8 prosentin säästötarvetta ei pystytä saavuttamaan pelkästään ns. juustohöylämällä. Yhteinen kirkkoneuvosto päätti 7.4. yhteistoimintaneuvotteluiden aloittamisesta Helsingin seurakuntayhtymän yhteisissä palveluissa. Neuvottelut käytiin taloudellisten, tuotannollisten ja toiminnallisista muutoksista johtuvien syiden perusteilla. Yhteisten palveluiden säästötarpeeksi arvioitiin vuoteen 2025 mennessä on noin 4,8 miljoonaa euroa, josta noin 1,0 miljoonaa euroa pyrittäisiin toteuttamaan kustannussäästöin ja 300 000 euroa toimintatuottoja lisäämällä. Rakenteellisten ratkaisujen osuudeksi laskettiin 3,5 miljoonaa euroa. Työnantaja arvioi, että tuotannolliset, toiminnalliset ja taloudelliset muutokset voisivat johtaa enintään 90 työntekijän ja viranhaltijan palvelussuhteen päättämiseen.

Työnantajan ja henkilöstön edustajien väliset YT-neuvottelut käynnistyivät 26.4. ja kuudesta neuvottelukerrasta viimeinen pidettiin juhannuksen alla 22.6.

Neuvottelujen pohjalta yhteinen kirkkoneuvosto päätti 8.9. lähes 30 toimenpidekokonaisuudesta säästöjen ja uusien tuottojen aikaan saamiseksi. Säästöpäätökset nojasivat viiteen periaatteeseen: Osa säästöistä saadaan karsimalla tehtäviä, joita muut voivat hoitaa tai rahoittaa; Helsinkiläisille ja pääkaupunkiseudun asukkaille kohdennetut palvelut ovat ensisijaisia; Seurakuntalaisten osaamista ja mielenkiintoa hyödynnetään aiempaa enemmän; Sisäisillä rahansiirroilla haetaan ohjausvaikutusta; Kirkkoa käsitellään jatkossa aiempaa enemmän kokonaisuutena taloudessa ja organisoitumisessa.

Päätösten seurauksena yhteensä noin 300 työntekijän tehtävänkuvassa, organisaatioyksikössä ja/tai palvelussuhteen ehdoissa tapahtui muutoksia loppuvuoden aikana, ja henkilötyövuosissa laskettuna vähennykset olivat 45. Osa näistä vähennyksistä pystyttiin toteuttamaan jättämällä avoimia tehtäviä täyttämättä sekä ns. luonnollista poistumaa hyödyntäen.

Kiinteistöistä myyntilistalla ensimmäisiksi nostettiin muun muassa Hakavuoren kirkko, Kivisaaren kesäkotona ja Kellokosken juhlatalo. Kaiken kaikkiaan seurakuntayhtymä on asettanut tavoitteekseen vähentää tilojen ja kiinteistöjen määrää yhteensä 40 000 kerrosneliömetriä vuoteen 2030 mennessä.

Määräaikaisesta yhtymänjohtajasta vakinaiseksi

Helsinki sai vuoden aikana yhden uuden ja yhden vanhan kirkkoherran: Malmilla kirkkoherrana aloitti Elina Perttilä. Pakilassa kirkkoherran valintaprosessi jouduttiin uusimaan, kun seurakuntaneuvoston vuonna 2018 tekemästä valinnasta oli tehty valitus. Tällä kertaa seurakunnassa järjestettiin kesäkuussa välitön eli suora vaali, jonka voitti ylivoimaisesti jo aiemmalla kerralla valituksi tullut Tiia Valve-Tuovinen. Myös Töölössä vietiin läpi uuden kirkkoherran valintaprosessi, kun Hannu Ronimus jäi eläkkeelle: tehtävään valittiin Hilikka Niemistö vuoden 2023 alusta.

Itä-helsinkiläiset Mikaelin seurakunta ja Vartiokylän seurakunta olivat päättäneet syksyllä 2021 yhdistymisestä vuoden 2023 alusta. Yhdistymiseen saatiin tarvittavat puoltolausunnot vuoden 2022 aikana niin, että myös kirkkohallitus pääsi tekemään yhdistymisestä virallisen päätöksen. Yhdistymisen valmistelut ja niihin liittyvä organisoituminen värittivät vahvasti näiden seurakuntien työtä. Tuomiokapituli nimitti uuden yhdistyvän seurakunnan kirkkoherraksi Vartiokylän kirkkoherran Jukka Pakarisen.

Yhteinen kirkkovaltuusto valitsi lokakuussa seurakuntayhtymän johtajan virkaan Juha Rintamäen. Kokoaikainen ja vakinainen tehtävä alkoi 1.1.2023. Rintamäki oli aiemmin hoitanut tehtävää määräaikaisena ja Lauttasaaren kirkkoherran viran ohella.

Kirkko ja kaupunki -lehden päätoimittaja ja pääkaupunkiseudun yhteistä mediatoimitusta vetävä Jaakko Heinimäki ilmoitti lokakuussa irtisanoutuvansa tehtävästään, kun hänet valittiin Benelux-maiden suomalaisen merimieskirkon johtajaksi ja Brysselin merimiespapiksi. Uutispäällikkö Pauli Juusela nimitettiin hoitamaan päätoimittajan vastuita vt:nä, kunnes uusi päätoimittaja valittaisiin vuoden 2023 aikana.

Seurakuntavaalit toivat aiempaa enemmän uusia päättäjiä

Syksyn 2022 suuri voimainponnistus oli neljän vuoden välein pidettävät seurakuntavaalit. Ennakkoäänestysaika oli 8.–12.11. ja varsinainen vaalipäivä 20.11. Toimikaudeksi 2023–26 Helsingissä yhteiseen kirkkovaltuustoon valittiin 91 luottamushenkilöä ja seurakuntaneuvostoihin 282. Ääniä annettiin yhteensä 27 330, joista 15 665 ennakoon.

Helsingin äänestysprosentti laski neljän vuoden takaisesta 11,3 prosentista tasan 10:een. Kaupungin korkeimmat äänestysprosentit löytyivät Lauttasaaren (14,0), Haagan (13,3) ja Munkkiniemen (12,8) seurakunnista. Äänioikeutta käytettiin laiskimmin kaupungin suurimmassa seurakunnassa eli Malmilla, jossa äänestysprosentti oli 8,2.

Yhteinen kirkkovaltuusto uudistui merkittävästi: valituista luottamushenkilöistä 53 eli reilusti yli puolet on uusia. Valtuutettujen keski-ikä on 47 vuotta, ja valituista kuusi oli alle 30-vuotiaita. Valtuutetuista 58 on naisia ja 26 miehiä, loput valituista eivät ilmoittaneet sukupuoltaan.

Helsingissä seurakuntavaalien ylivoimainen ääniharava oli Marttaliiton pääsihteeri, rovasti Marianne Heikkilä. Hänet valittiin kirkkovaltuustoon Lauttasaaren seurakunnasta 517 äänellä.

28-vuotiaat ovat ev.lut. kirkon suurin ikäluokka Helsingissä

Helsingin evankelis-luterilaisiin seurakuntiin kuului vuoden 2022 lopussa 315 446 jäsentä. Edellisestä vuodesta jäsenmäärä on vähentynyt 6 808 henkilöllä eli 2,1 prosenttia. Kirkkoon kuuluu nyt 47,4 prosenttia kaupungin asukkaista. Jäsenmääriin vaikuttavat kasteet (2463), kuolemat (4 021), kirkkoon liittymiset (1 884 vähintään yksivuotiaista) ja kirkosta erot (7 879) sekä kirkon jäsenten muuttoliike. Etenkin yksittäisten seurakuntien absoluuttiseen jäsenmäärään vaikuttaa juuri maan sisäinen ja kaupunginosien välinen muuttoliike. Viime vuonna uudisrakentamisen vaikutus näkyi etenkin Paavalin ja Oulunkylän seurakunnissa. Niiden jäsenmäärä kasvoi vuoden kuluessa, ja valtakunnallisestikin katsottuna prosentuaalinen kasvu oli kärkiluokkaa.

Helsingin vetovoima nuorten opiskelijoiden ja nuorten aikuisten parissa näkyy kirkon tilastoissa. Ikävuosikymmeniin pilkottuna selvästi suurin kirkkoon kuuluvien ikäryhmä Helsingissä ovat 20–29-vuotiaat noin 47 500 jäsenellä. Toiseksi eniten on 30–39-vuotiaita, mutta toisaalta tässä ikäryhmässä jäseniä on kuitenkin suhteellisesti vähiten: heistä vain noin 34 prosenttia kuuluu evankelis-luterilaisen kirkkoon. Näille ns. millenniaaleille ja z-sukupolven edustajille hengellisyys on tyypillisesti yksityisasia eikä se ole tarkasti tai perinteisesti luterilaiseen tapaan määriteltyä. Eroista suurin osa tapahtuu lapsuuden kodista pois muuttaessa tai ainakin ennen 30-vuotissyntymäpäivää: Helsingissä jäsenyydestään luopuneista 51 prosenttia oli 18–29-vuotiaita.

Kirkon jäsenyys on valtavirtaa edelleen yli 60-vuotiaiden (jäsenprosentti 62 %) ja toisaalta 10–19-vuotiaiden (54 %) helsinkiläisten ikäryhmissä. Tulevaisuutta ajatellen merkillepantavaa on, että 0–9-vuotiaista vain 40 prosenttia kuuluu kirkkoon.

Helsingissä kastettiin vuonna 2022 alle yksivuotiaita lapsia yhteensä 2 463, mikä on 251 kastettua lasta vähemmän kuin vuonna 2021. Syntyvyyden väheneminen selittää suurelta osin tätä laskua. Rippikoulu on toistaiseksi säilyttänyt suosionsa: lähes 90 prosenttia ripari-ikäisistä eli vuonna 2007 syntyneistä jäsenistä ja koko ikäluokastakin melko tarkkaan puolet kävi rippikoulun.

Helsingin seurakuntien jäsenten vuonna 2022 solmimissa avioliitoissa kirkollisten vihkimisten lukumäärä kasvoi 72 parilla edellisestä vuodesta, siviilivihkimisten lukumäärä väheni 30 parilla. Kirkollisia vihkimisiä oli nyt 925 (vuotta aiemmin 853) ja kirkon jäsenten siviilivihkimisiä 836 (vuotta aiemmin 866). Samaa sukupuolta olevat parit pääsevät vihille lähes kaikissa Helsingin seurakunnissa.

Siunaustilaisuuksia järjestettiin vuoden aikana 4146. Hautausmaille haudattiin 5573 vainajaa. Tuhkahautausten osuus oli 88 prosenttia.

Kansainvälinen Helsinki

57 prosenttia suomenkielisistä ja 61 prosenttia ruotsinkielisistä helsinkiläisistä kuuluu jäsenenä Helsingin evankelis-luterilaisiin seurakuntiin. Kotimaisia äidinkieliä puhuvista naisista kirkon jäseniä on Helsingissä 61 prosenttia, miehistä vastaavasti 53 prosenttia. Helsingissä asuu jo yli 120 000 ihmistä, joiden äidinkieli on ei-kotimainen. Moni maahanmuuttajataustainen helsinkiläinen on toki kristitty, mutta ei-kotimaisia kieliä puhuvista vain alle kolme prosenttia kuuluu jäsenenä Helsingin seurakuntiin: vuoden 2022 lopussa heitä oli 3275.

Suomenkielisten seurakuntien alueella asuvien lukumäärään lasketaan henkilöt, joiden äidinkieli on suomi, saame tai jokin ei-pohjoismainen kieli. Helsingissä oli tarkasteluvuonna 17 suomenkielistä seurakuntaa: niiden jäsenmäärä oli vuoden 2022 lopussa yhteensä

293 230. Pientalovaltaisen Pakilan seurakunnan kirkkoonkuulumisprosentti (65,8 %) on Helsingin kaikista seurakunnista korkein. Matalin se on itähelsinkiläisessä Mikaelissa (38,6 %).

Ruotsinkielisiin seurakuntiin kuului vuoden 2022 lopussa jäsenenä 22 216 helsinkiläistä. Kolmesta seurakunnasta korkein kirkkoonkuulumisprosentti (64,7 %) on itäisen Helsingin Matteuksessa (Matteus församling). Ruotsinkielisten seurakuntien alueella asuvaksi väestöksi lasketaan ne helsinkiläiset, jotka puhuvat äidinkielenään ruotsia, norjaa, tanskaa tai islantia.

Tarkemmin jäsentilastoista kerrotaan luvussa 4, ja jäsentilastot löytyvät kokonaisuudessaan verkosta www.helsinginseurakunnat.fi/artikkelit/vaestotilastot .

1.2. Katsaus talouteen

Yleinen taloudellinen tilanne

Suomen kokonaistalouden tuotanto nousi jo elokuussa 2021 koronapandemiaa edeltäneen korkeimman tason yläpuolelle ja kasvu jatkui tämän jälkeen tasaisesti. Vuoden 2022 aikana kokonaistuotannon kasvu hiipui, ja heinä–syyskuussa se supistui 0,1 prosenttia ja loka–joulukuussa 0,6 prosenttia edellisestä vuosineljänneksestä. Näin ollen Suomi vajosi vuoden toisella puoliskolla tekniseen taantumaan. Koko vuoden 2022 kokonaistuotanto kasvoi 2,0 prosenttia.

Työllisyys parani vuonna 2022. Työllisyysaste (15–64-vuotiaat) oli vuoden 2022 joulukuussa 73,8 %, kun se vuotta aiemmin oli 73,3 %. Työttömyysaste oli vuoden 2022 joulukuussa 6,7 % ja vuotta aiemmin 6,7 %. Nuorten 15–17-vuotiaiden työllisten määrä kasvoi 65 000:lla ja työttömien määrä väheni 22 000:lla.

Koko talouden palkkasumma kasvoi vuoden 2022 jokaisena kuukauteen. Kasvu oli alimmillaan 4 prosenttia ja korkeimmillaan lähes 9 prosenttia. Palkkasumman kasvu tuki kirkollisverotuoton kasvua.

Seurakuntien taloudellinen tilanne Suomessa

Kirkkohallituksen ylläpitämän kirkontilastot.fi -sivuston mukaan vuonna 2022 evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntien yhteenlaskettu talous pysyi edelleen ylijäämäisenä. Kirkollisveron tuotto kasvoi peräti neljättä vuotta peräkkäin. Toimintatuotot kasvoivat noin 9 prosenttia ja toimintakulut noin 5 prosenttia. Edellisten erotus, toimintakate eli toiminnan nettokulu, kasvoi noin 4 prosenttia. Vuosikate oli selvästi positiivinen ja kattoi poistot noin 125 prosenttisesti.

Rahoitusarvopapereiden ja rahavarojen yhteismäärä kasvoi edelleen. Vaikka koko kirkon seurakuntien omavaraisuusaste on korkea 90,1 %, on lainojen määrä kasvanut useana vuotena. Taloudellisen tilanteen lievistä heikkenemisistä kertoo se, että lainamäärä kasvoi enemmän kuin rahojen ja rahamääräisten sijoitusten. Matalien korkojen aikana lainoja erilaisiin investointeihin ottivat sellaisetkin seurakuntataloudet, joilla olisi ollut omiakin varoja käytettävissä. Tämä johtui pääasiassa siitä, että sijoitustuotot olivat paremmat kuin lainanhoitokulut.

Pörssivuosi oli vaikea. Helsingin pörssin yleisindeksi laski noin 15 %. Vain 41 osaketta teki positiivista osaketuottoa, siinä missä jopa 158 jäi tappiolle (lähde arvopaperi.fi).

Koko kirkon jäsenmäärä väheni 1,9 % / 69 059 henkilöä (53 785) ja oli vuoden 2022 lopussa 3 620 939 jäsentä. Helsingin hiippakunnassa jäsenmäärä laski 2,2 % ja Porvoon hiippakunnassa 2,0 %. Kirkosta erosi 63 694 henkilöä (55 831). Eronneiden määrä oli 1,8 % jäsenistöstä (1,5 %). Seurakuntiin liittyi 20 285 henkilöä (20 421). Kuolleita oli 50 921 henkilöä (45 522) ja kastettuja 25 020 henkilöä (26 720).

Vuonna 2022 kirkollisveroa tilitettiin kirkolle yhteensä 928,5 milj. euroa (911,9). Kirkollisverotulot kasvoivat 1,8 % edellisvuoteen verrattuna (1,3). Ennen vuotta 2019 kirkollisverotulot alenivat kolme vuotta peräkkäin. Nyt vuosi 2022 oli neljäs peräkkäinen kasvuvuosi. Kirkollisverotuoton hyvästä kokonaistuotosta huolimatta 99:llä seurakuntataloudella verotuotto väheni. Seurakuntatalouksia oli yhteensä 256.

Helsingin seurakuntayhtymän taloudellinen tilanne

Helsingin seurakuntayhtymän vuoden 2022 tilikauden ylijäämä on 0,5 milj. euroa (2021 oli 19,8 milj. ylijäämää). Ilman sijoitusten arvonalennuskirjausten nettomuutosta -5,6 milj. euroa olisi tilikauden ylijäämä ollut 6,1 miljoonaa euroa.

Toimintatuotot kasvoivat 2,5 milj. euroa (+16 %) edellisvuodesta. Kaikki eri toimintatuotot kasvoivat paitsi IP-kerhotuotot. Eniten kasvoivat pääsylippu- ja käsiohjelmatuotot 0,8 milj. euroa (+454 %), joihin kirjataan muun muassa kirkkojen turistikysymysten tuotot.

Toimintakulut vähenivät 2,5 milj. euroa (-2,6 %) edellisvuodesta. Henkilöstökulut kasvoivat 0,8 milj. euroa (+1,4 %). Palveluiden ostot vähenivät 4,2 milj. euroa (-15,3 %) (selvästi suurin säästö syntyi rakennusten rakentamis- ja kunnossapitopalveluissa, 5,3 milj. euroa (-70,0 %). ICT-palveluiden säästö oli 0,3 milj. euroa. Muiden erilaisten kulujen muutokset suuntaan tai toiseen olivat pääasiassa alle satatuhatta euroa.) Aineiden ja tarvikkeiden ostoihin käytettiin 0,9 milj. euroa (+11,1 %) enemmän kuin edellisvuonna (eniten kasvua oli elintarvikehankinnoissa 0,4 milj. euroa (+ 55,2 %), sähkössä 0,3 milj. euroa (+17,9 %), poltto- ja voiteluaineissa 0,2 milj. euroa (+ 65,8 %) ja lämmityskuluissa 0,2 milj. euroa (+ 17,9 %)).

Toimintakate – toimintatuottojen ja -kulujen eli toiminnan nettokulu – on 77,1 milj. euroa. Määrä on 5,0 milj. euroa vähemmän (-6,1 %) kuin edellisvuonna.

Kirkollisveroja kertyi 83,2 milj. euroa, mikä on 1,6 milj. euroa (+2,0 %) enemmän kuin edellisvuonna. Valtionrahoituksen määrä kasvoi 0,2 milj. euroa ja verotuskulut pienenevät 0,1 milj. euroa. Kirkon rahastomaksut pysyivät entisellään. Kirkollisverojen kasvua tukivat palkankorotukset ja parantunut työllisyystilanne.

Rahoitustuottojen ja -kulujen yhteismäärän erotus oli 5,0 milj. euroa ylijäämäinen. Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen tuottojen ja kulujen erotus oli 14,0 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Korkotuottoja saatiin 0,5 milj. euroa ja korkokulut olivat 36 000 euroa. Muiden rahoitustuottojen ja kulujen erotus oli 3,9 milj. euroa alijäämäinen. Arvonmuutoskirjaukset pienensivät vuosikatetta ja tilikauden jäämää 5,6 milj. eurolla. Arvonmuutoskirjaukset eivät ole rahamääräisiä vaan laskennallisia ja perustuvat sijoitusten vuodenvaihteen arvonteerauksiin.

Vuosikate oli 13,5 milj. euroa. Ilman arvonmuutoskirjauksia se olisi ollut 19,1 milj. euroa. Poistot olivat uuden poistosuunnitelman mukaisesti 13,6 milj. euroa (+50,0 %). Vuoden 2021 poistot olivat 9,0 milj. euroa. Erilliskirjanpitoina hoidettujen hautainhoito- ja testamenttirahastojen siirrot olivat 2,5 milj. euroa kulua seurakuntayhtymän tilinpäätöksessä.

Tilikauden tulos oli 0,1 milj. euroa alijäämäinen. Poistoeron muutos oli +0,6 milj. euroa. Näiden erotuksena tilikauden ylijäämä oli 0,5 milj. euroa. Ilman sijoitusten arvomuutoskirjauksia ylijäämä olisi ollut 6,1 milj. euroa.

Seurakuntayhtymän talous vahvistui vuonna 2022

Seurakuntayhtymän tilikauden tulos on 0,5 milj. euroa, joka on käytännössä nollatulos kirjanpidon tuottojen ja kulujen ollessa tasapainossa. Sijoitusten arvomuutoskirjausten eliminoinnin jälkeen tilikauden ylijäämä on 5,6 milj. euroa. Kirkollisverotuotto kasvoi neljättä vuotta peräkkäin. Rahoitusvarallisuus hieman pieneni vuodesta 2021, mutta on korkeammalla tasolla kuin vuosina 2018–2020. Hyvästä maksuvalmiudesta kertova tunnusluku rahavarojen riittävyys päivää on pysytellyt viimeiset neljä vuotta yli 500 päivässä. Vuonna 2022 se oli korkeimmillaan, 552 päivää.

Kirkollisverotulot

Maksuunpannut verot

Seurakuntayhtymän veroprosentti on 1,00 %. Viimeisimmässä, vuonna 2021 toimitetussa verotuksessa, seurakuntayhtymän maksuunpannut kirkollisverot olivat 82,6 milj. euroa ja ne kasvoivat 2,3 prosenttia edellisvuodesta.

Verotilitykset ja valtionrahoitus

Seurakuntayhtymän saamat kirkollisverotilitykset olivat 83,2 milj. euroa. Summa kasvoi edellisvuodesta 2,0 % 1,6 milj. eurolla.

Kirkkohallituksen seurakuntatalouksille jakamaa valtionrahoitusta Helsingin seurakuntayhtymä sai 13,0 milj. euroa. Rahoitusta jaetaan seurakuntatalouksien kesken kuntien asukaslukujen suhteessa. Helsingin kaupungin asukasluvun kasvaessa kasvoi seurakuntayhtymän saama summa noin 0,2 milj. eurolla (+1,7 %).

Kirkollisverotulot ja valtionrahoitus vuosina 2020–2022:

	2020	2021	2022
Kirkollisvero, milj. euroa	81,4	81,6	83,2
muutos, milj. euroa	1,4	0,2	1,6
muutos, %	1,8 %	0,2 %	1,9 %
Valtionrahoitus, milj. euroa	12,5	12,8	13,0
muutos, milj. euroa	0,2	0,3	0,2
muutos, %	1,8 %	2,1 %	1,7 %

Tuloslaskelma 2022 ja 2021

<i>milj. euroa</i>	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Toimintatuotot	18,2	15,7
Toimintakulut	-95,2	-97,8
TOIMINTAKATE	-77,1	-82,1
Kirkollisverotulot	83,2	81,6
Valtionrahoitus	13,0	12,8
Verotuskulut	-1,4	-1,5
Kirkon rahastomaksut	-9,3	-9,3
Rahoitustuotot ja -kulut, nto	5,0	26,8
VUOSIKATE	13,5	28,4
Poistot ja arvonalentumiset	-13,6	-9,1
TILIKAUDEN TULOS	-0,1	19,3
Tilikauden ylijäämä	0,5	19,8

Sijoitustoiminta

Seurakuntayhtymän sijoitusten allokointi toteutetaan yhteisen kirkkoneuvoston hyväksymän sijoitustoiminnan ohjeen mukaan. Sijoitustoiminnassa käytetään eettisesti korkeatasoisia varainhoitajia ja sijoitustoiminnassa suositetaan positiivisen arvottamisen vaihtoehtoa, eli vastuullisten yritysten suosimista sijoituskohteina. Yhteisen kirkkoneuvoston valitsema, asiantuntijaelimenä toimiva sijoitusneuvottelukunta on keskeisessä asemassa seurakuntayhtymän sijoitustoiminnan sekä yksittäisten sijoitusratkaisujen suunnittelussa. Sijoituspäätökset tekee hallintojohtaja yhteisen kirkkoneuvoston päättämään rajaan asti ja sen ylittävältä osin yhteinen kirkkoneuvosto. Kiinteistösijoituksista vastaa kiinteistöjohtaja ja yhteinen kirkkoneuvosto. Varainhoito kilpailutettiin vuoden 2021 alussa ja päävarainhoitajaksi valittiin eQ Varainhoito Oy 1.3.2021 lähtien. Sopimus CapMan Wealth Services Oy:n kanssa jatkuu toistaiseksi, kuitenkin enintään siihen saakka, että struktuurisalkku on realisoitu ja realisoinneista saadut varat on siirretty eQ:n varainhoidon piiriin.

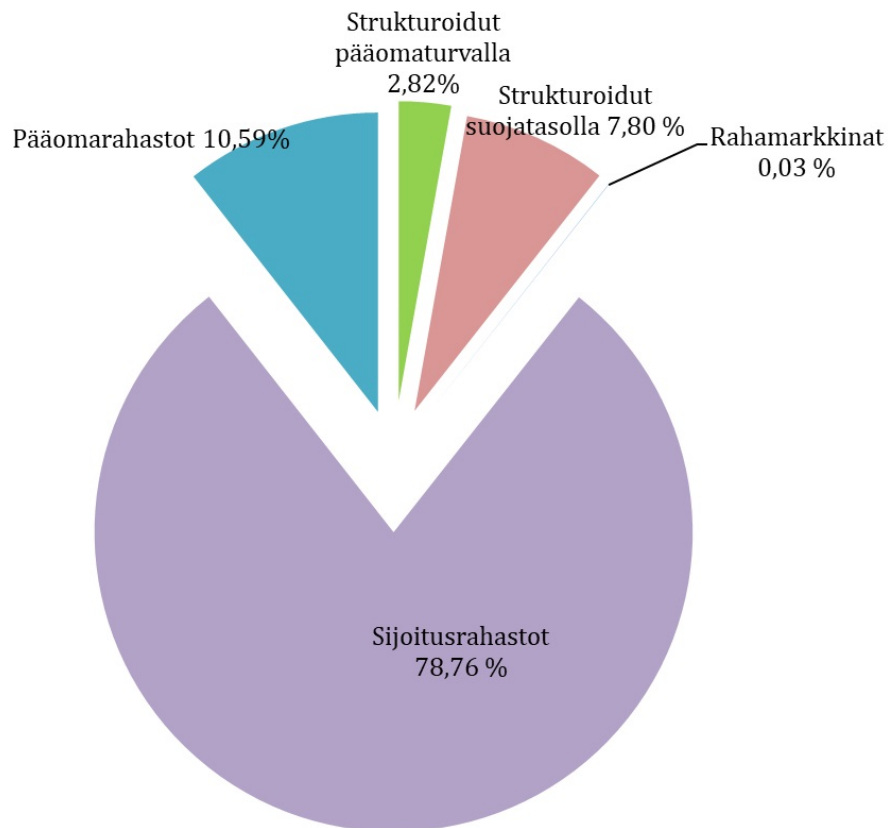
Seurakuntayhtymän nykyiset sijoitustoiminnan ohjeet ovat olleet voimassa vuoden 2021 alusta lähtien. Sijoitustoiminnan ohjeet sisältävät muun muassa linjauksen seurakuntayhtymän strategisesta allokaatiosta, jonka pohjalta sijoitusneuvottelukunta vahvistaa sijoitustoiminnassa kulloinkin sovellettavan taktisen allokaation. Strateginen ja taktinen allokaatio eivät kuitenkaan ohjaa Credit Suisen säilytyksessä olevia struktuureja, joista on tarkoitus vähitellen luopua. Struktuurien myynnistä vapautuvat varat sijoitetaan strategisen ja taktisen allokaation linjausten mukaisesti.

Seurakuntayhtymän sijoitusten kirjanpitoarvo oli tilinpäätöksessä 180,3 milj. euroa. Sijoitusten markkina-arvo oli vuoden vaihteessa 180,9 milj. euroa. Helsingin seurakuntayhtymän eQ Varainhoidon sijoitussalkku sisältää osakerahastoja, lyhyen koron rahastoja, pitkän koron rahastoja sekä vaihtoehtoisista sijoituksista Private Equity – ja Private Credit –rahastoja. Salkun riskitaso on hallittu riittävällä hajauttamisella. Vastaavasti osa Credit Suisen säilytyksessä olevista strukturoiduista sijoituksista on pääomaturvattu. Vaihtoehtoisten sijoitusten salkku sisältää merkittävän määrän erilaisia vaikuttavuusrahastoja, kuten Trill Impact –rahastoa, Korkian Aurinkoenergiarahastoa ja Uusiutuva Energia –rahastoa sekä Trill Impact Microfinance Credit –rahastoa. Lisäksi seurakuntayhtymä on antanut merkintäsitoumuksen Blue Orchard Sustainable Assets sekä UB Forest –rahastoihin. Salkussa on mukana myös NEST Capital –rahastoa sekä

Osuuspankin R2 Crystal –hedgerahastoa. Vuonna 2022 eQ:n varainhoidon korko- ja osakesijoitussalkun tuotto oli -10,37% (salkun aloituspäivästä 19.4.2021 lähtien yht. -4,62%). Credit Suissen struktuurisalkun tuotto oli -1,59 %.

Vuoden 2023 aikana seurakuntayhtymän sijoitustoimintaa pyritään kehittämään lisäämällä entisestään vaihtoehtoisten sijoitusten suhteellista määrää salkussa, realisoimalla struktuurisalkun sisältöä taloudellisesti järkevällä tavalla, uudistamalla seurakuntayhtymän taktisen allokation päivittämisprosessia markkinoiden muutoksiin entistä nopeammin reagoivaksi, tarkentamalla sijoitusten päätäntävaltuuksien rajoja ja käytänteitä, laajentamalla sijoitusten kokonaisraportointia sekä panostamalla vastuulliseen ja eettiseen sijoittamiseen.

Salkun eri omaisuusluokkien painotukset salkussa 31.12.2022

Seurakuntayhtymän kiinteistösijoitukset

Seurakuntayhtymän kirjanpidossa seurataan erikseen sijoituskiinteistöjen ja seurakunnallisessa käytössä olevien kiinteistöjen tuottoja ja kuluja. Sijoituskiinteistöiksi lasketaan suoraan omistetut asuintalot, asunto-osakeyhtiöt, kiinteistöosakeyhtiöt, yksittäiset osakehuoneistot sekä tontit ja maa-alueet. Seurakuntatiloina tai sosiaalisessa asuntokäytössä olevia huoneistoja ja kiinteistöjä ei lueta sijoituskiinteistöiksi.

Seurakuntayhtymän kiinteistösijoitusten markkina-arvoksi arvioitiin vuoden 2022 lopussa noin 186 milj. euroa, josta asuinkiinteistöjen osuus on noin 114 milj. euroa, toimisto- ja liikekiinteistöjen noin 29 milj. euroa sekä tonttien ja maa-alueiden noin 43 milj. euroa. Salkun markkina-arvoarvio on laskenut edellisvuodesta 12 milj. euroa. Kiinteistösijoitusten kirjanpidon tulos vuonna 2022 oli noin 14 milj. euroa, tasearvolle laskettuna noin 12 %.

Kertomusvuoden aikana sijoituskiinteistöiksi luettavia kohteita myytiin viisi, kolme osakehuoneistoa, yksi tontti ja yksi tontin osa. Myyneistä saatiin kassavirtana noin 4,4 milj. euroa. Kassavirrasta myyntivoiton osuus oli 3,6 milj. euroa. Aiemmin seurakunnallisessa käytössä olleista kohteista myytiin yksi huoneisto. Myydystä huoneistosta saatiin kassavirtana noin 0,2 milj. euroa. Kassavirrasta myyntitappion osuus oli noin 0,1 milj. euroa.

Asuntojen ja liikehuoneistojen vuokrausta jatkettiin edelleen tavoitteena pitää käyttöastetta mahdollisimman korkeana. Käyttöaste asunnoissa oli 96,5 % ja liiketiloissa se nousi 95,1 %:iin.

Vuokrien tarkistuksia tehtiin kertomusvuonna sopimusten mukaisesti. Sijoitusasunnoista vuokratuloa saatiin noin 9,3 milj. euroa ja niihin kohdistuvat kulut olivat noin 5,5 milj. euroa. Vuonna 2022 koko sijoitussalkun kirjanpidollinen tulos oli noin 14 milj. euroa.

1.3. Merkittävimmät investoinnit

Vuonna 2022 valmistuneita merkittävän kokoisia hankkeita olivat Lauttasaaren kirkon peruskorjaus, Johanneksen kirkon julkisivukorjaus ja Korpirauhan leirikeskukseen C-osan peruskorjaus. Lisäksi toteutettiin monia pienempiä hankkeita, esimerkkinä Östersundomin kirkon LVIS-remontti, jossa kohteen lämmityksessä siirryttiin maalämpöön, Munkkiniemen kirkkiinteistön vesikaton peruskorjaus ja Vanhan kirkon julkisivun ja katon maalausurakka.

Lauttasaaren kirkko ja erillinen kellotorni laajoine piha-alueineen on vuonna 1958 arkkitehtien Marja ja Keijo Petäjän laatimien suunnitelmien mukaan valmistunut kirkkokokonaisuus. Itään avautuvassa, pohjaltaan U-muotoisessa kiinteistössä on kaksi kirkkoa ja kahden seurakunnan tilat, eteläsiivessä on Lauttasaaren seurakunnan tilat ja pohjoissiivessä Johannes församlingin tilat. Kirkkorakennuksen kokonaisala (bruttoala) on 5 841 brm², toteutetun sisäänkäynnin uuden laajennusosan bruttoala on 29 brm² ja koko bruttoala yhteensä 5 870 brm². Vastaava koko kiinteistön tilavuus em. laajennusosa mukaan lukien on 21 982 m³. Kirkkorakennus on kokonaispinta-alaltaan Helsingin seurakuntayhtymän suurin.

Lauttasaaren perusparannushankkeen suunnittelu aloitettiin vuonna 2017 ja työt valmistuivat vuonna 2022. Hanketta viivästyttivät niin suunnittelijavalintojen haasteellisuus kuin hankkeen kilpailuttaminen kahteen kertaan kokonaiskustannusten rajoittamiseksi. Peruskorjauksen alkaessa kirkko oli saavuttamassa juuri 60-vuoden ikään ja se oli kauttaaltaan teknisen peruskorjauksen tarpeessa. Hankkeella saatettiin tilat sekä talotekniset järjestelmät vastaamaan paremmin nykyaikaisia olosuhde-, energiatehokkuus- ja ympäristövaatimuksia suojelumääräykset huomioiden. Keskeistä oli kiinteistön käytettävyyden ja esteettömyyden parantaminen.

Varsinaiset korjaustyöt kohteessa aloitettiin syyskuussa 2020 ja kohde otettiin vastaan maaliskuussa 2022. Hanke saatiin vietyä hyvin läpi poikkeuksellisesta Covid-epidemian aiheuttamista rajoituksista ja sen vaatimista erityisjärjestelyistä huolimatta. Hanke pysyi hyvin asetetussa 18,9 milj. euron (alv 24 %) enimmäiskustannushinnassa.

Vuonna 1891 valmistunut JohanneksenkirKKo on Helsingin tärkeimpiä arkkitehtonisia maamerkkejä ja seurakunnallisen toiminnan keskuksia. Se on runsaita yksityiskohtiaan myöten Suomen perusteellisimmin toteutettu ja parhaiten säilynyt uusgoottilainen tiilikirkko. JohanneksenkirKKolla on erittäin suurta arkkitehtonista ja arkkitehtuurihistoriallista sekä rakennustekniikan historiaan liittyvää arvoa. Julkisivujen betonikoristeet ovat monimuotoisuudessaan ja runsaudessaan ainutlaatuiset Suomessa. KirKKoa on korjattu sen valmistumisesta lähtien aika tasaisesti noin 20–30 vuoden välein.

Julkisivujen peruskorjaushankkeen valmistelu aloitettiin seurakuntayhtymässä talvella 2020 ja korjaustyöt käynnistyivät maaliskuussa 2021. Korjaustyöt tehtiin pääosin harsohuputetuilta telineiltä lukuun ottamatta tornien yläosien ja vesikaton kupariverhouksien kunnostuksia. Korjaustyön päämääräksi asetettiin, että seuraava perusteellinen kirKKon korjaus tulisi ajankohtaiseksi vasta 30–40 vuoden kuluttua.

Johannes församlingin toiminta kirKKossa jatkui keskeytyksettä koko korjaustyön ajan pienillä erityisjärjestelyillä. Työt valmistuivat elokuussa 2022. Haastava hanke onnistuttiin toteuttamaan ilman yhtään työtapaturmaa, mikä on erinomainen saavutus, varsinkin kun samalla hankkeen 6,2 milj. euron (alv 24 %) kustannusarvio onnistuttiin alittamaan usealla sadalla tuhannella.

Korpirauhan C-osa koostuu pääosin majoitustiloista ja niitä tukevista tiloista. Kohteessa työt kestivät vuoden alkaen maaliskuussa 2021. Pihatyöt toteutettiin keväällä 2022 lumien sulamisen jälkeen. Hanke pysyi annetussa 2.2 milj. euron enimmäiskustannusarviossa ja meni muutenkin hyvin suunnitelmien mukaan.

1.4. Arvio merkittävimmistä riskeistä

Yleistä

Riskienhallinta on pyritty sovittamaan osaksi Helsingin seurakuntayhtymän johtamista ja päätöksentekoa. Riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa ja arvioida Helsingin seurakuntayhtymän riskit, priorisoida riskit vaikutuksen ja todennäköisyyden mukaan sekä määritellä merkittävimmille riskeille hallintatoimenpiteet.

Seurakuntayhtymän riskikäsitteistö päivitettiin johtajiston toimesta alkuvuodesta 2022. Yhtymän riskien priorisointi tehtiin maaliskuussa 2022 johtajiston kokouksessa. Toteutetun riskien arvioinnin perusteella Helsingin seurakuntayhtymän merkittävimmät riskit olivat seurakuntien jäsenmäärän kehittyminen, kiinteistöhallinta, taloudelliseen tilanteeseen sopeutumiseen ja henkilöstöressurssien hallinta. Keskeisimmille riskeille määriteltiin omistajat ja hallintatoimenpiteet johtajiston toimesta.

Seurakuntien jäsenmäärän kehitys

Seurakuntien jäsenmäärän kehittyminen tarkoittaa yhtymän riskikäsitteistössä, että seurakuntayhtymä ei hallitse lähestymistapaansa jäsenmäärän kehitykseen yhdenmukaisesti.

Vuonna 2022 Rohkeasti yhdessä -ohjelmassa nostettiin esille seurakuntien jäsenmäärään vaikuttavina toimina esimerkiksi millenniaalien ja Z-sukupolven erityiskysymysten huomiointi. Vuosina 2011-2016 toteutetussa jäsenyyden tukihankkeessa luotiin systemaattisen jäsenyöskentelyn malli. Tämä malli toimii edelleen, mutta yhteiset ja paikalliset toimenpiteet jäsenyyden vahvistamiseksi vaativat yhteistä mietintää ja kehittämistä myös jatkossa. Työskentely kytkeytyy palveluiden kuvaamiseen ja arviointiin, ydin- ja tukiprosessien ohjaukseen sekä seurakuntien ja yhteisten palveluiden perustuksen kehittämiseen. Osana valmisteluja on mietitty keinoja, jolla voidaan jäsenmäärän kasvua lisääviä toimia tehdä mm. kansainvälisen seurakunnan perustamisedotuksen toteutuksella. Syksyllä 2022 otettiin käyttöön jatkuvan strategian mittarit, joka sisältää myös jäsenmäärän kehitystä kuvaavan mittarin.

Kiinteistöhallinta

Kiinteistöhallintaan voidaan tunnistaa liittyvän muun muassa seuraavia riskejä: 1) kiinteistöjen vajaakäyttö, joka voi johtaa vuokratasojen rapautumiseen ja sijoitustuottojen laskuun, 2) kiinteistötoimialan suhdanteiden muutokset ja 3) vapautuneiden tilojen käyttötarkoituksen muutoksen vaikeus ja hitaus.

Vuoden 2022 aikana osassa kohteita käynnistettiin yhteistyö kaavoittajan kanssa kaavamuutosta tai käyttötarkoituksen muutosta varten sekä tietyissä kohteissa käynnistettiin purkulupien vaatima suunnittelu. Kohteita on käyty myös esittelemässä kaavoittamisen, museoviraston ja kaupunginmuseon edustajille. Potentiaalisten ostajatahojen kanssa on käyty markkinavuoropuhelua ja myyntiasiantuntijan rekrytointia varten on saatu täyttölupa loppuvuodesta 2022. Seurakuntaneuvostoissa on käyty keskustelemassa ja esittelemässä kiinteistöjen luopumisprosessia sekä kertomassa luopumisen ennakoinnin tärkeydestä. Vuoden 2022 aikana on käyty myös keskusteluja vuokratonttien kehittämisen osalta Helsingin kaupungin kanssa.

Tehdyt hallintatoimenpiteet vuoden 2022 aikana edistävät kiinteistöistä luopumista, mutta luopuminen on pitkäkestoinen prosessi muiden kuin päätettävien vuokratilojen osalta. Hallinnollisesti luottamuselimiltä saatiin lupa esityksen mukaisesti edistää esiteltujen kohteiden kehittämistä ja luopumista.

Sopeutuminen taloudelliseen kehitykseen

Sopeutuminen taloudelliseen kehitykseen tarkoittaa riskiä, että seurakunnat ja yhteiset palvelut eivät pysty riittävällä tavalla sopeutumaan jäsenmäärän laskusta johtuvaan taloudelliseen tilanteen heikkenemiseen.

Vuoden 2022 aikana yhteinen kirkkovaltuusto teki päätökset seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteista 2023-2025 ja sisäisten vuokrien määräytymisperusteet 2023-2025. Yhteisen kirkkovaltuuston päätös sisäisten vuokrien uusista määräytymisperusteista on saanut eri toimitilojen todelliset kustannukset läpinäkyviksi. Päätös on omalta osaltaan kannustanut seurakuntia tekemään rohkeita tilaluopumispäätöksiä, tulevaisuuden toimintaedellytysten turvaamiseksi. Toisaalta päätös on aiheuttanut taloushaasteita tietyille sellaisille seurakunnille, joiden kirkkokiinteistöissä käyttökustannukset ja/tai korjausinvestointitarpeet ovat huomattavan suuret.

Vuonna 2022 toteutettiin laajamittaiset tuta-neuvottelut yhteisissä palveluissa ja niiden tuloksena saatiin toteutettua asetetun tavoitteen mukaiset 4,8 miljoonan euron säästöt. Säästötoimenpiteiden ohella käynnistettiin toimintatuottojen lisäämisvaihtoehtojen kartoittamiseen keskittyvän projekti, joka jatkuu vielä vuonna 2023.

Seurakunnille tarjottiin mahdollisuutta käyttää talouskonsulttipalvelua ja tämä sai huomattavan paljon kiitosta seurakunnilta. Talouden seuranta ja raportointia on myös pyritty kehittämään taloustilanteen edellyttämien vaatimusten mukaisesti.

Henkilöresurssien hallinta

Henkilöstöresurssien hallintaan liittyneet riskit jaettiin kahteen pääryhmään; henkilöstöjohtamisen laatuun liittyviin riskeihin sekä henkilöresurssien hallintaan liittyviin riskeihin. Kumpaankin pääryhmään liittyvät toimenpiteet edellyttävät pitkäjänteistä ja tavoitteellista työskentelyä ja eritoten yhteistyötä.

Johtamisosaamiseen liittyviä riskejä on kuluneen parin vuoden aikana pyritty hallitsemaan vahvistamalla esihenkilö- ja johtamistyötä tukevia rakenteita. Tähän liittyen on käynnistetty ylimmän johdon työntantajaryhmän ja lähiesihenkilöille kohdennettu JOFO-toiminta (johtamisen foorumi). Ylimmän johdon työntantajaryhmän tehtävänä on käydä keskustelua, jossa määritellään hyvän työntajatoiminnan linjausten ja periaatteiden yhteisiä tavoitteita. Tällä tavoin on pyritty vaikuttamaan siihen, että johtamiskäytännöt olisivat mahdollisimman yhdenmukaisia ja tasapuolisia. Myös työnohjauksen saatavuutta on parannettu kaikille henkilöstöryhmille, mikä osaltaan tukee jaksamista. Vuoden 2022 aikana uudistettiin myös aktiivisen tuen toimintamalli, joka tukee asioiden varhaista puheeksi ottamista ja vahvistaa työkykyjohtamisen osaamista. Lisäksi henkilöstöosasto on valmentautunut kuluneen kauden aikana HR-kumppanuustoimintamalliin, jonka tavoitteena on tukea esihenkilötyötä ja vahvistaa hyvän henkilöstöjohtamisen periaatteita. HR-kumppanuusmallia pilotoidaan ensi vaiheessa yhteisten palvelujen osastoilla. Tavoitteena on, että tulevina vuosina henkilöstöosasto pystyisi vahvemmin tukemaan myös seurakuntia samaan tapaan kumppanuusmallin mukaisesti.

Kirkon yleinen palkkakilpailukykyisyys on HSRKY:ä laajempi ongelma ja liittyy sekä henkilöstöjohtamisen laatuun, että henkilöresurssien hallintaan liittyviin tunnistettuihin riskeihin. Ensi vaiheessa tilanteeseen on pyritty vaikuttamaan useilla tavoilla: kuluneen vuoden aikana yleisen palkkausjärjestelmän suoriutumisenarviointijärjestelmä uudistettiin henkilöstökyselyn perusteella saadun palautteen mukaisesti. Uudistuksen tavoitteena oli tukea esihenkilöitä tavoitteiden asettamisessa ja suoriutumisen arvioinnissa. Samalla lisättiin työyksiköiden mahdollisuutta vaikuttaa itse siihen, millä kriteerein yksikön tavoitteiden saavuttamista tullaan arvioimaan. Ylimmän johdon palkkausjärjestelmän kehittämisen osalta myös ensi askeleet on otettu: ylimmän johdon palkkausryhmä on laatinut kriteeristön sille, kuinka uuden virassaan aloittavan kirkkoherran aloituspalkka määrittyy. Lisäksi kuluneen vuoden aikana on tehty linjaus siitä, millaisin edellytyksin palkan erityisen osan käyttäminen on mahdollista palkkakilpailukykyisyyden tukemiseksi ja varmistamiseksi. Keväällä 2022 kirkon työmarkkinalaitoksen käynnistämä selvitys kirkon palkkakilpailukykyisyydestä tulee osaltaan antamaan myös lisää osviittaa palkkausjärjestelmien kehittämistyölle.

Henkilöstöresurssien hallintaan liittyvien riskien osalta on myös tehty systemaattista ja suunnitelmallista henkilöstösuunnittelun toimintamalleja tukevaa valmistelua. Yhteisissä palveluissa otettu ensin käyttöön rekrytointilupamenettely, myöhemmin rekrytointikielto. Vahvemmallalla kokonaiskoordinaatiolla tavoitteena on varmistaa sitä, että henkilöresurssien hallinta tukee toiminnan tarpeita ja että ennen kuin uutta rekrytointia käynnistetään, on selvitetty, voitaisiinko tehtäviä uudelleen järjestelemällä tukea henkilöstön urakehittymistä ja mahdollisuutta laajentaa osaamistaan. Sisäisen liikkuvuuden toimintamallien mallinnustyötä on tarkoitus jatkaa mm. yhteisten palveluiden yhteistoimintaneuvottelujen aikana saatujen kokemusten perusteella. Yhteisten palvelujen yhteistoimintaneuvotteluiden tuloksena ympäristö- ja hautaustoimen kaikki toimipaikat yhdistettiin yhdeksi organisaatioyksiköksi, mikä mahdollistaa resurssien joustavamman

kohdentamisen sekä henkilöstön osaamisen laaja-alaisemman kehittämisen. Myös erilaisten jaettujen resurssien hyödyntämisestä yhdessä seurakuntien kanssa on hyviä kokemuksia (esim. yhteiset/jaetut virat/tehtävät, alueviestijämalli tms).

1.5. Vakuutukset

Seurakuntayhtymän vakuutukset on keskitetty LähiTapiola-vakuutusyhtiöön. Vakuutusmeklarin tehtäviä hoitaa vakuutusmeklariyitys Rewenda Oy.

Seurakuntayhtymän kiinteistöt ja käyttöomaisuus on vakuutettu jälleenhankinta-arvostaan kattavalla "All Risks" vakuutuksella. Kirkko- ja kappelirakennuksilla, uruilla ja irtaimistolla on vakuutusmäärät, muut rakennukset on vakuutettu rakennustilavuuden mukaan. Seurakuntayhtymällä on myös metsävakuutus, toiminnan keskeytysvakuutus ja oikeusturvavakuutus sekä hallinnon vastuuvakuutus. Ajoneuvoilla on liikennevakuutus, osalla myös kaskovakuutus ja veneillä on venevastuuvakuutus.

Eräisiin kirkkokiinteistöihin ja seurakuntataloihin sovelletaan ensivastuuvakuutuksen ehtoja. Ensivastuuvakuutus parantaa vakuutusturvaa siten, että myös osavahingoissa korvattava summa määräytyy vakuutukseen merkityn vakuutuskohteelle sovitun määrän mukaisena. Ensivastuuvakuutusta käytetään yleensä silloin, kun omaisuudelle on vaikea tai mahdotonta määrittellä jälleenhankinta- tai päiväärvä.

Seurakuntien toiminnan tai kiinteistöjen "kolmannelle osapuolelle" aiheuttamien omaisuus- tai henkilövahinkojen varalta on vastuuvakuutus. Henkilöstön lakisääteinen tapaturmavakuutus sekä työntekijäin ryhmähenkivakuutus ovat myös LähiTapiolassa. Työttömyysvakuutuksen hoito on Työttömyysvakuutusrahastolla (TVR). Seurakuntien toimintaan osallistujat ja vapaaehtoistyöntekijät on vakuutettu tapaturman varalta.

Vakuutuslaji	Vakuutusyhtiö	Alkupvm	Loppupvm
Metsävakuutus	LähiTapiola	1.1.2022	31.12.2022
Rakennus- ja asennustyövakuutus	LähiTapiola	1.1.2022	31.12.2022
Kuljetusvakuutus	LähiTapiola	5.9.2022	31.12.2022
Liikenne- ja autovakuutus	LähiTapiola	1.1.2022	31.12.2022
Vene- ja alusvakuutus	LähiTapiola	1.1.2022	31.12.2022
Yritysvakuutus	LähiTapiola	1.1.2022	31.12.2022
Toiminnan vastuuvakuutus	LähiTapiola	1.1.2022	31.12.2022
Hallinnon vastuuvakuutus	LähiTapiola	1.1.2022	31.12.2022
Oikeusturvavakuutus	LähiTapiola	1.1.2022	31.12.2022
Yritysvakuutus	LähiTapiola	1.1.2022	31.12.2022
Omaisuusvakuutus	LähiTapiola	1.1.2022	31.12.2022
Keskeytysvakuutus	LähiTapiola	1.1.2022	31.12.2022
Rakennusvirhevakuutus	If	28.3.2013	27.3.2028
Rakennusvirhevakuutus	If	3.10.2013	2.10.2028

1.6. Kriisiytyvän seurakuntatalouden mittareiden arviointi

<p>Kriisiytyvän seurakunnan toiminnan ja hallinnon mittarit seurakuntayhtymän yhteisen toiminnan ja hallinnon näkökulmasta. <i>Mittarit noudattavat Kirkkohallituksen laatimaa muotoa ja tässä seurakunnalla tarkoitetaan seurakuntayhtymän hallintoa (ykn/ykv) ja yhteisiä palveluita.</i></p>	<p>Seurakuntayhtymän yhteisten palveluiden (seurakuntatalouden) tilanne vuonna 2022</p>
<p>1. Seurakunnan yhteiskunnalliset tehtävät</p> <ul style="list-style-type: none"> • Puutteet hautaustoimen tai hautausmaan ylläpitotehtävien hoidossa. • Epäkohdat kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitotehtävien hoidossa. • Puutteellisuudet kirkonkirjojen ja väestötietojärjestelmään liittyvien tehtävien hoidossa. 	<p>Hautaus-toimen ja hautausmaan ylläpitotehtävien resurssit ovat nykymuodossaan riittävät. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpito on hoidettu nykyisten ja riittävien resurssien mukaisesti. Kirkonkirjat ja väestötietojärjestelmät ovat ajantasaiset. Ko. vuoden alussa oli vaikeuksia tuottaa sukuselvityksiä säädettyssä ajassa, mutta nämä ongelmat saatiin ratkaistua ko. vuoden aikana.</p>
<p>2. Seurakunnan hallinto ja viranomaistoiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toimielinten kokoonpanoon ja toimivuuteen liittyvät ongelmat • Hallintomenettelyn puutteellisuudet 	<p>Toimielinten toiminta ja kokoonpano todettiin toimivaksi. Hallintomenettelyssä on noudatettu hyvän hallinnon periaatteita.</p>
<p>3. Seurakunnan toimintaorganisaatio</p> <ul style="list-style-type: none"> • Perustehtävien (KL 4:1) mukaisen toiminnan ylläpidon ilmeiset puutteet ja laiminlyönnit • Seurakunnan jäsenmäärä on laskenut viimeisten viiden vuoden aikana 15 % ja on arviointihetkellä alle 2000 jäsentä • Jäykkä, lokeroitunut, eristäytynyt ja/tai uusiutumiskyvytön toimintakulttuuri 	<p>Vaikka alkuvuotta värittikin vielä koronapandemia ei KL 4:1 säädettyssä perustehtävän toteutuksessa ollut ongelmia. Jäsenmäärä ei ole laskenut huolestuttavalle tasolle. Toimintakulttuuri seurakuntataloudessa on uusiutumiskykyinen ja kokeileva.</p>
<p>4. Johtaminen seurakunnassa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Johtamisen heikkoudet • Johtamista tukevat strategiset linjaukset, kuten toimintasuunnitelma, seurakunnan strategia/toimintalinjaus/missio/visio, kiinteistöstrategia, henkilöstösuunnitelma, koulutussuunnitelma tai valmiussuunnitelma puuttuvat • Puuttumattomuus seurakunnan operatiivisessa johtamisessa esiintyviin pitkäaikaisiin ongelmiin • Haluttomuus yhteistyöhön lähiseurakuntien, rovastikunnan 	<p>Seurakuntatalouden johtamista tukee strategia, toimintasuunnitelma sekä jokaisen osaston laatimat omat toimintasuunnitelmat ja henkilöstösuunnitelmat. Koulutus-suunnitelmat laaditaan joka vuosi työntekijöiden kehittämiseksi. Valmiussuunnitelma on ajan tasalla. Mahdollisiin operatiivisiin johtamisongelmiin puututaan välittömästi. Seurakuntien, rovastikuntien, tuomiokapitulin ja muiden</p>

muiden seurakuntien ja/tai tuomiokapitulin kanssa.	seurakuntayhtymien kanssa yhteistyö on toimivaa ja jatkuvaa.
<p>5. Seurakunnan henkilöstö</p> <ul style="list-style-type: none"> • Henkilöstön määrä • Henkilöstön työhyvinvoinnissa on toistuvia ongelmia • Ongelmat riittävän henkilöstön määrässä ja rekrytoinnissa työaloittain tarkasteltuna. 	Henkilöstön työhyvinvointia seurataan säännöllisesti toistuvilla hyvinvointikyselyillä. Henkilökuntaa kannustetaan myös puhumaan esihenkilöille työhyvinvoinnin ongelmista. Mahdollisiin ongelmakohtiin puututaan tarvittavalla tavalla. Henkilöstön määrä on oikein mitoitettua.
Kriisiytyvän seurakunnan talouden mittarit	
1. Tilikauden tulos ilman kertaluonteisia eriä on negatiivinen kolmena peräkkäisenä vuotena taikka viimeisen tilikauden tulos on negatiivinen ilman kertaluonteisia eriä ja kirkollisveroprosentti on 2,0 tai korkeampi.	Tilikauden tulos ilman kertaluonteisia eriä on 471 475 euroa ylijäämäinen.
2. Seurakunnan taseessa oleva edellisten tilikausien yli/alijäämä luku on tilinpäätöksen perusteella menossa alijäämäiseksi, eikä sen kattamista seuraavan kolmen vuoden aikana voida laskelmin osoittaa ilman kertaluontoisten erien tai metsänhoitosuunnitelman ylittävän myynnin toteuttamista.	Taseessa edellisten tilikausien ylijäämä on 277 milj. euroa.
3. Maksuvalmius on alle 90 päivää, tai maksuvalmius heikkenee kolmena peräkkäisenä tilikautena.	Maksuvalmius on 517 päivää.
4. Henkilöstökulujen osuus toimintakuluista kasvaa kolmena peräkkäisenä vuonna.	Henkilöstökulujen osuus toimintakuluista on ollut laskeva.

1.7. Olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Yhtymän johtajan toimiston perustaminen

Vuoden 2023 alussa Helsingin seurakuntayhtymässä aloitti vakituinen ja kokoaikainen seurakuntayhtymän johtaja. Samalla perustettiin seurakuntayhtymän johtajan toimisto, johon kuuluu viisi työntekijää sekä osa johdon sihteerin työpanoksesta. Tällä rakenteella pyritään parantamaan johtamista: seurakuntayhtymän johtajalla on enemmän aikaa johtaa seurakuntayhtymän toimintoja kuin aikaisemmin sekä tarvittavat resurssit ja apuvoimat tähän työhön. Henkilötyövuosina (htv) kustannuksia syntyy seurakuntayhtymän johtajan kokoaikaisesta työpanoksesta. Muu henkilökunta on siirtynyt sisäisillä siirroilla toimiston työntekijöiksi eikä täten kasvata henkilöstökuluja kokonaisuudessaan.

Uuden valtuustokauden käynnistyminen ja henkilövalinnat

Vuoden 2022 seurakuntavaaleissa valitut luottamushenkilöt ovat aloittaneet työnsä. Sekä yhteinen kirkkovaltuusto että seurakuntaneuvostot ovat kokoontuneet ensimmäisen kerran

tammikuussa 2023. Uusille luottamushenkilöille on järjestetty erilaisia koulutustilaisuuksia yhteisten palveluiden, seurakuntien sekä Helsingin hiippakunnan tuomiokapitulien toimesta.

Yhteinen kirkkovaltuusto valitsi kokouksessaan 26.1.2023 yhteisen kirkkovaltuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, yhteisen kirkkoneuvoston varapuheenjohtajan, jäsenet ja varajäsenet, vaalinvalmistelijat ja näiden varahenkilöt, vaalilautakunnan jäsenet ja varajäsenet sekä Helsingin seurakuntayhtymän edustajat pääkaupunkiseudun seurakuntien yhteisen mediatoimituksen johtokuntaan.

Yhteinen kirkkoneuvosto asetti kokouksessaan 9.2.2023 seuraavat toimielimet ja valitsi niihin jäsenet: sijoitusneuvottelukunta, tarkastustoimikunta, sääntötyöryhmä, sääntötyöryhmän valmisteluryhmä ja ympäristötyöryhmä. Lisäksi yhteinen kirkkoneuvosto valitsi Helsingin seurakuntayhtymän edustajan ja varaedustajan Kirkon mediasäätiön hallintoneuvostoon sekä pääkaupunkiseudun vieraskielisen seurakuntatyön neuvottelukuntaan.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös hautasijan osoittamisesta Kulosaaren hautausmaalta

Helsingin hallinto-oikeus kumosi (270/2023 1.2.2023 vuosikirja) yhteisen kirkkoneuvoston päätöksen, että hautausoimesta vastaava viranomainen voisi asettaa hautasijaa asettaessaan vainajat etusijajärjestykseen sillä perusteella, että vainaja on ollut seurakunnan jäsen, asunut tietyllä alueella ennen kuolemaansa ja ollut tietyn kirkkokunnan jäsen.

Korkein hallinto-oikeus päätöksessään puolestaan hylkäsi Helsingin hallinto-oikeuden asiassa tekemän päätöksen ja päätti säilyttää Kulosaaren kaupunginosahautausmaan seurakuntaan kuuluville kyseisessä kaupunginosassa asuneille vainajille. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että päätös ei ole ristiriidassa perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuussäädöksen tai syrjintäkiellon kanssa eikä myöskään hallintolain 6§:n yhdenvertaisuusperiaatteen tai tasapuolisen kohtelun vaatimuksen kanssa.

Urakoitsijan Helsingin seurakuntayhtymälle osoittama vahingonkorvausvaatimus

Rakennusliike Jokarak Oy osallistui Hyvinkään seurakuntayhtymän järjestämään rakennusurakan tarjouskilpailuun syksyllä 2020. Jokarak ilmoitti referenssikseen Maunulan ja Roihuvuoren kirkkojen saneerausurakat. Hyvinkään seurakuntayhtymä oma-aloitteisesti pyysi lisäselvitystä Helsingin seurakuntayhtymältä, ja Jokarakin ilmoituksen mukaan Helsingistä oli annettu harhaanjohtavia tietoja yrityksestä, jonka seurauksena Jokarak suljettiin pois tarjouskilpailusta. Jokarak ilmoitti kärsineensä vahinkoa menettämästään liikevoitosta, koska se katsoi, että se olisi muuten voittanut tarjouskilpailun. Helsingin seurakuntayhtymä puolestaan on ilmoittanut, että mitään harhaanjohtavia tai virheellisiä tietoja ei ole annettu. Jokarak haastoi Helsingin seurakuntayhtymän oikeuteen. Juttu on edelleen vireillä. Korvausvaatimus on 104 550 euroa.

Kieltäytyminen takuuajan vakuuden palauttamisesta

Helsingin seurakuntayhtymän omistamiin asunto-osakeyhtiöihin Haagan pappilantie 2A ja Haagan pappilantie 2 B talletettiin urakkasopimuksen mukaiset takuuajan vakuudet, yhteensä 67 600 euroa. Koska Helsingin seurakuntayhtymä havaitsi virheitä ja puutteita korjausurakassa, joita urakoitsija ei ollut korjannut, niin se päätti pitää takuuajaiset vakuudet ja teettää korjaustyöt loppuun urakoitsijan kustannuksella. Urakoitsija katsoi suorittaneensa urakat loppuun ja vaati vakuuksien palauttamista. Seurakuntayhtymä ei tätä hyväksynyt ja urakoitsija haastoi seurakuntayhtymän oikeuteen.

Rahavarojen sijoitusten markkina-arvojen positiivinen kehitys

Seurakuntayhtymän rahavarojen sijoitusten markkina-arvot ovat kehittyneet positiivisesti alkuvuoden 2023 aikana. Seurakuntayhtymän korko- ja osakesalkun markkina-arvo oli 28.2.2023 tilanteessa 2,84 % suurempi kuin 31.12.2022. Tämä tarkoittaa markkina-arvojen nousua n. 3,959 milj. eurolla. Hautainhoitorahaston korko- ja osakesalkun markkina-arvo oli parantunut vastaavana aikana 2,83 %, eli n. 0,458 milj. euroa. Testamentti- ja lahjoitusrahastojen osalta nousua oli 2,82 %, eli n. 0,188 milj. euroa.

Seurakuntayhtymän struktuurisijoitusten markkina-arvot olivat nousseet vuoden 2023 tammikuun aikana 5,8 %, eli n. 1,294 milj. euroa. Vastaavan suuntaista kehitystä oli tapahtunut myös hautainhoitorahaston sekä testamentti- ja lahjoitusrahastojen struktuurisalkuissa: hautainhoitorahaston osalta markkina-arvo oli noussut 3,59 % eli n. 0,235 milj. euroa ja testamentti- ja lahjoitusrahastojen osalta 2,63 % eli n. 0,022 milj. euroa.

Muiden vaihtoehtoisten sijoitusten markkina-arvot saadaan pääsääntöisesti neljännesvuosittain, joten tammi-helmikuun mahdollista positiivista arvonmuutosta ei pystytä erittelemään.

1. Allmän översikt

1.1. Väsentliga händelser i församlingsverksamheten

Helsingfors kyrkliga samfällighet utgörs av 20 församlingar (f o m 2023 är antalet 19) och de gemensamma tjänsterna. Med sina ca 315 000 medlemmar är detta en av de största sammanslutningarna i stan. Som kristet samfund främjar Kyrkan i Helsingfors stadsbornas andliga liv, skapar betydande och högklassiga möten och möjligheter att hjälpa. Kyrkan försvarar jämlikhet, jämställdhet, rättvisa och naturen. Varje mänska är unik och skapad av Gud och i strategin lovar vi öppna kyrkans dörrar för var och en som vill komma, vara och agera. Detta löfte utgår från vår värdegrund - tro, hopp och kärlek.

År 2022 var den tvååriga strategiperiodens första år. Två centrala frågor styrde verksamheten: 1) Inbjudande kontakt, lyssnande möten och låt oss komma samman samt 2) Vi bär vårt samhällsansvar genom att erbjuda utrymmen, nätverk, kompetens och resurser för att hjälpa de nödställda.

Principerna utsattes för ett eldprov då de av coronarestriktionerna dikterade begränsningarna slutligen upphävdes i medlet på februari 2022 och helsingforsförsamlingarna och de gemensamma tjänsterna igen kunde planera återgången till det normala. Den utdragna pandemin hade belastat stadens seniorcenter, servicehus, grupphemmen för minnessjuka samt daghemmens och lekparkernas personal. Församlingarna hörsammade stadens begäran om hjälp och kunde efter bara några dagar ställa upp med nästan 80 arbetstagare och frivilliga som gav den ordinarie personalen en välförtjänt andhämtningspaus. Stadens samtliga seniorcenter fick i februari minst en frivillig avlösare som kunde åtas sig sådana uppgifter som inte krävde särskild behörighet. De frivilliga tog t ex ut seniorerna på promenad, hjälpte till vid måltider och fritidsaktiviteter och höll kontakt med de anhöriga. Under 2-4 veckor hjälpte barnklubbpersonal från drygt tio församlingar till i stadens lekparker.

De mörka molnen drog upp över Europa då Ryssland den 24 februari inledde sitt hänsynslösa anfallskrig mot Ukraina. Kyrkan i Helsingfors beredde sig på att hjälpa de ukrainska offren och flyktingarna både via samarbetspartners i Ukraina och här i Helsingfors. Kyrkorådet beviljade sammanlagt 130 000 euro som krisunderstöd. Ett initiativ som församlingarna, deras medlemmar och stadsborna engagerade sig i var Kyrkans Utlandshjälps bössinsamling i mars. I församlingarna hölls också konserter och andra evenemang till stöd för Ukraina. Annandag påsk samlades tusentals människor på domkyrkans trappor för att be om fred för Ukraina. I början av maj hade helsingforsförsamlingarna redan samlat in en kvarts miljon euro för att hjälpa ukrainarna.

Modigt tillsammans

Under 2022 övergick modigt tillsammans –processen till verkställandefasen. Processens målsättning/vision var att kyrkan överallt i stan ska stöda helsingforsarnas andliga liv och på ett enkelt, digitalt och ansikte mot ansikte ge dem de tjänster de behöver. Helsingforsförsamlingarna är livskraftiga och en växande gemenskap. De strukturella inbesparingarna genomfördes på ett ansvarsfullt sätt, vid rätt tid och tillsammans. Det vi gör förmedlar kristenhet, mod och samarbete”. Detta försökte vi uppnå via de ca 20 projekt som ingick i programmet.

De första ekonomiska besluten fattades redan i slutet av 2021 och fortsatt i början av 2022 då kyrkofullmäktige den 27 januari fastställde grunden för anslagen och principerna för beräkandet av internhyrorna under perioden 2023-2025. Under 2022 slutfördes bl a et projekt

som beskriver, utvärderar och utvecklar våra tjänster. Samfällighetens externa och interna tjänster sammanställde separata servicekartor för att kunna kommunicera bättre med helsingforsarna. Via servicekartorna kan vi i fortsättningen också föra en intern dialog om vilka tjänster samfälligheten ska erbjuda helsingforsarna och hur detta ska göras. Därtill utarbetades samfällighetens projektportfölj som baserats på Alfa&Omega -projektmodellen som stöder samfällighetens strategiska ledarskap.

Modigt tillsammans -programmet avslutades vid utgången av 2022. Efter årsskiftet fortsätter projektarbetet med följande fyra centrala, strategiska frågor: Interna hyror och församlingarnas anslag, Arbetsfördelningen 2026, Kärn- och stödtjänster samt Strategibaserade HR-principer. Projekten stöder strategin för kyrkan i Helsingfors och leder oss i riktning mot vår modigt tillsammans -vision.

Omskakande samarbetsförhandlingar

De konkreta konsekvenserna började märkas under vårvintern i samband med budgetberedningen för 2023. Principerna för fastställandet av internhyrorna väckte oro i vissa församlingar.

Under våren blev det uppenbart att sparmålet 10,8 % som fullmäktige i slutet av 2021 ålade de gemensamma tjänsterna inte skulle kunna uppnås med osthyvelprincipen. Kyrkorådet beslöt den 7 april inleda samarbetsförhandlingar inom de gemensamma tjänsterna. Förhandlingarna motiverades med ekonomiska orsaker och produktionsorsaker. De gemensamma tjänsternas sparmål per 2025 uppskattades till ca 4,8 milj. euro. Man räknade med att ungefär 1 milj. euro kunde uppnås genom kostnadsminskningar och att intäkterna kunde ökas med 300 000 euro. De strukturella lösningarna förväntades stå för 3,5 milj. euro. Arbetsgivaren beräknade att de funktionella produktionsmässiga och ekonomiska förändringarna kunde kräva att högst 90 personer sägs upp. Arbetsgivarens och personalens representanter inledde samarbetsförhandlingarna den 26 april och den sista av de sex sessionerna hölls den 22.6.2023.

På basis av förhandlingarna fastställde kyrkorådet den 8 september nästan 30 åtgärder som ska ge inbesparingar och nya intäkter. Sparbesluten bygger på fem principer. En del inbesparingar uppnås genom att slopa vissa uppgifter som andra kan sköta eller finansiera, tjänster som riktar sig till helsingforsarna och invånarna i huvudstadsregionen ges förtur. Församlingsmedlemmarnas kompetens och intresse utnyttjas i högre grad. Genom interna penningöverföringar försöker man styra upp verksamheten. Framgent ska kyrkan i högre grad upplevas som en helhet i ekonomiskt och organisationsmässigt hänseende.

Besluten ledde till att ca 300 arbetstagare fick en ny befattningsbeskrivning, villkoren för enheterna och/eller anställningarna ändrades i slutet av året. Uppsägningarna innebar att antalet årsverken minskade med 45. Vissa minskningar uppnåddes genom att inte besätta vakanta uppgifter samt genom naturlig avgång.

Högst på listan över fastigheter som ska säljas finns bl a Norra Haga kyrka, Stenholmens sommarhem och fastigheten i Mariefors. Totalt ska samfälligheten minska antalet lokaler och fastigheter med 40 000 m² vy till år 2030.

Från visstidsanställd till ordinarie direktör på heltid

Under året fick Helsingfors en ny och en gammal kyrkoherde. Elina Perttilä tillträdde som kyrkoherde i Malmin srk. Valet av kyrkoherde för Pakilan srk måste tas om eftersom valet som församlingsrådet förrättade 2018 överklagats. Nu hölls ett direkt val i juni och **Tiia**

Valve-Tuovinen utgick som överlägsen segrare. **Hilkka Niemistö** utsågs till ny kyrkoherde i Töölön srk, hon efterträdde vid årsskiftet **Hannu Ronimus** som gick i pension.

Hösten 2021 beslöt Mikaelin srk och Vartiokylän srk att församlingarna ska fusioneras vid ingången av år 2023. Under året erhöles de förordande utlåtanden som behövdes och kyrkostyrelsen fattade det officiella fusionsbeslutet. Verksamhetsåret präglades i dessa församlingar av beredningen och organiseringen av fusionen. Domkapitlet förordnade **Jukka Pakarinen** till kyrkoherde för den nya församlingen.

I oktober valde kyrkofullmäktige **Juha Rintamäki** till direktör för samfälligheten. Uppgiften är från den 1 januari 2023 en ordinarie heltidstjänst. Rintamäki har tidigare skött uppgiften på viss tid vid sidan av tjänsten som kyrkoherde för Lauttasaaren srk.

Jaakko Heinimäki som varit chefredaktör för Kirkko ja kaupunki och lett huvudstadsregionens medieredaktion sade upp sig i oktober. Heinimäki valdes till sjömanspräst i Bryssel och ska leda den finska sjömanskyrkans verksamhet i Beneluxländerna. Nyhetschef **Pauli Juusela** fungerar som t f chefredaktör till dess en ny chefredaktör valts år 2023.

Många nya beslutsfattare

Höstens stora kraftansträngning var församlingsvalet. Den ordinarie valdagen var den 20.11.2022 och förhandsröstningen pågick den 8-12 november. För mandatperioden 2023-26 valdes 91 fullmäktigemedlemmar och 282 församlingsrådsmedlemmar. Totalt avgavs 27 330 röster, varav 15 665 förhandsröster.

Röstningsprocenten sjönk. Vid valet 2018 röstade 11,3 % och hösten 2022 var röstningsprocenten 10. Flitigast röstade medlemmarna på Drumsö (14%), i Haga (13,3) och i Munksnäs (12,8). Lägst var intresset för valet i Malmin srk om är den största församlingen, där röstade endast 8,2 %.

Gemensamma kyrkofullmäktiges sammansättning förändrades betydligt. Av de nyvalda är drygt hälften, dvs 53, nya. Medelåldern är 47 år och sex medlemmar är yngre än 30 år. Könsfördelningen är 58 kvinnor och 28 män, övriga har inte angett kön.

Röstmagnet denna gång var Marttaliittos generalsekreterare Marianne Heikkilä som fick 517 röster. Hon representerar Lauttasaaren srk.

I Helsingfors är 28 –åringarna den största årskullen inom ev-luth kyrkan

Vid utgången av 2022 hade de ev-luth församlingarna 315 446 medlemmar, dvs 6 808 (2,1%) färre än föregående år. Nu hör 47,4 % av helsingforsarna till kyrkan. Medlemsantalet påverkas av antalet dop (2463), dödsfall (4021), nya medlemmar (1884 minst ettåringar) och utskrivna (7879) samt medlemmar som flyttat. De enskilda församlingarnas absoluta medlemsantal påverkas av migrationen inom landet och mellan stadsdelarna. Ifjol påverkade särskilt nybyggnationen medlemsantalet i Paavalin srk och Oulunkylän srk, vars medlemsantal ökade. Också nationellt var tillväxten betydande.

Helsingfors dragningskraft bland studerande och unga vuxna syns i kyrkans statistik. Den största åldersgruppen, ca 47 500 medlemmar, utgörs av 20-29 –åringar. Näststörst är gruppen 30-39 –åringar, trots att antalet medlemmar procentuellt sett är minst i just denna åldersgrupp, eftersom endast 34 % av dem hörde till lutherska kyrkan. För millennialerna och generation z är andlighet något privat som inte definieras exakt eller på traditionellt lutherskt vis. De som lämnar kyrkan gör det oftast då de flyttat hemifrån eller innan de fyllt 30 år. 51 % av dem som lämnat kyrkan är 18-29 –åringar.

I Helsingfors är kyrkans medlemsprocent högst bland över 60 –åringarna (62%) och bland 10-19 –åringar (54%). Betydelsefullt med tanke på framtiden är att endast 40 % av 0-9 –åringarna hör till kyrkan.

2022 döptes 2 463 under ettåringar i Helsingfors, vilket är 251 färre än år 2021. Detta beror delvis på den sjunkande nativiteten. Skriftskolan är fortfarande populär, nästan 90 % av församlingsmedlemmarna i skriftskoleålder (födda 2007) och ungefär hälften av hela årskullen går i skriftskola.

Antalet helsingforspar som valde en kyrklig vigsel ökade med 72, jämfört med föregående år. De civila vigslarna minskade med 30. År 2022 förrättades 925 kyrkliga vigslar (853 år 2021) och 836 medlemmar av kyrkan vigdes civilt (866 år 2021). Nu godkänner nästan alla helsingforsförsamlingar vigsel av samkönade par.

2022 förrättades 4 146 jordfästningar och 5 573 personer gravsattes på begravningsplatserna. Kremeringarnas andel var 88 %.

En internationell stad

57 % av de finska och 61 % av de svenskspråkiga helsingforsarna hör till en evangelisk-luthersk församling. Av kvinnorna som har finska eller svenska som modersmål hör 61 % till kyrkan medan 53 % av männen gör det. I Helsingfors bor det mer än 120 000 personer med annat modersmål än svenska eller finska. Många helsingforsare med invandrabakgrund är kristna fastän bara 3 % av dem (3 275 personer) hör till någon helsingforsförsamling.

Invånarantalet på de finska församlingarnas områden utgörs av personer med finska, samiska eller något utomnordiskt språk som modersmål. 2022 hade Helsingfors 17 finska församlingar med sammanlagt 293 230 medlemmar. Den högsta medlemsprocenten (65,8) hade Pakilan srk, vars område domineras av småhus. Mikaelin srk i östra Helsingfors hade den lägsta medlemsprocenten (38,6%).

Vid utgången av 2022 hade de tre svenska församlingarna 22 216 medlemmar. Högst var medlemsprocenten i Matteus församling (64,7%). Som bosatta på de svenska församlingarnas områden räknas helsingforsare som har svenska, norska, danska eller isländska som modersmål.

Medlemsstatistiken presenteras i kapitel 4 och finns i sin helhet på webben:

www.helsinginseurakunnat.fi/artikkelit/vaestotilastot

1.2. Ekonomisk översikt

Det ekonomiska läget generellt

På ett makroekonomiskt plan steg produktionen i Finland redan i augusti 2021 till en nivå som överträffade nivån före coronapandemin, därefter fortsatte tillväxten i jämn takt. 2022 avtog totalproduktionstillväxten; under juli-september med 0,1 % och under oktober-december med 0,6% från föregående kvartal. Andra halvåret gick Finland in i en teknisk recession. Under hela 2022 ökade totalproduktionen med 2,0 %.

Sysselsättningsläget förbättrades 2022. I december 2022 var sysselsättningsgraden (15-64 år) 73,8%, året innan var den 73,3%. Arbetslöshetsgraden var 6,7% i december 2022 liksom

året innan. Antalet sysselsatta (15-17 år) ökade med 65 000 medan antalet arbetslösa minskade med 22 000.

2022 ökade den totala lönesumman varje månad. Den lägsta tillväxtsiffran var 4% och den högsta nästan 9 %. Ökningen innebar att också kyrkoskatteintäkterna ökade.

Församlingarnas ekonomiska läge

Enligt statistiken som kyrkostyrelsen upprätthåller (kirkontilastot.fi) uppvisade de lutherska kyrkornas ekonomi sammanräknat fortfarande ett överskott. Kyrkoskatteintäkterna ökade för fjärde året i rad. Verksamhetsintäkterna ökade ca 9 % och kostnaderna med ca 5 %. Verksamhetsbidraget, dvs verksamhetens nettokostnad, ökade med ca 4 %. Årsbidraget var rejält positivt och täckte 125-procentigt avskrivningarna.

Värdet på de finansiella värdepappren och de kontanta medlen fortsatte att stiga. Även om hela kyrkans soliditet är hög, 90,1 %, har låneandelen ökat i många år. Att ekonomin något försämrats framgår av att lånestocken ökade mer än kapitalet och placeringarna. Då räntorna varit låga har många församlingar finansierat sina investeringar med lån trots att de egna medlen hade räckt till för ändamålet. Detta beror främst på att avkastningen på placerat kapital överträffat lånekostnaderna.

För de börsnoterade aktierna var läget kärvat. Helsingforsbörsens generalindex sjönk med 15 %. Endast 41 aktier gav positivt resultat medan 158 uppvisade förlust uppger arvopaperi.fi. Medlemsantalet i hela kyrkan sjönk med 1,9 % dvs 69 059 personer (53 785). Vid utgången av 2022 hade kyrkan 3 620 939 medlemmar. Inom Helsingfors stift minskade medlemsantalet med 2,2 % och i Borgå stift med 2,0 %. 63 694 personer lämnade kyrkan (55 831) vilket motsvarar 1,8 % av medlemskåren (1,5%). Församlingarna fick 20 285 nya medlemmar (20 421). 50 921 personer dog (45 522) och 25 020 döptes (26 729).

År 2022 uppgick kyrkoskatteintäkterna till 928,5 milj. euro (911,9), en ökning om 1,8 % från föregående år (1,3). Före 2019 sjönk kyrkoskatteintäkterna tre år i rad. 2022 var det fjärde året i följd som skatteintäkterna steg. Trots att kyrkoskatteintäkterna utvecklats positivt sjönk skatteintäkterna i 99 församlingar. Antalet församlingsekonomier uppgår till totalt 256.

Den ekonomiska situationen för Helsingfors samfällighet

Samfällighetens bokslut för 2022 uppvisar ett överskott om 0,5 milj. euro (2021 var överskottet 19,8 milj. euro). Utan nedskrivningarnas nettoförändring -5,6 milj. euro hade överskottet varit 6,1 milj. euro.

Verksamhetsintäkterna ökade med 2,5 milj. euro (+16%) från föregående år. Med undantag för eftisverksamheten ökade samtliga verksamhetsintäkter. Mest ökade biljettintäkterna och intäkterna från försäljning av programblad 0,8 milj. euro (+450%) varibla ingår försäljning till turister.

Verksamhetskostnaderna sjönk med 2,5 milj. euro (-2,6 %) och personalkostnaderna steg 0,8 milj. euro. Kostnaderna för köptjänster sjönk med 4,2 milj. euro (-15,3%). Bygg- och underhållstjänsterna stod för de största inbesparingarna, 5,3 milj. euro (-70%). ICT-tjänsterna sparade 0,3 milj. euro. I övrigt var kostnadsförändringarna huvudsakligen lägre än hundratusen euro i endera riktningen. För material och förnödenheter användes 0,9 milj. euro mer än föregående år (+11%) (mest steg livsmedelskostnaderna, 0,4 milj. euro (+55,2 %), el 0,3 milj. euro (+17,9%), bränsle och smörjmedel 0,2 milj. euro (+65,8%) och värmekostnaderna 0,2 milj. euro (+17,9%).

Verksamhetsbidraget – verksamhetens nettokostnader var 77,1 milj. euro. Detta är 5,0 milj. euro mindre (-6,1%) än år 2021.

Kyrkoskatteintäkterna uppgick till 83,2 milj. euro vilket är 1,6 milj. (+2,0%) mer än föregående år. Statsbidraget ökade med 0,2 milj. euro medan beskattningskostnaderna minskade med 0,1 milj. euro. Avgiften till kyrkans fonder var oförändrad. De ökade skatteintäkterna berodde på löneförhöjningar och det förbättrade sysselsättningsläget.

Differensen mellan finansiella intäkter och kostnader var + 5,0 milj. euro. För placeringsfastigheterna och –lokalerna var differensen mellan avkastning och kostnader + 14,0 milj. euro. Ränteintäkterna uppgick till 0,5 milj. euro och räntekostnaderna till 36 000 euro. Differensen mellan övriga ränteintäkter och kostnader var – 3,9 milj. euro. Värdeändringarna minskade årsbidraget och årets underskott med 5,6 milj. euro. Ändringarna är inte reella utan kalkylerade och fastställs på basis av noteringarna vid årsskiftet.

Årsbidraget är 13,5 milj. euro. Utan värdekorrigeringar hade resultatet varit 19,1 milj. euro. Avskrivningar om 13,6 milj. euro gjordes enligt avskrivningsplanen (+50,0 %). Avskrivningarna uppgick 2021 till 9,0 milj. euro. Gravvårdsfonden och testamentsfonderna sköts separat och de bokförde 2,5 milj. euro som kostnad i samfällighetens bokslut.

Resultatet för räkenskapsperioden var ett underskott om 0,1 milj. euro. Förändringen i avskrivningsdifferensen var +0,6 milj. euro. Differensen mellan dessa innebär att räkenskapsperiodens överskott är 0,5 milj. euro. Utan förändring av värderingarna hade samfälligheten uppvisat ett 6,1 milj. euro positivt resultat.

Samfällighetens ekonomi stärktes under 2022

Samfälligheten visar ett resultat om 0,5 milj. euro för räkenskapsperioden. I praktiken är detta ett nollresultat då kostnader och intäkter är i balans. Sedan värdekorrigeringarna i fråga om placeringarna eliminerats uppgår räkenskapsperiodens överskott till 5,6 milj. euro. Kyrkoskatteintäkterna steg för fjärde året i rad. De finansiella tillgångarna minskade från föregående år men är det oaktat större än 2018–2020. Nyckeltalen visar att likviditeten de senaste fyra åren varit god och att de likvida tillgångarna täcker behovet under mer än 500 dagar. År 2022 var likviditeten som högst 552 dagar.

Kyrkoskatteintäkterna

Debiterade skatter

Samfällighetens skatteprocent är 1,00 %. Vid senast förrättade skatteuppbörd (2021) uppgick samfällighetens kyrkoskatteuppbörd till 82,6 milj. euro, dvs en ökning om 2,3 % från föregående år.

Skatteredovisningar och statens finansiering

Samfällighetens kyrkoskatteintäkter uppgick till 83,2 milj. euro. Beloppet ökade med 2,0 % dvs 1,6 milj. euro.

Av statsbidraget som kyrkostyrelsen fördelar på basis av antalet invånare fick samfälligheten 13,0 milj. euro. Bidraget ökade med ca 0,2 milj. euro (+1,7%) eftersom antalet invånare i Helsingfors ökar.

Kyrkoskatteintäkter och statens finansieringsbidrag 2020–2022

	2020	2021	2022
Kyrkoskatt mn €	81,4	81,6	83,2
förändring mn €	1,4	0,2	1,6
förändring %	1,8 %	0,2 %	1,9 %
Statsfinansiering mn €	12,5	12,8	13
Förändring mn €	0,2	0,3	0,2
förändring %	1,8 %	2,1 %	1,7 %

Resultaträkning 2022 och 2021

<i>milj. euro</i>	1.1.–31.12.2022	1.1.–31.12.2021
Verksamhetsintäkter	18,2	15,7
Verksamhetskostnader	-95,2	-97,8
Verksamhetsbidrag	-77,1	-82,1
Kyrkoskatteintäkter	83,2	81,8
Statsfinansiering	13,0	12,8
Beskattningskostnader	-1,4	-1,5
Avgift till kyrkans centralfond	-9,3	-9,3
Finansiella intäkter och kostnader	5,0	26,8
Årsbidrag	13,5	28,4
Avskrivningar och nedskrivningar	-13,6	-9,1
Räkenskapsperiodens resultat	-0,1	19,3
Förändring av avkrivningsdifferens	0,6	0,5
Räkenskapsperiodens överskott	0,5	19,8

Placeringsverksamheten

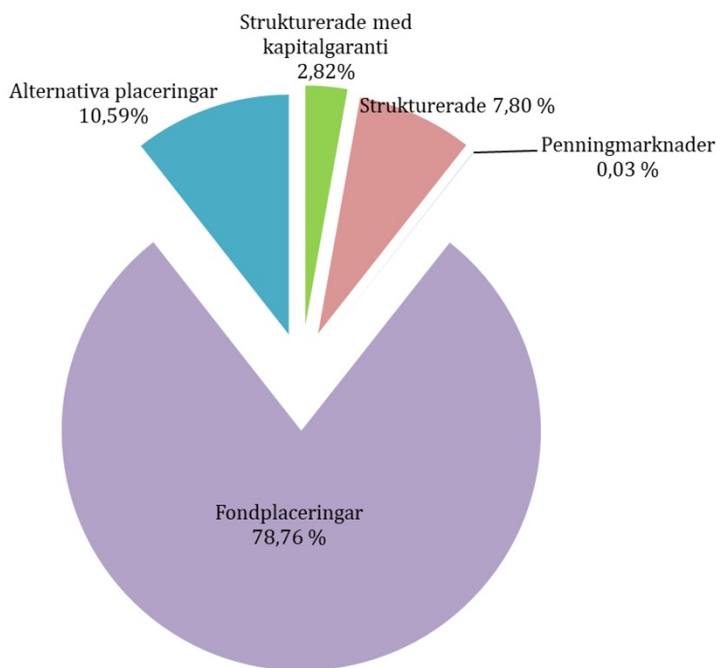
Allokeringen av samfällighetens placeringar genomförs i enlighet med anvisningarna som kyrkorådet gett för placeringsverksamheten. Placeringarna ska förvaltas av etiskt högklassiga förmögenhetsförvaltare. Placeringarna görs enligt principen för positiv värdering, vilket innebär att man prioriterar ansvarsfulla företag. Gemensamma kyrkorådets placeringsutskott, som fungerar som sakkunnigorgan, spelar en central roll i samfällighetens placeringsverksamhet och vid planeringen av enskilda placeringslösningar. Förvaltningsdirektören fattar placeringsbeslut upp till den nivå som kyrkorådet fastställt, beslut om placeringar på högre nivå fattas av kyrkorådet. Fastighetsdirektören ansvarar för fastighetsplaceringarna i samråd med kyrkorådet. Förmögenhetsförvaltningen konkurrensutsattes i början av 2021 och sedan våren 2021 har eQ Varainhoito Oy fungerat som samfällighetens huvudansvariga kapitalförvaltare. Avtalet med CapMan Wealth Services Oy fortsätter parallellt till dess att strukturportföljen som förvaltats av Credit Suisse i sin helhet realiserats och det därigenom frigjorda kapitalet överförs till kapitalförvaltaren eQ.

Samfällighetens placeringsanvisningar trädde i kraft 2021. Anvisningarna anger bland annat riktlinjerna för samfällighetens strategiska allokeringar som ligger till grund för de av placeringsutskottet fastställda taktiska allokeringarna. De strategiska och taktiska allokeringarna styr ändå inte de strukturella produkter som förvaltas av Credit Suisse och som gradvis ska avvecklas. De medel som vid försäljningen frigörs placeras i enlighet med riktlinjerna för de strategiska och taktiska riktlinjerna.

Bokföringsvärdet på samfällighetens placeringar uppgår i bokslutet till 180,3 milj. euro. Vid årsskiftet var placeringarnas marknadsvärde 180,9 milj. euro. Samfällighetens placeringsportfölj hos eQ Varainhoito innehåller aktiefonder, kort- och långräntefonder samt alternativa placeringar i Private Equity och Private Credit –fonder. Portföljens risknivå hanteras genom tillräcklig spridning. En del av de strukturerade placeringarna som förvaras hos Credit Suisse är kapitalsäkrade. Portföljen som innehåller alternativa placeringar består av en betydande andel skattfria nyttofonder, till exempel följande fonder: Trill Impact, Korkias solenergifond och fonden Uusiutuva Energia samt Trill Impact Microfinance Credit. Dessutom har samfälligheten gett teckningsåtagande till Blue Orchard Sustainable Assets och UB Forest -fonder. I portföljen finns också NEST Capital-fonden samt Andelsbankens hedgefond R2 Chrystal. År 2022 gav eQ:s ränte- och aktieportfölj -10,37% avkastning (fr.o.m. 19.4.2021 då portföljen togs i bruk sammanlagt -4,62%). Credit Suisses strukturportfölj gav en avkastning om -1,59 %.

Under 2023 vill vi utveckla samfällighetens placeringsverksamhet genom att öka andelen alternativa placeringar i portföljen. Dessutom realiserar vi den strukturerade portföljen på ett ekonomiskt förnuftigt sätt och samfällighetens taktiska allokeringar uppdateras så att de snabbare kan reagera på marknadsutvecklingen. Gränserna för beslutanderätten gällande placeringarna preciseras och rutinerna uppdateras, helhetsrapporteringen utvidgas samtidigt som vi satsar på att placera ansvarsfullt och etiskt korrekt.

Kapitalkategoriernas vikt i portföljen per 31.12.2022

Samfällighetens fastighetsplaceringar

I samfällighetens bokföring följer man separat upp intäkterna och kostnaderna för de så kallade placeringsfastigheterna och de fastigheter som används för församlingsarbetet. Som placeringsfastigheter räknas av samfälligheten helägda bostadshus, bostadsaktiebolag, fastighetsaktiebolag, enskilda aktielokaler samt tomter och markområden. Församlingsutrymmen och bostäder och fastigheter som används för socialt boende betraktas inte som placeringsfastigheter.

Marknadsvärdet på fastighetsplaceringarna var i slutet av 2022 ca 186 milj. euro varav bostadsfastigheternas andel uppgick till ca 114 milj. euro, kontors- och affärsfastigheterna stod för 29 milj. euro medan värdet på tomter och markområden uppgick till ca 43 milj. euro. Portföljens marknadsvärde minskade med 12 milj. euro från föregående år. Fastighetsplaceringarnas bokförda resultat var 2022 ca 14 milj. euro, dvs ca 12 % på balansvärdet.

Under räkenskapsåret såldes fem placeringsfastigheter, tre aktielokaler, en tomt och en tomtedel. Intäkterna från detta blev ca 4,4 milj. euro varav 3,6 milj. euro vinst. En lokal som tidigare använts för församlingsarbete såldes vilket inbringade 0,2 milj. euro, försäljningsförlusten blev ca 0,1 milj. euro.

Under året fortsatte uthyrningen av bostäder och affärslokaler, i syfte att hålla nyttjandegraden så hög som möjligt. Bostäderna var uthyrda till 96,5 % och affärslokalerna till 95,1 %.

Hyrorna justerades avtalsenligt under året. Placeringsbostäderna genererade ca 9,5 milj. euro intäkter medan kostnaderna uppgick till 5,5 milj. euro. År 2022 var placeringsportföljens bokförda resultat ca 14 milj. euro.

1.3. De största investeringarna

Till de betydande projekt som färdigställdes under 2022 hör renoveringen av Drumsö kyrka, Johanneskyrkans fasadrenovering och grundrenoveringen av Korpirauha lägergårds C-del. Dessutom genomfördes flera mindre projekt, t ex förnyandet av VVS- och elsystemen i Östersundom kyrka. I samband med detta övergick kyrkan till jordvärme. Munksnäs kyrkas yttertak grundrenoverades och Gamla kyrkans fasad och tak målades.

Drumsö kyrka, klockstapel och den stora gården utgör en helhet som planerats av arkitekterna Marja och Keijo Petäjä och togs i bruk 1958. Den U-formade fastigheten som öppnar sig mot öster inrymmer två kyrkor och utrymmen för två församlingar. I den södra flygeln verkar Lauttasaaren srk och i den norra flygeln Johannes församling. Den totala bruttoarealen är 5 841 m². Den nu skapade ingången har en bruttoyta om 29 m² och därmed är hela bruttoarealen 5 870 m². Totalvolymen vari tillbygget ingår uppgår till 21 982 m³. Av Helsingfors samfällighets kyrkor har denna den största arealen.

Grundrenoveringen av Drumsö kyrka började planeras 2017 och arbetet slutfördes 2022. Det var svårt att välja planerare, vilket fördröjde projektet. Projektet konkurrensutsattes två gånger för att om möjligt begränsa helhetskostnaderna. Då renoveringen inleddes närmade sig kyrkan sitt 60-årsjubileum och var följaktligen i behov av en grundlig teknisk renovering. Projektet innebar att såväl utrymmen som tekniken uppgraderades så att de motsvarar dagens omständigheter, krav på energieffektivitet och miljöskydd. Av central betydelse var att förbättra användbarheten och hindersfriheten.

De egentliga renoveringsåtgärderna inleddes i september 2020 och objektet mottogs i mars 2022. Projektet genomfördes väl trots begränsningarna och specialarrangemangen som covidpandemin medförde. Projektet höll sig inom ramen för det fastställda maxkostnadstaket 18,9 milj. euro (moms 24%).

Johanneskyrkan som togs i bruk 1891 är ett av de arkitektoniska landmärkena i Helsingfors och är ett viktigt centrum för församlingsverksamheten i stan. Med sina talrika detaljer är detta den mest detaljerade och bevarade nygotiska tegelkyrkan i Finland. Johanneskyrkan har stort arkitektoniskt, arkitekturhistoriskt och byggnadstekniskt värde. Fasadens utsmyckning i betong är mångsidiga och unika i Finland. Sedan kyrkan togs i bruk har den reparerats med 20–30 års intervall.

Fasadrenoveringen började planeras vintern 2020 och arbetet inleddes i mars 2021. Huvudsakligen utfördes arbetet, med undantag för de tornens övre koppartäckta delar och vattentaket, under ett skyddsnet. Målsättningen var att kyrkan ska klara sig i 30–40 år till följande grundliga renovering.

Johannes församlings verksamhet fortsatte i kyrkan medan arbetet pågick. Renoveringen slutfördes i augusti 2022. Inga arbetsolyckor inträffade under arbetet vilket är ett strålande resultat, särskilt som man också lyckades underskrida kostnadskalkylen (6,2 milj. euro vid 24 % moms) med flera hundra tusen euro.

Renoveringen av Korpirauha lägergårds C-flygel gällde närmast boendet och de därmed förknippade utrymmena. Arbetet inleddes i mars 2021 och tog ett år. Arbetet med uteområdena vidtog våren 2022 sedan snön smält. Projektets budget, 2,2 milj. euro, höll och arbetet förlöpte planenligt.

1.4. Bedömning av de största riskerna

Allmänt

Försök gjordes att inlemma riskhanteringen i samfällighetens ledning och beslutsfattande. Riskhanteringen ska identifiera och bedöma samfällighetens risker, prioritera dem enligt inverkan och sannolikhet samt definiera administrativa åtgärder för de viktigaste riskerna.

Direktörskollegiet uppdaterade i början av 2022 samfällighetens definition av riskbegreppet och i mars rangordnades riskerna. På basis av bedömningen fastställdes att de främsta riskerna är medlemsutvecklingen, fastighetsbeståndet, anpassningen till det ekonomiska läget samt personalresurserna. För de centrala riskerna fastställdes ansvarspersoner och administrativa åtgärder.

Församlingarnas medlemsutveckling

Ur ett riskperspektiv innebär församlingarnas medlemsutveckling att samfälligheten inte tacklar utvecklingen på ett enhetligt vis.

Inom ramen för modigt tillsammans –programmet lyfte man upp åtgärder som påverkar församlingarnas medlemsantal, t ex frågor som särskilt berör millennialerna och generation Z. Medlemskampanjen som genomfördes 2011–2016 skapade en systematisk modell för medlemsarbetet. Modellen fungerar fortsättningsvis men åtgärderna som vidtas lokalt och tillsammans för att stärka medlemskapet kräver att vi omprövar och utvecklar verksamheten. Arbetet är kopplat till en beskrivning och utvärdering av verksamheten, styrning av kärn- och stödprocesserna samt utveckling av församlingarnas och de gemensamma tjänsternas grundläggande arbete. Som ett led i beredningen övervägs metoder som kunde öka medlemsantalet, t ex förslaget att grunda en internationell församling. Hösten 2022 togs den kontinuerliga strategiprocessens mätare i bruk. Bland mätarna finns också sådana som beskriver medlemsutvecklingen.

Fastighetsförvaltningen

Fastighetsförvaltningen är förknippad med bl a följande risker: 1) fastigheterna utnyttjas inte till full kapacitet, detta kan leda till att hyresnivåerna försämras och intäkterna från det placerade kapitalet sjunker, 2) konjunktursvängningarna på fastighetsmarknaden 3) det är svårt och tidskrävande att ändra de lediga lokalernas användningsändamål.

I samarbete med myndigheterna inleddes 2022 processen som syftar till att ändra detaljplanen eller användningsändamålet och man planerade att riva vissa objekt. Objekten har presenterats för stadsplanerarna, museiverket och stadsmuseet. En marknadsdialog fördes med de potentiella ägarna. I slutet av 2022 fick fastighetsavdelningen tillstånd att rekrytera en försäljningssakkunnig. Förfaringssättet vid överlåtelsen av lokaler/fastigheter presenterades för och diskuterades med församlingsråden. Samtidigt betonades vikten av proaktivitet. Med Helsingfors stad diskuterade vi möjligheterna att exploatera arrendetomterna.

Åtgärderna som vidtogs 2022 ska sporra till att avstå från vissa lokaler och fastigheter. Processen är tidskrävande, utom för de lokaler och utrymmen som hyrts upp på fria marknaden. De förtroendevalda organen gav oss tillstånd att utveckla och avveckla de föreslagna objekten.

Anpassning till den ekonomiska ramen

Det sjunkande medlemsunderlaget försämrar ekonomin. Det finns en risk för att församlingarna och de gemensamma tjänsterna inte kan anpassa sig till den ekonomiska ramen.

2022 fastställde kyrkofullmäktige grunderna för församlingarnas anslag under åren 2023–2025 samt principerna för fastställande av internhyrorna under samma tidsperiod. Kyrkofullmäktiges beslut om internhyrorna gör att de faktiska kostnaderna för ifrågavarande utrymmen blir transparent. Beslutet sporrar församlingarna till att modigt avstå från vissa lokaler för att säkerställa sina verksamhetsförutsättningar. Beslutet har försatt några församlingar i en svår situation då driftkostnaderna för församlingens kyrkor och/eller deras renoveringsbehov är exceptionellt höga.

2022 genomfördes stora omställningsförhandlingar som gällde de gemensamma tjänsterna. Förhandlingarna innebar inbesparingar om 4,8 milj. euro. Utöver sparåtgärderna inleddes ett projekt som ska hitta tilläggsintäkter, projektet fortsätter år 2023.

Församlingarna gavs möjlighet att anlita en ekonomikonsult, vilket uppskattades. Under året försökte man också utveckla uppföljningen och rapporteringen om ekonomin på det sätt som det ekonomiska läget kräver.

Personalresurserna

Riskerna gällande personalresurserna indelades i två kategorier; risker som hänför sig till HR-ledningen och risker som gäller personaladministrationen. Bägge kategorierna kräver framför allt samarbete men också åtgärder som är långsiktiga och målinriktade.

Riskerna i fråga om ledningens kompetensnivå försökte man under året tackla genom att stöda cheferna och ledningen. I samband med detta inleddes JOFO-verksamhet som riktar sig till den högsta ledningen och mellancheferna. Den högsta ledningen ska diskutera och definiera riktlinjerna, principerna och målen för arbetsgivarens insatser. På så sätt försöker man uppnå att ledningens rutiner blir så enhetliga och jämlika som möjligt. Också arbetshandledningens tillgänglighet har förbättrats för samtliga personalgrupper, vilket stöder personalens ork. Under 2022 förnyades modellen för aktivt stöd så att man i ett tidigt skede kan ingripa och stärka kompetensen då det gäller att styra upp arbetshälsan och –förmågan. HR-avdelningen har fått coachning i den s k HR-business partner modellen. Modellen stöder och stärker förmansarbetet. Modellen tas först i bruk av de gemensamma tjänsterna inom ramen för ett pilotprojekt. Målet är att HR-avdelningen ska kunna stöda församlingarna på ett jämlikt och bättre vis under de kommande åren.

Kyrkans generella förmåga att erbjuda konkurrenskraftiga löner är ett större problem som inte bara berör samfälligheten. Problemet är HR-administrationens kompetensnivå och riskerna som identifierats i fråga om hanteringen av personalresurserna. I första hand har man försökt påverka situationen på olika sätt. På basis av personalenkäten förnyades formuläret som används för utvärdering av arbetstagarnas prestationer. Detta gjordes för att hjälpa cheferna att formulera och utvärdera personalens mål. Samtidigt utökades enheternas möjligheter att påverka kriterierna som ska ligga till grund för utvärderingen av respektive enhets resultat. De första stegen för att utveckla den högsta ledningens lönesystem togs också. Lönesättningsgruppen för den högsta ledningen har fastställt kriterierna för hur ingångslönen fastställs för nya kyrkoherdar. Dessutom har man fastställt riktlinjer för vad som krävs för att beviljas särskild lönedel - detta indikerar också hur lönesystemet ska utvecklas.

För att hantera personaladministrationens risker utarbetades systematiskt och planmässigt modeller för personalplaneringen. De gemensamma tjänsterna införde krav på rekryterings-tillstånd och därefter ett rekryteringsförbud. Genom striktare koordinering vill man säkerställa att personaladministrationen tillgodoser verksamhetens behov. Före varje rekrytering ska man utreda om man kunde omorganisera uppgifterna så att de gynnar personalens karriärutveckling och möjlighet att utvidga sin kompetens. Arbetet med att skapa modeller för intern överföring av personalen från en uppgift till en annan torde fortsätta på basis av erfarenheterna från de gemensamma tjänsternas omställningsförhandlingar. Omställningsförhandlingarna ledde till att miljö- och begravnings-tjänsternas verksamhetsställen nu bildar en organisation. På så sätt kan man flexibelt allokera resurser och utveckla personalens kompetens. Erfarenheterna av att dela resurser mellan församlingarna (t ex gemensamma/delade tjänster/uppgifter, regionala informatörer mm) är också goda.

1.5. Försäkringar

Samfällighetens försäkringar är koncentrerade till LokalTapiola. Som försäkringsmäklare fungerar Rewenda Oy.

Samfällighetens fastigheter och anläggningstillgångar är försäkrade till återanskaffningspris med en "All Risks" försäkring. Kyrkor, kapell, orglar och lösöre är försäkrade till ett visst belopp, övriga byggnader försäkras enligt byggnadsvolym. Samfälligheten har också en skogsförsäkring, en avbrottsförsäkring, en rättsskyddsförsäkring och en ansvarsförsäkring för förvaltningen. Samfällighetens fordon är trafikförsäkrade och en del har också en kaskoförsäkring och båtarna har en båtförsäkring.

På vissa kyrkofastigheter och församlingslokaler tillämpas direktförsäkringsvillkor. En direktförsäkring förbättrar försäkringsskyddet genom att ersättningen också vid en partiell skada fastställs utgående från objektets försäkringsbelopp. Direktförsäkringar används vanligtvis då det är svårt eller omöjligt att fastställa egendomens återanskaffnings- eller dagsvärde. Samfälligheten har en ansvarsförsäkring som skydd mot egendoms- eller personsador som församlingarnas verksamhet kan orsaka tredje part. Avtal om lagstadgad olycksfallsförsäkring för personalen samt arbetstagarnas grupplivförsäkring har tecknats med LokalTapiola. Arbetslöshetsförsäkringen sköts av Arbetsförsäkringsfonden TVR. För volontärerna och dem som deltar i församlingarnas verksamhet finns en olycksfallsförsäkring.

Försäkringsslag	Försäkringsbolag	Börjar	Slutar
Skogsförsäkring	LähiTapiola	1.1.2022	31.12.2022
Försäkring för installations- och byggarbeten	LähiTapiola	1.1.2022	31.12.2022
Transportförsäkring	LähiTapiola	5.9.2022	31.12.2022
Trafik- och bilförsäkring	LähiTapiola	1.1.2022	31.12.2022
Båtförsäkring	LähiTapiola	1.1.2022	31.12.2022
Företagsförsäkring	LähiTapiola	1.1.2022	31.12.2022
Ansvarsförsäkring, verksamhet	LähiTapiola	1.1.2022	31.12.2022
Ansvarsförsäkring, förvaltning	LähiTapiola	1.1.2022	31.12.2022
Rättsskyddsförsäkring	LähiTapiola	1.1.2022	31.12.2022
Företagsförsäkring	LähiTapiola	1.1.2022	31.12.2022
Egendomsförsäkring	LähiTapiola	1.1.2022	31.12.2022
Avbrottsförsäkring	LähiTapiola	1.1.2022	31.12.2022
Byggfelsförsäkring	If	28.3.2013	27.3.2028
Byggfelsförsäkring	If	3.10.2013	2.10.2028

1.6. Är församlingen i kris – utvärdering och mätare

<p>Indikatorer för en församling i kris – verksamhet och förvaltning</p> <p><i>Mätarna överensstämmer med kyrkostyrelsens schablon. Med församling avses samfällighetens förvaltning (GKR/GKF) och de gemensamma tjänsterna</i></p>	<p>Situationen i samfällighetens gemensamma tjänster, 2022</p>
<p>1. Församlingens samhällliga uppgifter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bristande skötsel av begravningsverksamheten eller begravningsplatsen • Problem vid underhållet av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och lösöre. • Brister i skötseln av kyrkböckerna och befolkningsdatasystemet. 	<p>Resurserna för begravningsväsendet och underhåll av begravningsplatserna är tillräckliga.</p> <p>Kulturhistoriskt värdefulla byggnader och lösöre kan skötas med nuvarande resurser.</p> <p>Kyrkböckerna och befolkningsdatasystemet är uppdaterade. I början av året svårt att producera släktutredningar inom utsatt tid. Problemen löstes under året.</p>
<p>2. Församlingens förvaltning och myndighetsverksamhet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Problem i fråga om organens sammansättning och funktion • Bristfälligt förvaltningsförfarande 	<p>Organens sammansättning och verksamhet fungerar.</p> <p>Förvaltningen följer god förvaltningssed</p>
<p>3. Församlingens verksamhetsorganisation</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uppenbara brister och försummelser vid upprätthållandet av de grundläggande uppgifterna (KL 4:1) • Antalet medlemmar i församlingen har under de senaste fem åren sjunkit till 15 procent. Vid utvärderingen är antalet medlemmar färre än 2 000 • Verksamhetskulturen är stel, inskränkt, isolerad och/eller oförmögen att förnya sig 	<p>Även om början av året präglades av coronapandemin kunde de i KL 4:1 avsedda basuppgifterna problemfritt utföras.</p> <p>Medlemsantalet har inte sjunkit till oroväckande låg nivå.</p> <p>Verksamhetskulturen bejakar experiment och har förmåga att förnya sig</p>
<p>4. Ledarskapet i församlingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svagheter i ledarskapet • Strategiska riktlinjer som stöder saknas, t ex verksamhetsplan, församlingens strategi/policy/mission/vision, fastighetsstrategi, personal-, utbildnings- eller beredskapsplan • Underlåtenhet att ingripa i långvariga problem som förekommer i församlingens operativa ledning • Ovilja att samarbeta med närliggande församlingar, övriga församlingar i prostriet och/eller med domkapitlet 	<p>Församlingens ekonomi baseras på en strategi, verksamhetsplan. Varje avdelning gör upp en egen verksamhetsplan och personalplan.</p> <p>Årligen görs en plan för personalfortbildning. Beredskapsplanen är uppdaterad</p> <p>Vid problem med den operativa ledningen ingriper vi omedelbart</p> <p>Fungerande kontinuerligt samarbete med församlingarna, prostrierna, domkapitlet och andra samfälligheter</p>
<p>5. Församlingens anställda</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antalet anställda • Återkommande problem med personalens arbetshälsa • Problem med tillräcklig personal och rekryteringen av den granskat enligt verksamhetssektor. 	<p>Personalens arbetshälsa följs upp regelbundet. Personalen uppmuntras att diskutera arbetshälsoproblem med förmannen. Eventuella problem åtgärdas.</p> <p>Personalstyrkan är rätt dimensionerad</p>

En församling i kris – ekonomiska mätare

1 Räkenskapsperiodens resultat exkl. engångsposter är negativt tre år i rad. Alternativt är resultatet negativt utan engångsposter och kyrkoskatteprocenten 2,0 eller högre	Utan engångsposter visar räkenskapsåret ett överskott om 471 475 €
2 Över-/underskottet från tidigare år närmar sig enligt balansräkningen ett underskott och kalkylerna visar att underskottet inte kan täckas utan engångsposterna eller försäljning som överstiger skogsvårdsplanen	Enligt balansräkningen är överskottet från föregående år 277 mn €
3 Likviditeten lägre än 90 dagar eller försämrats för tredje året i följd	Likviditeten är 517 dagar
4 Personalkostnadernas andel av verksamhetskostnaderna ökar för tredje året i följd	Personalkostnadernas andel av verksamhetskostnaderna har varit sjunkande

1.7. Väsentliga händelser efter räkenskapsperioden

Grundandet av en byrå för samfällighetens direktör

Vid årsskiftet 2023 tillträdde samfällighetens direktör sin fasta heltidstjänst. Samtidigt inrättades samfällighetens direktörs byrå som har fem arbetstagare och en sekreterare på deltid. Syftet med denna struktur är att förbättra ledarskapet: samfällighetens direktör har mer tid att leda samfälligheten än tidigare och de erforderliga resurserna och hjälpkrafterna. Kostnader i form av årsverken uppstår i och med att direktörstjänsten nu är på heltid. Efter som den övriga personalen överförs internt till byrån medför detta inga personalkostnader på helhetsnivå.

Ny fullmäktigeperiod och nya förtroendevalda

Kyrkofullmäktiges medlemmar som valdes hösten 2022 har inlett sitt arbete. I januari sammanträdde både gemensamma kyrkofullmäktige och kyrkorådet för första gången. De gemensamma tjänsterna, församlingarna samt Helsingfors domkapitel ordnade introduktionskurser för de nyvalda.

Den 26.1.2023 valdes gemensamma kyrkofullmäktiges presidium, kyrkorådets vice ordförande och medlemmar jämte ersättare, valberedare jämte ersättare, valnämndens medlemmar och ersättare samt samfällighetens representanter i direktionen för huvudstadsregionens församlingars gemensamma medieredaktion.

Den 9.2.2023 tillsatte kyrkorådet och utsåg medlemmarna i följande organ: placeringsdelegationen, revisionskommittén, stadgearbetsgruppen, stadgearbetsgruppens beredningsgrupp och miljöarbetsgruppen. Kyrkorådet valde också en representant jämte ersättare i förvaltningsrådet för Kyrkans mediestiftelse samt delegationen för församlingsarbetet på främmande språk i huvudstadsregionen.

Högsta förvaltningsdomstolens beslut gällande anvisande av gravplats på Brändö begravningsplats

Helsingfors förvaltningsdomstol upphävde (270/2023 1.2.2023 årsbok) kyrkorådets beslut enligt vilket myndigheten som ansvarar för begravningsväsendet kan prioritetsinordna avlidna så att gravplats beviljas på basis av församlingsmedlemskap och om den avlidna bott på ett visst område vid sitt frånfälle eller hört till något visst kyrkosamfund.

Högsta förvaltningsdomstolen förkastade förvaltningsdomstolens tidigare beslut och upprätthöll beslutet att Brändö begravningsplats ska vara avsedd för församlingsmedlemmar som bott på Brändö. Högsta förvaltningsdomstolen ansåg att beslutet inte står i strid med bestämmelserna i grundlagens 6 § om likabehandling och förbud mot diskriminering. Domstolen ansåg också att beslutet inte strider mot bestämmelserna om likabehandling och förbud mot diskriminering i förvaltningslagens 6 §.

Entreprenör kräver skadestånd av Helsingfors samfällighet

Byggföretaget Jakorak Oy deltog i anbudstävlingen för ett byggprojekt som Hyvinge samfällighet arrangerade hösten 2020. Jakorak angav som referens saneringen av kyrkorna i Månsas och Kasberget. Hyvinge samfällighet begärde tilläggsutredningar av Helsingfors samfällighet och enligt Jakoraks meddelande hade Helsingfors samfällighet gett vilseledande uppgifter om företaget, vilket ledde till att Jakorak uteslöts ur anbudstävlingen. Jakorak uppger att företaget lidit skada och förlorat intäkter, eftersom företaget anser att det i annat fall hade utgått med segern i anbudstävlingen. Helsingfors samfällighet hävdar att inga vilseledande eller falska uppgifter getts. Jakorak har stämt samfälligheten. Ärendet är fortfarande anhängiggjort. Ersättningskravet är 104 550 euro.

Vägran att återbetala säkerhet för garantitid

I enlighet med entreprenadavtalet deponerade de av samfälligheten ägda bostadsaktiebolagen Haagan pappilantie 2A och Haagan pappilantie 2 B 67 600 euro som säkerhet för garantitiden. Eftersom samfälligheten upptäckte vissa fel och brister som entreprenören inte åtgärdat innehöll samfälligheten garantibeloppet och lät slutföra reparationerna på entreprenörens bekostnad. Entreprenören ansåg sig ha slutfört entreprenaden och krävde att garantibeloppet restitueras. Då samfälligheten inte accepterade kravet stämde entreprenören samfälligheten.

Positiv utveckling för placeringarnas marknadsvärde

Marknadsvärdet på samfällighetens placerade medel har varit positiv under början av 2023. Per 28.2.2023 var marknadsvärdet på samfällighetens ränte- och aktieportfölj 2,84 % högre än den 31.12.2022. Marknadsvärdet har alltså stigit med ca 3,959 milj. euro. Marknadsvärdet på gravvårdsfondens ränte- och aktieportfölj förbättrades under samma period med 2,83 %, dvs ca 0,458 milj. euro. Testaments- och donationsfonderna steg med 2,82 % dvs 0,188 milj. euro.

Marknadsvärdet på samfällighetens strukturplaceringar steg under januari 2023 med 5,8 %, dvs 1,294 milj. euro. Motsvarande utveckling noterades också för gravvårdsfonden samt testaments- och donationsfonden. Gravvårdsfondens marknadsvärde steg med 3,59 % (0,235 milj. euro) medan testaments- och donationsfonderna steg med 2,63 % (0,022 milj. euro).

De övriga alternativa placeringarnas marknadsvärde presenteras i regel kvartalsvis. Således kan en eventuell positiv värdeförbättring inte ännu anges.

2. Hallinto

2.1. Hallintoelinten kokoonpano

Yhteinen kirkkovaltuusto

Ylintä päätösvaltaa seurakuntayhtymässä käyttää yhteinen kirkkovaltuusto siten kuin siitä kirkkolaissa on säädetty. Vuoden 2018 seurakuntavaaleissa valittiin yhteiseen kirkkovaltuustoon **91** jäsentä toimikaudeksi 2019–2022. Vuonna 2022 varsinaiset jäsenet olivat seuraavat:

puheenjohtaja **Mithiku**, Hanna, TM
varapuheenjohtaja **Perret**, Christoffer, yrittäjä

jäsenet:

Ahola, Kai, KTM
Ahonen, Esa, talousneuvos, KTM
Airola, Susanna, VTM
Alanko, Vilja, väitöskirjatutkija
Ala-Prinkkilä, Mervi, verkkotuottaja
Ali-Löytty, Viivi, viestintäpäällikkö, FM
Asikanius, Riitta, psykoterapeutti
Assmann, Mervi, ylitarkastaja, FM
Eskola, Irja, sosiaalineuvos, VTM
Fryckman, Peter, hallituksen puheenjohtaja
Grünthal, Lauri, opiskelija
Harju, Risto, ekonomi, director
Harms-Aalto, Martina, FM, toiminnanjohtaja
Havunen, Minna, viestinnän suunnittelija
Heinänen, Saara, lääkäri, partiojohtaja
Hiltunen, Rakel, kaupunkineuvos
Hippi, Juha-Pekka, asianajaja
Huhta, Susse, opettaja
Hämäläinen, Sanna, koulutussuunnittelija
Inberg, Marita, talouspäällikkö
Jalovaara, Ville, dosentti
Jauhiainen, Signe, johtava tutkija KTT
Junkkaala, Timo, teol.tri.
Järvilehto, Anni, johdon assistentti
Järviö, Matleena, YTM
Kangasniemi, Pirjo-Liisa, koulutustark
Kantola, Tarja, erityisavustaja
Karhumaa, Anna, TM
Kartano, Kristiina, TM
Keskinen, Lotta, KTM, rahastanalytikko
Ketonen, Satu, metsänhoitaja, KTK
Kivelä, Mio, seurakunnan erityisnuorisotyön ohjaaja
Kontula, Leena, poliisi, eläkkeellä
Kopperoinen, Samuel, varatuomari
Kopponen, Lauri, lakimies
Korhola, Eija-Riitta, fil.tri, konsultti
Korkalainen, Samuli, pastori, kanttori
Kurka, Kari, merkonomi
Laine, Anna, FM, konsultti
Lainela, Ami, ICT manager
Lanamäki, Antti, järjestöpäällikkö, eläkk.
Lassus, Bengt, pastori, eläkkeellä
Lehtipuu, Otto, dipl.ins., toimitusjohtaja
Leppilampi, Jukka, muusikko-artisti
Lindholm, Marja, lehtori THM
Linna, Maija-Leena, työnohjaaja
Lintunen, Tiina, sosiaalityöntekijä
Luhtanen, Satu, suunnittelijaopettaja
Malin, Kimmo, viestinnän suunnittelija
Markula, Valtteri, opiskelija
Melin, Olav, TM, päätoimittaja emeritus
Munsterhjelm, Anna, partiojohtaja
Månsson, Björn, toimittaja, eläkkeellä
Mäenpää, Marjo, humanitaarisen avun asiantuntija
Mäkimattila, Sari, dos, erikoislääkäri
Nenonen, Riikka, yhteisöpedagogi (AMK)

Nevanlinna, Marja, KM
Niiles, Jaakko, pastori
Osmoviita, Kaarina, FM
Paavilainen, Hanna, toimittaja, pappi
Pekkola, Pirjo, terveystieteiden maisteri
Pikkarainen, Eveliina, KYC analyst
Pohjolainen, Tiiu, toimittaja, FM
Pontela, Tuula, terveyskeskuslääkäri
Pynnönen, Heikki, konduktööri, eläkkeellä
Raike-Ojanen, E, kirkon nuorisotyönohj
Raittinen, Timo, ekonomi, eläkkeellä
Rissanen, Laura, VTM
Rytky, Tiina, viestintäpäällikkö
Räntilä, Jaana, psykoterapeutti, pastori
Sahi, Timo, dosentti, yllilääkäri, eläkkeellä
Salomaa, Pekka, ylikonstaapeli emeritus
Salonen, Ville, oopperalaulaja
Saurama, Anna, opettaja
Seiro, Kaisa, työterveyshoitaja, eläkkeellä
Sihvonen, J-P, KTM, vice president
Soininvaara, A-M, keskustakirjaston johtaja
Steffansson, Rolf, TM, toiminnanjohtaja
Ståhlberg, Tarja, yrittäjä
Suontakanen, Tapio, pastori
Sällström, Kalle, toiminnanjohtaja
Tarvainen, Juhana, pastori
Tikka, Eeva, TM, pastori
Tuominen, Jukka, VM
Vainio, Marko, valmentaja
Valovirta, Anni, ylitarkastaja
Vepsä, Sinikka, sairaanhoitaja
Wikström, Anders, varainhankintapääll.
Vuorinen, Tuulikki, lehtori, diakonissa

Sihteerinä toimivat seurakuntayhtymän lakimies tai asianhallintasihteerit.
Vuoden 2022 aikana kirkkovaltuusto kokoontui 9 kertaa. Käsiteltyjen asioiden määrä oli 119.

Yhteinen kirkkoneuvosto

Yhteinen kirkkoneuvosto toimii seurakuntayhtymän yhteisenä valmistelu-, toimeenpano- ja hallintoelimenä.

puheenjohtaja **Pakarinen** Jukka kirkkoherra

varapuheenjohtaja

Asikanius Riitta psykoterapeutti

varajäsen: **Ståhlberg** Taija yrittäjä

jäsenet:

Ahonen Esa talousneuvos KTM
Harju Risto ekonomi director
Harms-Aalto Martina toiminnanjohtaja
Hiltunen Rakel kaupunkineuvos
Järvillehto Anni johdon assistentti
Kartano Kristiina TM
Lainela Ami ICT manager
Lehtipuu Otto dipl.ins. toimitusjohtaja
Pontela Tuula terveyskeskuslääkäri
Saurama Anna kouluttaja
Steffansson Rolf TM toiminnanjohtaja
Sundberg Pertti ekonomi
Vuori Wiking oikeusnotaari

varajäsenet:

Vuorinen Tuulikki lehtori diakonissa
Tuominen Jukka VM
Sällström Kalle toiminnanjohtaja
Raike-Ojanen Elina sosiaalipsykologi
Osmoviita Kaarina FM
Ahokas Lari, tutkimusavustaja
Järviö Matleena YTM
Sihvonen Juha-Pekka KTM vice president
Kopperoinen Samuel varatuomari
Mäkimattila Sari, dos., LT, erikoislääkäri
Wikström Anders varainhankintapäällikkö
Alanko Vilja väitöskirjatutkija
Kopponen Lauri lakimies

Yhteisen kirkkoneuvoston kokouksissa toimi esittelijänä seurakuntayhtymän johtaja **Juha Rintamäki**.
Sihteerinä toimi seurakuntayhtymän lakimies.

Yhteinen kirkkoneuvosto kokoontui toimintavuonna 20 kertaa.

Käsiteltyjen asioiden lukumäärä oli 438, jotka olivat ryhmiteltyinä seuraavat:

aihe	asioiden lukumäärä
Rohkeasti yhdessä -hanke	2
Talousarvio ja tilinpäätös	12
Määrärahaesitykset ja laina-asiat	12
Asemakaava-asiat, rakennusluvut ja tontin vuokraus	36
Kiinteistöjen ja asunto-osakkeiden myynnit, ostot, vuokraus sekä aluevaihdot	18
Kiinteistöjen korjaus ja rakentaminen	11
Hautausmaita- ja hautaustointia koskevat asiat	4
Lausunnot, aloitteet ja selitykset	20
Valitusasiat	4
Virka- ja työsuhteisiin liittyvät asiat, henkilöstöasiat	44
Virkamiespäättösluettelot	55
Vakiopykälät ja ilmoitusasiat	120
Muut asiat	100
yhteensä	438

2.2. Yhteisen kirkkovaltuuston tärkeimmät päätökset ja niiden täytäntöönpano

Merkittävimmät yhteisen kirkkovaltuuston päätökset olivat vuonna 2022:

Hallinnollisia päätöksiä

- yhteisen seurakuntatyön johtajan valinta
- seurakuntayhtymän johtajan viran perustaminen sekä viran täyttäminen
- yhteisen kirkkovaltuuston paikkajakautuma ja seurakuntaneuvostojen jäsenmäärät
- hyväksyttiin hallinnon johtosäännön muutokset
- lausunto Helsingin Mikaelin seurakunnan ja Vartiokylän seurakunnan lakkauttamisesta ja uuden Mikaelin seurakunnan perustamisesta 1.1.2023 alkaen
- hyväksyttiin Kirkko Helsingissä – strategian mittarit

Taloutta ja hankintoja koskevia päätöksiä

- vahvistettiin Helsingin seurakuntayhtymän toimintakertomus, tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus sekä myönnettiin vastuuvapaus tilivelvollisille vuodelta 2021 lisäksi hyväksyttiin henkilöstökertomus
- hyväksyttiin vuoden 2022 talousarvion muutokset sekä vuoden 2021 talousarvion menojen ylitykset
- hyväksyttiin vuoden 2023 talousarvioehdotus ja vuosien 2023–2025 toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotus
- hyväksyttiin seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteet sekä sisäisten vuokrien määräytymisperusteet vuosille 2023–2025
- hyväksyttiin Kirkko ja kaupungin paperilehden jakelun hankinta ajalle 1.1.2023-31.12.2026
- kiinteistöpalveluiden puitesopimuksen toisen optiokauden lunastus ajalle 1.11.2022-31.10.2023
- hyväksyttiin hautaustoimen maksuhinnaston ja hautaamiseen liittyvien muiden toimenpidemaksujen tarkistaminen ja vahvistaminen 1.1.2023 alkaen

Kiinteistö- ja rakennushankkeita koskevat päätökset

- Rohkeasti yhdessä –ohjelman mukaisesti luovutettavaksi esitettyjen tilojen käsittely lähivuosina suunniteltujen myyntien ja purkamisten osalta
- Malmin kirkon peruskorjauksen hankesuunnitelman, luonnossuunnitelmien ja enimmäiskustannusarvion hyväksyminen sekä hankkeesta päättäminen ja kirkkohallituksen vahvistuspäätös ko. asiaan
- Kiinteistökauppa päätöksen peruminen Vantaan Hakkilan kaupunginosan korttelissa 66052 sijaitsevasta maa-alueesta
- Tontin vuokraaminen Helsingin kaupungille keskitettyjen vainajatiilojen rakentamista varten Malmin hautausmaan alueelle sekä tuomiokapitulin päätös ko. asiaan
- Jollaksen kappelin tontti, kiinteistötunnus 91-412-1-998, myyminen Laajasalossa, osoitteessa Vanha Sotilastie 18 & Jollaksentie 15, 00850 Helsinki sekä kirkkohallituksen vahvistuspäätös
- Korkeavuorenkatu 10, 3 kerroksen toimistotilojen muutos asuinhuoneistoiksi, enimmäiskustannusarvion hyväksyminen ja yhteisen kirkkoneuvoston valtuuttaminen päättämään urakoitsijavalinnasta
- Oulunkylän asuinrakennushankkeesta luopuminen
- Lehtisaaren ostoskeskuksen korttelin (30204) vuokrauksen periaatteet
- Östersundomin kirkon lämmitysjärjestelmän uusiminen ja siitä johtuva kirkkorakennukseen kohdistuva olennainen muutos, uusintapäätös sekä kirkkohallituksen vahvistuspäätös
- Vantaa Hiekkaharju Kulleropuiston asuntorakentamistonttien tarjousten hyväksyminen sekä tuomiokapitulin vahvistuspäätökset ko. päätöksiin
- Asemakaavamuutos 721400 – Liittymä Elmoon ja liiketila Valtimotielle maankäytösopimus: kunnallistekniikan rakentamissopimus ja esisopimus määräalojen luovutuksesta

2.3. Luottamushenkilöiden tekemät aloitteet ja toimenpiteet aloitteiden johdosta

Valtuustoaloitteet 2019–2022 seurantaraportti – merkitty tiedoksi 8.12.2022

Vastaus Sari Mäkimattilan aloitteeseen pääsiäisradion perustamisesta - merkitty tiedoksi 27.1.2022

Vastaus Samuli Korkalaisen tekemään valtuustoaloitteeseen naisten pappetta vastustavien sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksiin kielteisesti suhtautuvien järjestöjen materiaalin kieltämisestä Helsingin seurakuntayhtymän tiloissa – merkitty tiedoksi 31.3.2022

Vastaus Sari Mäkimattilan valtuustoaloitteeseen koskien vammaistapahtumia ja vammaisten oikeuksien puolustamista – merkitty tiedoksi 8.12.2022

Vastaus Sari Mäkimattilan valtuustoaloitteeseen koskien ARVO-työkalun/menetelmän luomista ja käyttöönottoa – merkitty tiedoksi 8.12.2022

Vastaus Martina Harms-Aallon valtuustoaloitteeseen koskien pianojen hankkimista hautausmaiden kappeleihin – merkitty tiedoksi 8.12.2022

Vastaus Viivi Ali-Löytyn valtuustoaloitteeseen koskien Tuomiokirkkoseurakunnan toimintaedellytysten turvaamista – merkitty tiedoksi 8.12.2022

Vastaus Samuel Kopperoisen ponsiesitykseen – merkitty tiedoksi 8.12.2022

2.4. Tietosuoja

EU:n yleinen tietosuoja-asetus tuli sovellettavaksi 25.5.2018 lukien ja sitä täydentävä tietosuojalaki tuli voimaan 1.1.2019. Helsingin seurakuntayhtymässä laadittiin vuoden 2018 aikana eri rekistereiden tietosuojaselosteita osoitusvelvollisuuden toteuttamiseksi, koulutettiin henkilökuntaa ja kuvattiin tietopyyntöprosessi. Tietosuoja-asetuksen 12 artiklan mukaan rekisterinpitäjän on läpinäkyvästi informoitava, viestitettävä ja luotava yksityiskohtaiset ohjeet rekisteröidyn oikeuksien toteuttamiselle. Rekisteröityjen informointi hoidetaan Helsingin seurakuntayhtymässä pääsääntöisesti yhtymän verkkosivuilla.

Helsingin seurakuntayhtymässä on laadittu tietosuojapolitiikka, joka määrittää tietosuojan toteuttamisessa noudatettavat periaatteet, toimintatavat, vastuut ja valvonnan. Tietosuojapolitiikka koskee koko Helsingin seurakuntayhtymää ja sen henkilöstöä mukaan lukien seurakunnan sidosryhmien edustajat, jotka käsittelevät seurakunnan omistamaa tai hallinnoimaa tietoa.

Helsingin seurakuntayhtymässä on toteutettu työntekijöille suunnatut tietosuojan ja tietoturvan verkkokoulutukset. Verkkokoulutuksien tarkoituksena on edistää ja kehittää tietosuojan ja tietoturvallisuuden osaamista sekä varmistaa, että työntekijät ovat sisäistäneet tietosuoja-asetuksen velvoitteet työtehtävissään. Seurakuntayhtymän tietosuojan kehittämistä ohjaa ja valvoo tietosuojaryhmä, johon kuuluvat yhtymän tietohallintopäällikkö, tietoturva- ja tietosuojavastaa sekä yhtymän hallintolakimies. Yhtymän tietosuojavastaavana on toiminut yhtymän sisäisen tarkastuksen päällikkö.

Vuoden 2022 aikana kehitettiin Helsingin seurakuntayhtymän henkilötietojen käsittelyyn liittyvää informointia. Informointiin liittyvää aineistoa on kehitetty yhteistyössä kirkon tietosuojavastaavien kesken ja sen tarkoituksena on kertoa rekisteröidyille entistä selkeämmin henkilötietojen käsittelystä seurakunnassa sekä rekisteröidyn oikeuksista. Vuonna 2022 toteutettiin myös tietosuojan vaikutustenarviointi kehitteillä olevaan diakonian asiakastietojärjestelmään. Vaikutustenarvioinnin tuloksena ei todettu sellaisia riskejä, jotka olisivat vaatineet välittömiä toimenpiteitä meneillään olleeseen järjestelmäprojektiin. Tietosuojavastaavan tietoon ei vuoden 2022 aikana tullut sellaisia tietoturva- tai tietosuojapoiikkeamia, joista olisi pitänyt ilmoittaa tietosuojavaltuutetun toimistoon.

3. Henkilöstö

Vuotta 2022 voisi kuvata kolmanneksi perättäiseksi poikkeusvuodeksi Helsingin seurakuntayhtymässä. Yhteiskunnan avautuminen pandemiasta lisäsi tapahtumien, kuten kirkollisten toimitusten, määrää. Ukrainan sodan syttyminen lisäsi huolta ja epävarmuutta koko yhteiskunnassa, mikä edellytti seurakunnilta ja seurakuntayhtymältä uusia avauksia. Loppuvuodesta taloudellinen epävarmuus, nopea inflaatiokehitys ja elinkustannusten nousu puolestaan aiheuttivat huolta ja heijastuivat myös kirkon arkityöhön ja helsinkiläisten avuntarpeeseen.

Henkilöstön huolta tulevaisuudesta lisäsivät keväällä sekä yhteisissä palveluissa että Johannes församling -seurakunnassa käynnistyneet yhteistoimintaneuvottelut tuotannollisin, taloudellisin ja toiminnallisista perusteista.

Johannes församling -seurakunnan yhteistoimintaneuvottelut päättyivät toukokuussa 2022. Seurakuntaneuvosto päätti 6.6.2022 iltapäiväkerhotoiminnan lakkauttamisesta ja siitä johtuen varhaiskasvatukseen kohdistuvista sopeutustoimenpiteistä. Päätöksen mukaisesti sopeutustoimet toteutetaan keväällä 2023.

Seurakuntayhtymän yhteisten palveluiden yhteistoimintaneuvottelut puolestaan päättyivät 22.6.2022. Sopeutustarve, 4,8 milj. euroa, koski yhteisiä palveluita kauttaaltaan. Työnantajapäätöksen 8.9.2022 myötä sopeutustarpeesta 2,9 milj. euroa toteutetaan rakenteellisin muutoksilla. Tämän osana työnantaja päätti 22 työntekijän / viranhaltijan palvelussuhteen työn olennaisen ja pysyvän vähenemisen seurauksena. Lisäksi 21 virkaa / tehtävää jätettiin täyttämättä hyödyntäen luonnollista poistumaa (eläköitymiset, päättyvät määräaikaisten palvelussuhteiden, täyttämättömät tehtävät ja virat). Osana sopeutustoimia päätettiin palveluiden keskittämisistä ja uudelleenorganisoimisista. Suurin muutos tapahtui ympäristö- ja hautatoimessa, jossa aiemmin hautausmaakohtainen henkilöstö sijoitettiin organisatorisesti yhteen organisaatioyksikkötasoon, yhden viikon työsuunnittelu-jaksoista siirryttiin kolmen viikon jaksoihin ja yhtenäistettiin tehtäväkuvat hautausmaaraajat ylittäen. Tässä yhteydessä yhteensä yli sadan työntekijän tehtävässä tapahtui muutoksia 1.1.2023 alkaen. Muutosten tavoitteena on mahdollistaa työvoiman joustava kohdentaminen sekä sujuvammalla sijaistus- ja työvuorojärjestelyt nykyiset yksikköraajat ylittäen.

Vuonna 2022 käynnistettyjen sopeutustoimien tavoitteena on turvata seurakuntien toimintaedellytykset, jotta Kirkko Helsingissä voi säilyä elinvoimaisena 2030-luvulle tultaessa. Myös tulevina vuosina seurakuntayhtymän henkilöstörakennetta on tarpeen kehittää vastaamaan niin toimintaympäristön kuin työelämän muutoksia ja samalla hallitusti pienentää henkilöstömäärää vuoteen 2030 mennessä. Tässä hyödynnetään suunnitelmallista osaamisen kehittämistä, sisäistä liikkuvuutta sekä luonnollista poistumaa.

Kaikista näistä huolista ja raskaista kokemuksista huolimatta vuosi 2022 päättyi toiveikkaasti; erityisen ilahduttavana voidaan pitää sitä, että erityisesti mielenterveysperustaiset sairauspoissaolot jatkoivat laskuaan jo kolmatta vuotta. Yhtenä tälle suotuisalle kehitykselle voidaan pitää työterveyshuollon tukipalveluiden kohdentamista ja mahdollisuutta päästä nopeasti purkamaan vaikeaa tilannetta. Toisena selittäjänä tekijänä voidaan pitää kirkon omasta taustasta ja perimästä ponnistavaa työnohjausta, jonka koulutukseen ja saatavuuteen on viime vuosina panostettu. Sekä yksilö- että ryhmätyönohjauksiin osallistuneiden määrä on ollut viime vuodet selkeässä kasvussa. Kolmas ja tärkein syy on työ itsessään ja työhömmä sisältyvä merkityksellisyys, joka korostuu erityisesti vaikeita aikoina.

Erillisessä Henkilöstökertomuksessa 2022 on tarkemmin esitelty henkilöstörakenteen kehittymistä ja henkilöstöjohtamista kuvaavia tunnuslukuja.

Henkilötyövuodet yksiköittäin

Seurakunta	2019	2020	2021	2022
Haaga	26	25	24	24
Helsingin Mikael	43	41	37	34
Helsingin tuomiokirkkosrk	55	57	51	50
Herttoniemi	29	29	26	26
Kallio	40	36	35	34
Kannelmäki	29	29	25	24
Lauttasaari	25	21	19	21
Malmi	96	88	82	79
Munkkiniemi	21	21	19	18
Oulunkylä	38	34	34	30
Paavali	26	25	22	22
Pakila	21	21	19	19
Pitäjänmäki	23	23	20	22
Roihuvuori	30	28	26	27
Töölö	67	76	59	52
Vartiokylä	19	18	19	18
Vuosaari	38	35	35	32
Suomenkieliset seurak.	626	607	552	530
Johannes	39	35	35	34
Matteus	15	15	13	13
Petrus	18	15	12	12
Ruotsinkieliset seurak.	72	65	60	59
Kaikki seurakunnat yht.	698	672	612	589
Hallinto-osasto	84	79	79	79
Hautaustoimi	255	246	236	229
Henkilöstöosasto	13	16	17	19
Kiinteistöosasto	31	35	33	32
Mediatoimitus	22	22	23	22
Sisäinen tarkastus	2	2	2	2
Viestintä	9	9	10	11
Yhteinen seurakuntatyö	159	156	138	134
Yhteiset palvelut yht.	575	565	538	527
Kaikki yht.	1 273	1 237	1 150	1 116

Henkilöstö työaloittain sukupuolen mukaan

Työala	2020		2021		2022	
	M	N	M	N	M	N
Diakoniatyöntekijät	9	93	10	87	10	78
Hallinto- ja toimistotyöntekijät	52	204	54	208	50	192
Hautausmaatyöntekijät	47	17	46	15	39	16
Kiinteistö- ja kirkonpalvelustyöntekijät	63	91	68	83	56	81
Kirkkomuusikot	26	43	23	45	28	39
Muut seurakuntatyöntekijät	8	38	8	36	7	29
Muut työntekijät	1	11	0	4	0	5
Nuorisotyöntekijät	22	69	19	71	20	62
Perheneuvojat	5	12	5	9	4	8
Sairaalasielunhoitajat	6	15	5	16	4	16
Seurakuntapapisto	91	110	82	109	72	109
Varhaiskasvatuksen työntekijät	14	92	10	90	11	78
Kaikki työalat yhteensä	344	795	330	773	301	713
Yhteensä	1 139		1 103		1 014	

Työvoimakustannukset ja henkilöstöinvestoinnit

Henkilöstökulut	2022	2021	2020	Muutos vuoteen 2021
Vakinaisten palkat	33 568 804	33 865 931	33 880 926	-297 127
Määräaikaisten palkat	7 577 915	7 786 083	8 989 525	-208 168
Tuntipalkat	1 334 041	1 024 161	1 306 632	309 880
Palkkiot	1 377 925	1 134 152	1 109 375	243 773
Jaksotetut palkat	-142 309	-158 822	-80 262	16 513
Muut erät	502 162	426 695	195 710	75 467
Palkat ja palkkiot yhteensä	44 218 538	44 078 200	45 401 906	140 338
Joista:				
- terveysperusteisten poissaolojen palkat	1 350 152	976 327	1 136 387	373 825
- perhevapaiden palkat	138 705	181 685	120 997	-42 980
- muiden lakisääteisten tai sopimus- perusteisten poissaolojen palkat	6 342	1 587	10 456	4 755
Eläkekulut	9 137 149	9 147 429	9 498 082	-10 280
Muut henkilöstösivukulut	1 628 355	1 715 250	1 568 659	-86 895
Henkilöstösivukulut yhteensä	10 765 504	10 862 679	11 066 741	-97 175
Sairausvakuutuskorvaukset	454 336	537 765	430 410	-83 429
Tapaturmakorvaukset	36 521	46 002	33 618	-9 481
Kuntoutusraha	12 599	7 008	5 195	5 591
Muut henkilöstökulujen oikaisut	19 718	33 290	7 587	-13 572
Henkilöstökulujen oikaisuerät yhteensä	523 174	624 065	476 810	-100 891
Matka- majoitus ja ravitsemiskulut	756 170	481 442	601 183	274 728
Työpaikkaruokailu (työnantajan osuus)	65 421	41 041	40 992	24 380
Koulutuspalvelut henkilöstö	512 378	379 846	460 781	132 532
Työterveyshuolto	555 285	615 583	757 709	-60 298
Tyhy-toiminta	19 354	67 445	68 430	-48 091
Suojavaatteet	97 614	164 739	283 382	-67 125
Muut kulut yhteensä	2 006 222	1 750 096	2 212 477	256 126
Palkkatuki	112 034	102 473	55 145	9 561
Korvaus työterveyshuollosta, <i>arvio</i>	235 000	242 042	281 673	
Oppisopimuskoulutus korvaukset	15 259	13 947	14 263	1 312
Muut koulutuskorv. työllisyysrahastolta, <i>arvio</i>	24 500	36 388	21 916	
Muut tuotot, tuet ja avustukset yhteensä	386 793	394 850	372 997	-8 057
Työvoimakustannukset yhteensä	56 080 297	56 920 190	58 784 937	-839 893
Henkilöstökulujen osuus verotuloista (%)				
Verotulot	83 214 510	81 611 957	81 433 537	1 602 553
Työvoimakustannusten osuus verotuloista (%)	67,4	69,7	72,2	-2,4
Välittömien henkilöstökustannusten (palkat, palkkiot ja näiden sivukulut) osuus verotuloista (%)	66,1	67,3	69,3	-1,2

4. Jäsenmäärä

4.1. Jäsenet Helsingissä

Vuosina 2016–2022 Helsingin seurakuntien läsnä olevan väestön jäsenmäärä, Helsingin kaupungin väkiluku ja kirkkoon kuulumisen ovat kehittyneet seuraavasti:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Seurakuntien jäsenmäärä	345 035	342 214	337 955	333 875	329 100	322 254	315 446
Muutos ed. vuoteen	-3 461	-2 821	-4 259	-4 080	-4 775	-6 846	-6 808
Muutos ed. vuoteen (%)	-1,0	-0,8	-1,2	-1,2	-1,4	-2,1	-2,1
Helsingin väkiluku	635 181	643 272	648 042	653 835	656 920	658 457	664 921
Muutos ed. vuoteen	6 973	8 091	4 770	5 793	3 085	1 537	6 464
Muutos ed. vuoteen (%)	1,1	1,3	0,7	0,9	0,5	0,2	1,0
Kirkkoon kuulumisen (%)	54,3	53,2	52,2	51,1	50,1	48,9	47,4

Helsingin seurakuntien jäsenmäärä laski vuonna 2022 yhteensä 6808 henkilöllä eli 2,1 %. Kirkosta eronneita oli 5995 henkilöä enemmän kuin kirkkoon liittyneitä. Kuolleita oli 1558 jäsentä enemmän kuin kastettuja alle yksivuotiaita lapsia. Jäsenkehityksen yhteen vetävä tunnusluku *Kastetut + Liittyneet – Eronneet* painui enemmän miinukselle kuin kertaakaan aiemmin vuoden 2010 jälkeen: vuoden 2021 lukumäärästä –2219 jäsentä lukumäärään –3532 jäsentä vuonna 2022.

Jäsenmäärä laski edellisvuoden tapaan noin 6800 jäsenellä, vaikka muuttoliikkeen vaikutus palasi positiiviseksi. Ev.lut. kirkon jäsenten muutot yhteen laskettuina Suomessa eli kuntien välillä sekä ulkomaiden ja Helsingin välillä vähensivät jäsenmääräämme 851 henkilöllä vuonna 2021 ja lisäsivät jäsenmääräämme 745 henkilöllä vuonna 2022. Muut jäsenmäärään vaikuttavat tekijät kehittyivät kuitenkin epäsuotuisampaan suuntaan vuodesta 2021: kastettuja ja kirkkoon liittyneitä oli vuonna 2022 vähemmän, kirkosta eronneita ja kuolleita jäseniä puolestaan enemmän. Yleinen kuolleisuuden kasvu nosti kuolleiden jäsenten lukumäärän (4021) suuremmaksi kuin kertaakaan aiemmin tällä vuosituohannella.

Vuodenvaihteessa 31.12.2022 helsinkiläisistä 47,4 % kuului Suomen evankelis-luterilaiseen kirkkoon. (Luku ei sisällä Porvoon hiippakuntaan kuuluvien Rikssvenska Olaus Petri ja Deutsche Gemeinde -seurakuntien Helsingissä asuvia jäseniä.)

Helsingin seurakuntien jäsenmäärä jakautui iän mukaan 31.12.2022 ja muuttui näissä ikäryhmissä vuoden 2022 aikana seuraavasti:

Helsingin seurakuntien jäsenet iän mukaan 31.12.2022

	0–9	10–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	70–79	80–89	90–	Yht.
jäsentä	25 464	33 676	47 482	40 687	35 329	37 400	36 896	36 019	17 829	4 664	315 446
ikäluokan osuus (%)	8,1	10,7	15,1	12,9	11,2	11,9	11,7	11,4	5,7	1,5	100,0

Jäsenmäärän muutos eri ikäryhmissä vuonna 2022

	0–9	10–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	70–79	80–89	90–	Yht.
jäsentä	-1 290	-178	-1 808	-1 610	-271	-1 775	-35	304	-183	38	-6 808
suht. muutos (%)	-4,8	-0,5	-3,7	-3,8	-0,8	-4,5	-0,1	0,9	-1,0	0,8	-2,1

Keskeiset jäsentiedot vuosilta 2019–2022 on koottu alla olevaan taulukkoon:

	Kaikki seurakunnat yhteensä			
	2019	2020	2021	2022
Jäsenmäärä ¹⁾	333 875	329 100	322 254	315 446
Jäsenmäärän muutos	-4 080	-4 775	-6 846	-6 808
Kirkkoon kuulumisen (%) ¹⁾	51,1 %	50,1 %	48,9 %	47,4 %
Kastetut	2 618	2 464	2 714	2 463
Ensirekisteröinteinä	2 248	1 923	1 923	1 745
Kirkkoon liittyneet alle 1-vuotiaat	370	541	791	718
Kuolleet	3 580	3 759	3 780	4 021
Kastetut – kuolleet	-962	-1 295	-1 066	-1 558
Kirkkoon liittyneet ²⁾	1 733	1 755	2 100	1 884
Kirkosta eronneet	6 657	6 785	7 033	7 879
Liittyneet – eronneet	-4 924	-5 030	-4 933	-5 995
Sisäänmuutot ³⁾	41 238	42 719	40 839	37 461
Ulosmuutot ⁴⁾	39 230	41 375	41 770	36 559
Sisäänmuutot – ulosmuutot	2 008	1 344	-931	902
Siirrot läsnä olevaan väestöön	1 054	1 112	936	819
Siirrot poissa olevaan väestöön	1 175	905	849	973
Siirtojen erotus ⁵⁾	-121	207	87	-154
Jäsenten kirkolliset vihkimiset	981	856	853	925
Jäsenten siviilivihkimiset	1 078	1 011	866	836
Jäsenten avioliitot yhteensä	2 059	1 867	1 719	1 761

1) Vuoden lopussa eli 31.12.2019, 31.12.2020, 31.12.2021 ja 31.12.2022.

2) Ei sisällä kasteen kautta kirkkoon liittyneitä alle yksivuotiaita.

3) Muuttoja Helsingin seurakuntiin toisista Helsingin tai muun Suomen seurakunnista. Lukuun sisältyvät kieliryhmän vaihdot sekä seurakunnan vaihdot Helsingin seurakuntiin Rikssvenska Olaus Petri församlingen -seurakunnasta ja Suomen saksalaisesta evankelis-luterilaisesta seurakunnasta.

4) Muuttoja Helsingin seurakunnista toisiin Helsingin tai muun Suomen seurakuntiin. Lukuun sisältyvät kieliryhmän vaihdot sekä seurakunnan vaihdot Helsingin seurakunnista Rikssvenska Olaus Petri församlingen -seurakuntaan ja Suomen saksalaiseen evankelis-luterilaiseen seurakuntaan.

5) Suomen ev.lut. kirkon jäsenten nettomaahanmuutto Helsingin seurakuntien osalta.

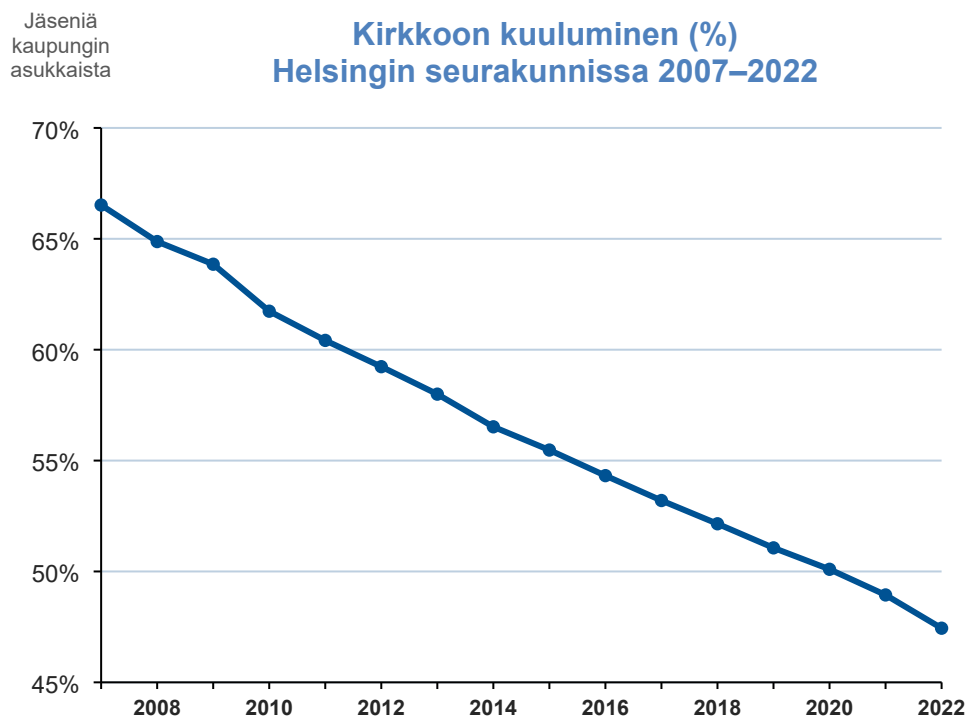
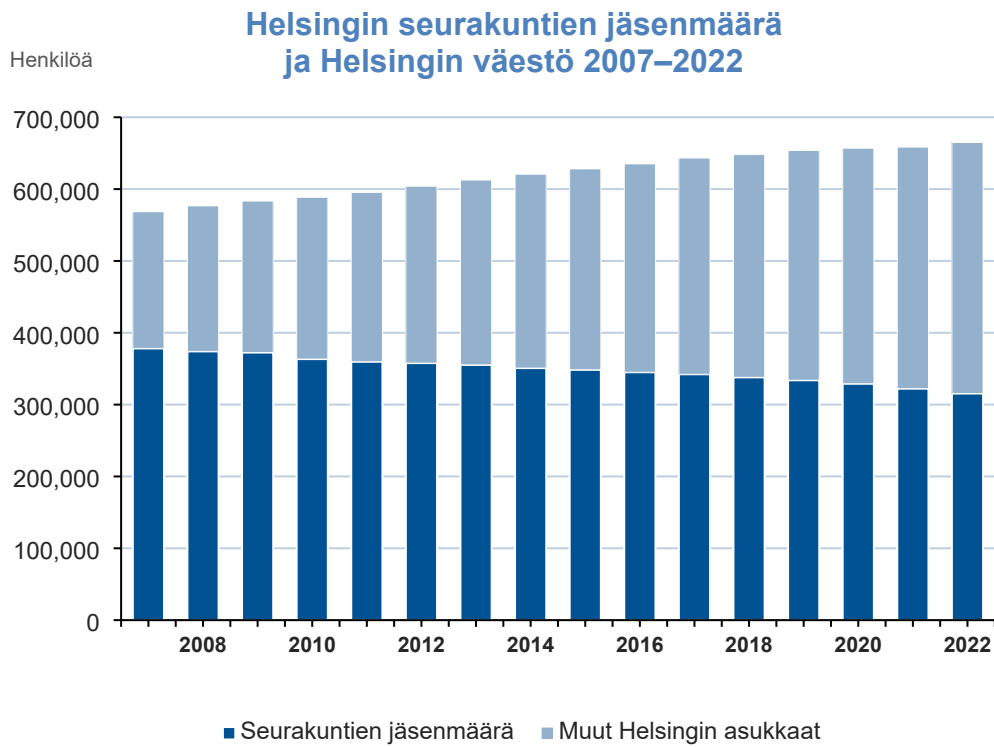
4.2. Seurakuntien jäsenmäärät

Seurakunta	Jäsenmäärä vuoden lopussa (31.12.)					Alueella	
	2018	2019	2020	2021	2022	asuvia	Jäsen-%
						31.12.2022	
Haaga	14 537	14 218	13 979	13 598	13 175	25 717	51,2
Helsingin Mikael	17 730	17 330	16 924	16 304	15 599	40 391	38,6
Helsingin tuomiokirkkosrk	29 926	30 047	30 242	29 994	29 457	59 138	49,8
Herttoniemi	16 751	16 651	16 185	15 981	15 611	35 070	44,5
Kallio	19 777	20 019	19 484	18 916	18 161	43 266	42,0
Kannelmäki	13 869	14 028	13 889	13 630	13 255	29 766	44,5
Lauttasaari	13 106	13 057	13 031	12 814	12 588	21 636	58,2
Malmi	52 435	51 122	49 751	47 862	46 424	96 992	47,9
Munkkiniemi	10 334	10 400	10 493	10 358	10 215	16 916	60,4
Oulunkylä	18 083	17 769	17 307	17 299	17 484	36 012	48,6
Paavali	13 874	13 562	13 847	13 757	13 954	32 898	42,4
Pakila	12 807	12 764	12 568	12 450	12 226	18 568	65,8
Pitäjänmäki	9 304	9 089	8 805	8 601	8 393	17 737	47,3
Roihuvuori	17 584	17 611	17 913	17 678	17 398	34 227	50,8
Töölö	27 766	27 237	26 766	26 285	25 929	49 380	52,5
Vartiokylä	8 754	8 429	8 219	7 940	7 681	17 561	43,7
Vuosaari	17 778	17 243	16 743	16 127	15 680	36 978	42,4
suomenkieliset seurakunnat	314 415	310 576	306 146	299 594	293 230	612 253	47,9
Johannes	11 642	11 669	11 580	11 528	11 411	19 416	58,8
Matteus	5 424	5 294	5 132	5 012	4 854	7 499	64,7
Petrus	6 474	6 336	6 242	6 120	5 951	9 767	60,9
ruotsinkieliset seurakunnat	23 540	23 299	22 954	22 660	22 216	36 682	60,6
asuinpaikka tuntematon 2)						15 986	
Kaikki seurakunnat yhteensä	337 955	333 875	329 100	322 254	315 446	664 921	47,4

1) Tilastokeskuksen ennakkotieto Helsingin väkiluvusta 31.12.2022. Suomenkielisten seurakuntien alueella asuvien lukumäärään lasketaan henkilöt, joiden äidinkieli on suomi tai jokin ei-pohjoismainen kieli. Ruotsinkielisten seurakuntien alueella asuviksi lasketaan henkilöt, joiden äidinkieli on ruotsi, norja, tanska tai islanti.

2) Helsingin asukkaita, joilla ei ole vakinaista osoitetta tai joilla on vakinainen osoite ilman lähiosoitetta.

4.3. Seurakuntien jäsenistön ja kaupungin väestön kehitys

5. Sisäinen valvonta

Sisäinen tarkastus vastaa Helsingin seurakuntayhtymän sisäisestä tarkastuksesta yhteisen kirkkoneuvoston alaisena. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on tarkastaa ja arvioida Helsingin seurakuntayhtymän sisäistä valvontaa, riskien hallintaa, taloudellisen ja toiminnallisen tiedon luotettavuutta sekä toiminnan tarkoituksen- ja lainmukaisuutta. Sisäisen tarkastuksen toimintaa ohjaa yhteisen kirkkoneuvoston hyväksymä sisäisen tarkastuksen ohjesääntö.

Helsingin seurakuntayhtymän yhteinen kirkkoneuvosto on asettanut tarkastustoimikunnan, joka toimii yhtymän sisäisen valvonnan toimivuuden varmentajana. Toimikunta käsittelee sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman sekä valvoo ja ohjaa sisäisen tarkastuksen suunnitelmien toteutumista. Vuosisuunnitelman laadinnassa pyritään riskiperusteiseen suunnitelmaan, joka sisältää seurakuntayhtymän kannalta olennaiset tai muutoin merkittävät tarkastuskohteet. Vuosisuunnitelma on joustava ja suunnitelman tarkoituksenmukaisuus tarkistetaan säännöllisin väliajoin. Sisäinen tarkastus laatii vuosittain tarkastustoimikunnalle ja yhteiselle kirkkoneuvostolle yhteenvedon tekemästään sisäisen tarkastuksen työstä.

Tarkastustoimessa oli vuonna 2022 sisäisen tarkastuksen päällikön virka ja sisäisen tarkastajan työsuhte. Sisäisen tarkastuksen henkilöstön työpanosta on voitu täydentää ostamalla sisäisen tarkastuksen palvelua sitä tarjoavilta asiantuntijayhteisöiltä.

Merkittäviä vuoden 2022 aikana suoritettuja tarkastuksia ja sisäisen valvonnan kehityshankkeita olivat muun muassa raha- ja kiinteistösijoitusten raportoinnin oikeellisuuden varmistaminen, leirikeskusten kustannukset sekä sisäisen valvonnan ja tietosuojan kehittäminen asiantuntijatyöryhmissä. Päätöksenteon tueksi sisäinen tarkastus on tehnyt yhtymän hankintatoimintoon ja taloustilanteeseen liittyviä aineistoanalyyssejä. Keskeisimmät tarkastushavainnot on toimitettu tiedoksi myös tilintarkastajille ja heidän kanssaan on pidetty säännöllisiä tapaamisia tietojen vaihtoa varten. Sisäinen tarkastus avustaa myös tilintarkastajia hyvän tilintarkastustavan mukaisen tarkastuksen suorittamisessa.

6. Talouden tunnusluvut

6.1. Tuloslaskelman tunnusluvut

Seurakuntayhtymän toimintakate oli 5,0 milj. euroa pienempi kuin edellisvuonna. Euromääräisesti eniten oli vähentyneet palveluiden ostot (4,2 milj. euroa).

Vuosikate pieneni puoleen vuoden takaisesta, mutta oli edelleen selvästi ylijäämäinen ja kattoi poistot, joiden summa kasvoi edellisvuodesta 50 prosenttia uuden poistosuunnitelman johdosta.

Tilikauden tulos oli 0,1 milj. euroa alijäämäinen. Poistoerokirjauksen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 0,5 milj. euroa.

Sijoitusten arvomuutoskirjausten vaikutus tilikauden jäämään oli 5,6 milj. euroa negatiivinen.

	2022	2021
Toimintatuottojen osuus toimintakuluista (%)	19,08	16,05
Vuosikatteen osuus poistoista (%)	99,20	312,27
Vuosikate (€/jäsen)	42,89	88,08

Toimintatuotot toimintakuluista, % = 100 * (Toimintatuotot / Toimintakulut). Luku osoittaa paljonko seurakunnan toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden maksutuotoilla ja korvauksilla.

Vuosikate-% = 100 * (Vuosikate / Käyttötulot)

Vuosikatteen osuus poistoista = 100 * (Vuosikate / Poistot). Perusoletus on, että mikäli vuosikate on käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, seurakunnan talous on tasapainossa.

6.2. Rahoituslaskelman tunnusluvut

Rahavarat vähenivät 2,0 milj. euroa. Rahavara olivat tilikauden lopussa 190,0 milj. euroa.

Varsinaisen toiminnan (vuosikate) ja investointien rahavirta oli 0,2 milj. euroa negatiivinen. Muut maksuvalmiuden muutokset oli 1,8 milj. euroa negatiivinen, joka johtuu tilinpäätöshetken lyhytaikaisten saamisten ja velkojen muutokseen.

	2022	2021
Investointien tulo-rahoitusprosentti (%)	89,96	162,13
Rahavarojen riittävyys (pv)	548	545
Lainanhoitokate	375,50	320,90

Investointien tulo-rahoitus-%. (= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno)

Investointien tulo-rahoitus kertoo, kuinka monta prosenttia investointien omahankintamenoista on rahoitettu tilikauden tulo-rahoituksella.

Rahavarojen riittävyys, pv (= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella) Seurakuntayhtymän maksuvalmiutta kuvataan laskemalla rahavarojen riittävyys päivinä. Tunnusluku ilmaisee, kuinka monen päivän maksut voitaisiin maksaa rahoitusarvopapereilla sekä rahoilla ja pankkisaamisilla tilinpäätöspäivänä.

Lainanhoitokate (= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)). Lainanhoitokate kertoo tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lainanlyhennysten maksuun. Tulo-rahoitus on riittänyt lainojen hoitoon, jos tunnusluku on yksi tai suurempi. Kun tunnusluku on alle yhden, seurakunta on ottanut lainojen hoitoon lisälainaa, realisoinut sitä varten omaisuuttaan tai käyttänyt siihen rahavarojaan.

6.3. Taseen tunnusluvut

Taseen loppusumma on 555,1 milj. euroa. Tase pienei yhden prosentin, noin 4,9 milj. euroa.

Pysyvät vastaavat pysyvät edellisvuoden tasolla. Toimeksiantojen varat pieneivät noin 4,9 milj. euroa. Vaihtuvat vastaavat pysyvät myös edellisvuoden tasolla.

Oma pääoma kasvoi tilikauden ylijäämän verran, eli 0,5 milj. euroa. Toimeksiantojen pääomat pieneivät noin 4,9 milj. eurolla. Vieraassa pääomassa ei tapahtunut muutoksia.

Tunnuslukujen perusteella seurakuntayhtymän tase on erittäin vahva. Omavaraisuus on 96 prosenttia, rahoitusvarallisuus euroa/jäsen kasvoi, suhteellinen velkaantuneisuus on alhainen eikä pitkäaikaisia lainoja seurakuntayhtymän taseessa ole.

	2022	2033
Omavaraisuusaste (%)	96,14	96,16
Rahoitusvarallisuus (€/jäsen)	557,48	546,48
Suhteellinen velkaantuneisuus (%)	16,81	17,39
Lainakanta (€/jäsen)	0,00	0,00

Omavaraisuusaste (%) - $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Hautainhoitorahaston pääoma} - \text{Erityiskatteisten rahastojen pääomat} - \text{Saadut ennakot})$. Omavaraisuusaste mittaa seurakuntayhtymän vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä.

Rahoitusvarallisuus, euroa/jäsen (= [(Saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) - (Vieras pääoma - Saadut ennakot)] / Jäsenmäärä). Tunnusluku osoittaa likvidien varojen riittävyyden vieraan pääoman takaisinmaksuun. Rahoitusomaisuuden ja vieraan pääoman positiivinen erotus osoittaa sen määrän, joka rahoitusomaisuudesta jäisi jäljelle, jos vieras pääoma maksettaisiin.

Suhteellinen velkaantuneisuus, % (= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$). Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka monta prosenttia seurakuntayhtymän käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Lainakanta, euroa/jäsen (= [Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)] / Jäsenmäärä). Seurakuntayhtymän lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

7. Seurakuntakonsernin toiminta ja talous

Konsernitaseen tavoitteena on selvittää ne varat, velat ja vastuut, joihin seurakuntayhtymällä on omistajuuden tai sopimuksen perusteella määräysvalta, veloitteita tai vastuuta. Konsernitaseen tarkoituksena on myös antaa tietoa konsernin omasta pääomasta sekä ulkopuolisesta omistuksesta tytäryhteisöissä.

Seurakuntayhtymän konsernin muodostavat Helsingin seurakuntayhtymä emoyhteisönä ja yhteensä 23 tytäryhteisöä. Konsernitase on tämän tilinpäätöskirjan sivulla 90.

Tytäryhteisöjen taseiden loppusumma keskinäiset omistukset ja velat eliminoituna on 32,5 miljoonaa euroa.

Merkittävin seikka mikä liittyy tytäryhteisöjen varoihin ja velkoihin on pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä. Pitkä- ja lyhytaikaisia lainoja on yhteensä 45,0 miljoonaa euroa. Emoyhteisön, Helsingin seurakuntayhtymän, taseessa ei ole lainoja. Lainoja on yhdellätoista tytäryhteisöllä. Pienin lainamäärä on 0,3 milj. euroa, joka on samalla ainoa alle miljoona euroa, ja suurin 13,3 milj. euroa. Rahavaroja tytäryhteisöillä on 7,9 milj. euroa.

Tytäryhteisöjen rakennusten tasearvo yhteensä on 83,0 milj. euroa ja maa-alueiden (tontit) 8,1 milj. euroa. Osakepääoma on yhteensä 19,1 milj. euroa, oman pääoman rahastot 2,0 milj. euroa ja vapaaehtoiset varaukset 1,6 milj. euroa. Edellisten tilikausien yhteenlaskettu jäämä on 38,4 milj. euroa alijäämäinen.

Tytäryhteisöt	kotipaikka	om.os.	os. ääniv.
As Oy Helsingin Suonionkatu 7	Helsinki	100,00 %	100,00 %
As Oy Kastelholmantie 1	Helsinki	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Pajupillintie 28	Helsinki	100,00 %	100,00 %
As Oy Helsingin Haagan Pappilantie 2 a	Helsinki	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Haagan Pappilantie 2 b	Helsinki	100,00 %	100,00 %
As Oy Helsingin Korkeavuorenkatu 10	Helsinki	100,00 %	100,00 %
As Oy Helsingin Laivalahdenkaari 28	Helsinki	100,00 %	100,00 %
As Oy Helsingin Freytaginkulma	Helsinki	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Latokartanon Liikekeskus	Helsinki	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Latokartanon Liikekeskuksen Pysäköinti	Helsinki	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Helsingin Bulevardi 16	Helsinki	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Kellokosken Juhlatalo	Tuusula	100,00 %	100,00 %
As Oy Helsingin Lontoonpiha	Helsinki	50,93 %	50,93 %
As Oy Helsingin Kiskontie 22	Helsinki	100,00 %	100,00 %
As Oy Helsingin Paraistentie 13	Helsinki	100,00 %	100,00 %
Kiinteistö Oy Helsingin Lehtisaaren Papinpöydänkuja 2	Helsinki	100,00 %	100,00 %
As Oy Helsingin Jätkäsaaren Atrium	Helsinki	100,00 %	100,00 %
Lähipiiryhteisöt			
Töölön seurakunnan tukisäätiö	Helsinki	100,00 %	59,00 %
Fanny Wredes stiftelse	Helsinki	100,00 %	57,00 %
Gaius-säätiö	Helsinki	100,00 %	55,56 %
Töölön Krista Ry	Helsinki	100,00 %	50,00 %
Stiftelsen Lugnet	Helsinki	100,00 %	71,00 %
Johannes diakoniförening	Helsinki	62,50 %	62,50 %

8. Yhteisen kirkkoneuvoston esitys tuloksen käsittelyksi

Helsingin seurakuntayhtymän tilikauden tuloksesta ehdotetaan tehtäväksi seuraava tilinpäätössiirto:

Tilikauden tulos	-108 421,90	euroa
Poistoeron lisäys	579 896,68	euroa
Tilikauden ylijäämä	471 474,78	euroa

Tilikauden ylijäämä esitetään siirrettäväksi yli- ja alijäämätilille.

II Talousarvion toteutuminen

1. Talousarvion toteutumisvertailut

1.1. Talousarvion sitovuustaso

Taloussäännön 4 §:n mukaan yhteinen kirkkovaltuusto päättää talousarvion määrärahojen sitovuustasoista. Sitovuustason mukaista nettomäärärahaa eli toimintakatetta ei saa ylittää. Helsingin seurakuntayhtymän hallintoelimet ja viranhaltijat vastaavat niille määrätyn sitovuustason mukaan yhteiselle kirkkoneuvostolle, että määrärahoja käytetään talousarvion mukaisesti.

Talousarvion sitovuustasot vuonna 2022:

Käyttötalous

110	Yhteinen hallinto
1011010000	Vaalit
1011010001	Yhteinen kirkkovaltuusto
1011010002	Yhteinen kirkkoneuvosto
1021050001	Sisäinen tarkastus
103	Hallinto-osasto
	Yleishallinnon varaukset
	- 1921080001 Johtoryhmän käyttövarat
	- 1921080003 Toiminnan vakuutukset
	- 1921080008 Työntekijäseminaari
	- 1921080010 Luottamushenkilöseminaari
	- 1921080012 Hallintojohtajan käyttövarat
133	Henkilöstöosasto
	Varaukset toiminnan yhteisiin menoihin kustannuspaikoittain
	- 1931080000 Henkilöstömenovaraukset
	- 1931080001 Yhtymän eläkkeet
	- 1931080002 Suorituslisä
200	Seurakunnallinen toiminta
201-238	Jokainen seurakunta osaltaan
250	Diakoniaprojektit
300	Yhteiset seurakunnalliset tehtävät
301	Yhteinen seurakuntatyö
305	Lehtisaaren nuorisokoti
350	Viestintä
351	Mediatoimitus
391	Diakoniset avustusvarat
392	Käyttövarat kustannuspaikoittain
393	Varaukset toiminnan yhteisiin menoihin kustannuspaikoittain
394	Lähetys ja Kirkon Ulkomaanapu järjestöittäin
395	Yleisavustukset kustannuspaikoittain
400	Ympäristö ja hautaus toimi
500	Kiinteistötoimi
	Kiinteistötoimi sisältää investoinneista käyttötalouteen tehtävän siirron, jolla on osaston sisällä oma sitovuustaso.

Investoinnit

Investointien sitovuustaso on kukin suunnitelmassa merkitty investointihanke. Tietohallinnon investointihankkeiden sitovuustasona on ylin osastotaso.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosan toimintakate on sitova.

1.2. Käyttötalouden toteutuminen

Toimintakatteiden yhteenveto

Yksikkö	TA+muutos 2022	TOT 2022	KATE-ERO	TOT%	TP 2021
Yhteinen hallinto					
Luottamuselimet	-1 293 089	-897 440	395 649	69 %	-367 626
Sisäinen tarkastus	-174 619	-163 225	11 394	93 %	-171 967
Hallinto ja talouspalvelut	-1 818 101	-1 495 689	322 412	82 %	-1 564 843
Asianhallinta- ja keskusrekisteripalvelut	-1 930 306	-1 509 758	420 548	78 %	-1 781 141
Tietohallintopalvelut	-1 255 045	-1 088 828	166 217	87 %	-1 169 888
Henkilöstöosasto	-2 950 829	-2 261 688	689 141	77 %	-1 986 480
	-9 421 988	-7 416 627	2 005 361	79 %	-7 041 945
Seurakunnallinen toiminta					
Haagan seurakunta	-1 583 655	-1 680 891	-97 236	106 %	-1 596 529
Herttoniemen seurakunta	-2 282 255	-2 216 202	66 053	97 %	-2 100 566
Kallion seurakunta	-2 682 916	-2 805 114	-122 198	105 %	-2 649 236
Kannelmäen seurakunta	-1 781 186	-1 743 057	38 130	98 %	-1 686 389
Lauttasaaren seurakunta	-1 638 781	-1 748 920	-110 139	107 %	-1 469 198
Malmin seurakunta	-6 679 744	-6 399 467	280 277	96 %	-6 366 535
Mikaelin seurakunta	-2 494 013	-2 485 061	8 953	100 %	-2 397 811
Munkkiniemen seurakunta	-1 329 396	-1 265 803	63 593	95 %	-1 298 515
Oulunkylän seurakunta	-2 294 918	-2 198 036	96 882	96 %	-2 172 534
Paavalin seurakunta	-1 832 408	-1 942 478	-110 071	106 %	-1 776 487
Pakilan seurakunta	-1 652 349	-1 620 072	32 277	98 %	-1 504 017
Pitäjänmäen seurakunta	-1 051 811	-1 081 453	-29 642	103 %	-1 092 358
Roihuvuoren seurakunta	-2 429 889	-2 514 689	-84 800	103 %	-2 420 682
Tuomiokirkkoseurakunta	-5 381 093	-5 243 042	138 051	97 %	-5 454 961
Töölön seurakunta	-3 926 454	-3 435 241	491 213	87 %	-4 838 781
Vartiokylän seurakunta	-1 101 024	-1 196 114	-95 091	109 %	-1 205 924
Vuosaaren seurakunta	-2 348 631	-2 207 557	141 074	94 %	-2 265 459
Johannes församling	-2 165 393	-2 177 010	-11 617	101 %	-2 211 100
Matteus församling	-841 490	-905 605	-64 115	108 %	-918 006
Petrus församling	-976 575	-973 342	3 233	100 %	-876 801
Diakoniaprojektit	-635 000	-550 000	85 000	87 %	-595 000
	-47 108 981	-46 389 155	719 826	98 %	-46 896 889
Yhteiset seurakunnalliset tehtävät					
Yhteinen seurakuntatyö	-11 135 482	-10 050 602	1 084 880	90 %	-10 176 235
Muu yhteinen seurakunnallinen toiminta	-7 208 268	-6 207 062	1 001 206	86 %	-5 624 351
Viestintä	-1 818 244	-1 544 450	273 795	85 %	-1 325 921
Mediatoimitus	-2 676 409	-2 729 242	-52 833	102 %	-2 819 323
	-22 838 403	-20 531 356	2 359 881	90 %	-19 945 830
Ympäristö- ja hautaustoimi	-5 100 921	-4 401 873	699 049	86 %	-4 628 352
Kiinteistötoimi	-1 175 195	1 665 195	2 840 391	-142 %	-3 576 228
Yhteensä	-85 645 489	-77 073 816	8 571 674	90 %	-82 089 245

Säästöt 2022

Seurakunnat	Säästö yhteensä 31.12.2021	Kehys 2022	Toteuma 2022	Säästön käyttö 2022	Säästö yhteensä 31.12.2022	Suunniteltu käyttö TA 2023	Säästöä jäljellä (+)
Haaga	670 887	1 573 231	1 680 891	-107 660	563 227	-59 600	503 627
Herttoniemi	485 610	2 116 382	2 216 202	-99 820	385 790	-102 831	282 959
Kallio	133 607	2 682 916	2 805 114	-122 198	11 409	-123 125	-111 716
Kannelmäki	858 287	1 716 857	1 743 057	-26 200	832 087	-105 695	726 392
Lauttasaari	625 611	1 567 902	1 748 920	-181 018	444 593	0	444 593
Malmi	2 420 422	6 088 907	6 399 467	-310 560	2 109 862	-494 678	1 615 184
Mikael	7 469	2 268 433	2 485 061	-216 628	-209 159	0	-209 159
Munkkiniemi	289 303	1 316 965	1 265 803	51 162	340 465	-109 061	231 404
Oulunkylä	330 847	2 170 606	2 198 036	-27 430	303 417	-109 310	194 107
Paavali	131 013	1 832 410	1 942 478	-110 068	20 945	0	20 945
Pakila	347 949	1 488 203	1 620 072	-131 869	216 080	-81 959	134 121
Pitäjänmäki	347 162	1 051 811	1 081 453	-29 642	317 519	-13 389	304 130
Roihuvuori	208 308	2 394 081	2 514 689	-120 608	87 701	-65 821	21 880
Tuomiokirkkoseurakunta	160 035	5 294 468	5 243 042	51 426	211 462	-342 651	-131 189
Tööö	-2 389 544	3 604 740	3 435 241	169 499	-2 220 045	674 822	-1 545 223
Vartiokylä	-13 905	1 056 603	1 196 114	-139 511	-153 416	0	-153 416
Vuosaari	756 789	2 131 653	2 207 557	-75 904	680 885	-63 428	617 457
Johannes	-70 820	2 168 028	2 177 010	-8 982	-79 802	-61 695	-141 497
Matteus	-148 165	802 396	905 605	-103 209	-251 373	-21 692	-273 065
Petrus	138 222	976 575	973 342	3 233	141 455	2 038	143 493
	5 289 086	44 303 169	45 839 155	-1 535 986	3 753 101	-1 078 076	2 675 026
Yhteinen seurakuntatyö	915 737	11 139 822	10 050 602	1 089 220	2 004 957	-532 776	1 472 181
Mediatoimitus	188 677	2 974 219	2 729 242	244 977	433 654	-185 348	248 306
Yhteiset tapahtumat	26 165	15 181	38 865	-23 684	2 481	0	2 481
Nuoret aikuiset	35 664	0	11 432	-11 432	24 231	0	24 231
Jäsenyyden vahvistaminen	44 355	0	24 257	-24 257	20 098	0	20 098
	2 262 455	14 129 222	12 854 398	1 274 824	2 485 421	-718 124	1 767 297
Yhteensä	7 551 541	58 432 391	58 693 554	-261 163	6 238 522	-1 796 200	4 442 323

Kustannuspaikat 3931080015 toimintakulttuurin muutos TKM7 ja 3931080016 kehittämis- ja sopeuttamisraha päättyvät 31.12.2022.

1.2.1. Yhteinen hallinto

Tähän meitä tarvittiin

Hallinto-osaston vastuulla on huolehtia Helsingin seurakuntayhtymän yhteisistä asianhallinta-, hankinta-, keskusrekisteri-, laki-, talous- sekä tieto- ja viestintätekniikkapalveluista (ICT) sekä yhteisten luottamuselinten hallintoon ja yleishallintoon kuuluvista palveluista. Hallinto-osaston yksiköt mahdollistivat omalta osaltaan seurakuntien toiminnan helsinkiläisten hyväksi.

Keskusrekisterissä palveltiin seurakuntalaisia ja muita asiakkaita muun muassa viranomais- ja jäsenrekisteriasioissa. Asianhallintapalvelut turvasi toiminnallaan yhteisten toimielinten päätöksenteon sujuvuuden sekä varmisti edellytykset lainmukaisille kokouksille ja päätöksille. Kokoukset olivat lainmukaisesti koollekutsuttuja, esityslistat ja pöytäkirjat asianmukaisia ja päätökset annettiin tiedoksi asianosaisille. Yhteisen kirkkovaltuuston osalta varmistettiin myös toimielimen kaksikielisyys.

Hankintapalvelun rooli seurakuntayhtymän hankintatoimen laadun kehittämisessä jatkui. Hankintapalvelut osallistui eri osastojen hankintojen valmisteluun, kilpailutuksiin ja sopimusaikaisiin tapahtumiin, osastojen tarpeiden mukaisesti. Työn kautta edistettiin muun muassa yhteishankintojen toimivuutta ja toimintaamme yhden y-tunnuksen yhtenäisenä toimijana.

Talouspalvelut huolehti taloushallinnon ajantasaisuudesta ja luotettavuudesta sekä tuotti monipuolista talousdataa muun muassa vuoden 2022 aikana käytyjen yhteisten palveluiden tuta-neuvotteluiden tueksi. Tietohallintapalvelut tuotti laadukkaita IT-asiantuntijapalveluita sekä IT-tukipalveluita seurakuntayhtymän eri yksiköille. Yleishallinto toteutti useita erilaisia kehityshankkeita ja –projekteja sekä kehitti muun muassa seurakuntayhtymän rahavarojen sijoitustoimintaa.

Mikä muuttui vuonna 2022?

Keskusrekisterissä siirryttiin valtakunnallisiin sukuselvityksiin ja virkatodistusten tilausjärjestelmä vaihtui. Kirkonkirjojenpito siirtyi kokonaan seurakunnista keskusrekisteriin. Keskusrekisterissä palattiin keväällä kokoaikaiseen lähityöhön.

Globaalit kriisit ja poikkeukselliset tapahtumat (muun muassa koronapandemian pitkittyminen, Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja inflaatio) heijastuivat keskeisesti sekä seurakuntayhtymän sijoitustoimintaan että hankintatoimeen. Vuoden 2021 aikana osakemarkkinoilla nähty erittäin vahva tuloskehitys muuttui vuoden 2022 aikana merkittävästi ja rahavarojen sijoitusten markkina-arvot jäivät vuoden 2022 lopussa huomattavasti edellisvuotta alhaisemmille tasoille. Euroopan unioni asetti erilaisia asetuksia ja päätöksiä pakotteista, joiden toimenpiteet tuli huomioida hankintasopimuksissa. Yleisen inflaatiokehityksen ja erityisesti energiahintojen rajun nousun myötä erilaiset hinnankorotusesitykset lisääntyivät.

Käydyt tuta-neuvottelut vaikuttivat työilmapiiriin ja työntekijöiden työssä jaksamiseen. Syksyn tuta-päätösten myötä hallinto-osaston henkilöstöä vähennettiin. Tukipalveluiden keskittämisen myötä hallinto-osastolle siirtyi toisaalta uusia työntekijöitä toisilta yhteisten palveluiden osastoilta. Muutosten seurauksena toteutettiin työtehtävien uudelleenjärjestelyitä eri yksiköissä.

Kirkon palvelukeskus Kipan kanssa aloitettiin aiempaa tiiviimpi yhteistyö ja tiettyjä prosesseja alettiin siirtää Kipan hoidettavaksi. Muutosprosessi eteni odotettua hitaammin ja

tämä näkyi jonkin verran myös talouspalveluiden palvelutasossa. Yhteistyön tiivistämistä ja kehittämistä jatketaan vuoden 2023 aikana.

Asianhallintapalveluissa toteutettiin asianhallintajärjestelmän versiopäivitys, jonka myötä siirryttiin käyttämään Innofactorin Dynasty10 –järjestelmää. Uusi versio poikkesi merkittävästi aiemmasta, minkä vuoksi sekä yhteisten palveluiden että seurakuntien työntekijöitä perehdytettiin laajasti uuden järjestelmän käyttöön. Käyttöönoton yhteydessä käynnistettiin migraatioprojekti, jossa siirretään tiedot vanhasta Dynasty 360 –järjestelmästä uuteen Dynasty10 –järjestelmään. Syyskaudella otettiin käyttöön Cloudmeetingin sähköisten kokousten toiminnot yhteisen kirkkoneuvoston kokouksissa. Tällä valmistauduttiin järjestelmän käyttöönottoon myös yhteisen kirkkovaltuuston kokouksissa vuoden 2023 alussa.

Kolme konkreettista tavoitetta vuodelle 2022 ja miten strategiset tavoitteet näkyvät niissä?

Rohkeasti yhdessä –prosessin jatkotyöskentely

Vuoden 2022 aikana käynnistettiin seurakunnille osoitettavien määrärahojen jakoperusteiden sekä sisäisten vuokrien määräytymisperusteiden jatkokehitysprojekti sekä toimintatuottojen lisäämisen projekti. Kyseisiin kokonaisuuksiin rinnastuu myös toimintaedellytysten turvaamissuunnitelmaan kirjattujen avoimien kysymysten käsittely ja selvitystyö.

Määrärahojen ja sisäisten vuokrien jatkokehitysprojektin osalta kävi vuoden aikana ilmi, että projektille alun perin suunniteltu mittakaava ei ollut riittävä, selvitettävien kysymysten suuresta määrästä ja laajuudesta johtuen. Projektille päätettiin palkata täysipäiväinen projektipäällikkö vuoden 2023 alusta alkaen. Projekti on edelleen aikataulussa ja sen tuotosten on määrä valmistua syksyn 2024 aikana.

Määrärahojen ja sisäisten vuokrien jatkokehitysprojektilla pystytään osaltaan edistämään erityisesti strategian tavoitteita kuuntelevasta kohtaamisesta sekä tilan ja paikkojen luomisesta keskustelulle. Projektin on määrä sisältää melko huomattavakin määrä eri tahojen osallistamista, parhaan mahdollisen lopputuloksen löytämiseksi.

Toimintatuottojen lisäämisen projektin oli alun perin määrä valmistua vuoden 2022 loppuun mennessä, mutta yhteisissä palveluissa käydyistä tuta-neuvotteluista aiheutuneista aikataulu- ja resurssimuutoksista johtuen projektin kesto päätettiin jatkaa vuodelle 2023. Projektin tuotosten avulla pyritään helpottamaan seurakuntien taloudellista tilannetta antamalla niille konkreettisia ehdotuksia toimintatuottojen lisäämiseksi ja seurakuntien elinvoimaisuuden vahvistamiseksi.

Digitalisaatiostrategian jalkauttaminen käynnistettiin ja kymmenelle digikäskylle nimettiin omistajat. Jalkauttamistyö jatkuu koko suunnitelmakauden ajan. Tietohallintopalveluiden asiantuntijapalveluilla on tietohallinnon osalta keskeinen rooli digistrategian toteuttamisessa. Tämänhetkisenä haasteena on kyseisiin asiantuntijapalveluihin eläköitymisten ja siitä seuranneiden tehtävien uudelleenjärjestelyiden myötä kohdistunut resurssivajaus. Digitalisaatiostrategian linjausten toteuttamisen avulla pystytään osaltaan edistämään Kirkko Helsingissä –strategian keskeisiä periaatteita, mukaan lukien lupausta helsinkiläisille avata yhdessä kirkon ovet olla, tulla ja toimia.

Uusien järjestelmien käyttöönotto

Asiakkuudenhallintajärjestelmä CRM:n toteutus eteni vuoden aikana suunnitellusti erityisesti diakoniakokonaisuuden kehitystyön ja pilotoinnin osalta. Diakoniatyön uusi

asiakastietojärjestelmä saatiin otettua käyttöön. Tietohallintoyksikkö on ollut tiiviisti mukana kehitystyön ohjaamisessa. Järjestelmän tekijänoikeudet ovat Helsingin seurakuntayhtymällä. Kehitystyö on ollut odotettua tehokkaampaa, joten rahaa on kulunut selvästi budjetoitua vähemmän.

Henkilöresurssien vähyydestä ja sijaisjärjestelyiden haasteista johtuen CRM:n kokonaistoteutuksen aikataulun pitäminen oli vaikeaa. Joulukuusta 2022 alkaen työ on kuitenkin taas saatu hyvään vauhtiin. CRM tukee valmistuessaan vahvasti sekä strategian lupauksia helsinkiläisille että asetettua strategista tavoitetta helsinkiläisten tavoittamiseen panostamisesta sekä mukaan toimimaan kutsumisesta, itselle sopivalla paikalla.

Asianhallintajärjestelmän uuden version käyttöönotto ja henkilöstön perehdyttäminen uuteen järjestelmään saatiin toteutettua suunnitellusti.

Osaamisen vahvistaminen ja palvelun laadun parantaminen

Osaamisen vahvistamiseen ja palvelun laadun parantamiseen liittyvät tavoitteet toteutuivat pääsääntöisesti hyvin. Valtakunnallisen virkatodistuksen laadinnan ja siihen liittyvän aineiston käsittelyn ja korjaamisen edellyttämä vahva osaamistaso saatiin varmistettua. Moniosaamista lisättiin laatimalla entistä laajempia tehtäväkuvia sekä kehittämällä työkiertoa. Henkilöstön kouluttamiseen ja työyhteisön kehittämisen vahvistamiseen panostettiin. Yksiköiden palveluprosesseja kuvattiin ja selkeytettiin tehtyjä tuta-päätöksiä vastaaviksi. Tietyissä yksiköissä useat henkilöstömuutokset sekä ajoittaiset henkilöstövajaukset hidastivat varsinaista kehitystyötä ja aiheuttivat hetkellisiä heikennyksiä palvelutasossa.

Seurakunnille tarjottiin tilintarkastusyhteisö BDO:lta ostettua talouskonsulttipalvelua. Palvelun avulla pystyttiin tukemaan seurakuntia heidän talouden tasapainotustyössään ja sitä kautta pyrkimyksissä tulevaisuuden toimintaedellytysten turvaamiseen sekä helsinkiläisten entistä vahvempaan kohtaamiseen ja hengellisen elämän edistämiseen, strategian linjausten mukaisesti. Erityisen innostavana ja motivoivana koettiin seurakunnilta saatu erittäin hyvä palaute koskien talouskonsulttipalvelun hyödyllisyyttä ja laatua.

Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakautuivat?

Tuta-päätösten mukaiset henkilöstö- ja tehtävämuutokset aiheuttivat loppuvuodesta hetkellistä työruuhkaa osalle työntekijöistä, eikä kaikkia ennalta suunniteltuja projekteja ja hankkeita voitu toteuttaa kokonaisuudessaan. Samoin myös tietyt eläköitymiset ja toisen työnantajan palvelukseen siirtymiset sekä näistä aiheutuneet tehtävien uudelleenjärjestelyt aiheuttivat resurssivajetta, muun muassa tietohallintopalveluiden asiantuntijapalveluissa sekä asianhallintapalveluissa. Seurakuntavaalit työllistivät hallinto-osastoa alun perin suunniteltua enemmän.

Keskusrekisterissä vuonna 2021 ja keväällä 2022 syntyneet jonot saatiin purettua ja henkilöstön määrä oli riittävä, jolloin kaikki keskusrekisteriä koskevat viranomais- ja jäsenrekisteritehtävät pystyttiin suorittamaan. Keskusrekisterin palatessa lähityöhön henkilöstön jaksamiseen ja työhyvinvointiin kiinnitettiin erityistä huomiota erityisesti työtilojen osalta.

Muissa yksiköissä tehtiin pääasiallisesti etätöitä niin, että toimistopäiviä oli keskimäärin 1-2 viikossa. Etätöiden lisääntymisen sekä uusien palveluratkaisujen kuten pilvipalveluiden käytön myötä tilatarve on vähentynyt pysyvästi. Hallinto-osaston käytössä olevat tilat olivat edelleen, toteutetuista tiivistämisistä huolimatta, paikoitellen turhan suuret. Tilojen tiivistämistä tullaan jatkamaan vuonna 2023.

Talouskehysten pienentyessä hallinto-osaston nykyistä palvelutasoa on jouduttu ja joudutaan edelleen väistämättä paikoitellen heikentämään.

Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus?

Toimiva hallinto ja hallinnon tukipalvelut mahdollistavat seurakuntalaisten osallistumisen seurakuntien päätöksentekoon ja toimintaan sekä mahdollistavat seurakuntien keskittymisen hengellisen perustehtävänsä hoitamiseen.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Henkilöstön työhyvinvointiin, työssä jaksamiseen ja työmotivaation tukemiseen tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota. Riittävät henkilöstöresurssit tulee varmistaa myös tiukkenevan talouden keskellä. Toimintoja tulee sopeuttaa ja tietyistä palvelukokonaisuuksista tulee osata luopua, vaikka se tarkoittaakin palvelutason jonkinasteista heikentymistä.

CRM-järjestelmän jatkokehityksen eteneminen sekä riittävät henkilöresurssit eri toimintojen tietojärjestelmähankkeiden tukemiseen tulee pystyä varmistamaan.

Toiminnan kehittäminen ja hankintojen käyttäminen osana nykyaikaista tiedolla johtamista edellyttää laaja-alaista sitoutumista ja paneutumista organisaation kaikilla tasoilla. Asetettaville tavoitteille tulee aina selkeästi linjata myös tarkastelujakso ja -kohde, välitavoitteet sekä mittaristo. Hankintojen osalta tulee vahvistaa yhden y-tunnuksen käyttöä tarkastelussa ja velvoittaa kaikki tahot varmistumaan hankintalain mukaisen toiminnan toteuttamisesta omissa yksiköissään.

Taloushallinnon prosesseja tulee kehittää edelleen. Kipan roolia kiinteänä osana talouspalveluita on perusteltua entisestään tiivistää. Uusi asianhallintajärjestelmä tehosti päätöksentekoa ja helpotti kokoushallintaa monilta osin. Uuden järjestelmän käyttöönoton johdosta tukipyyntöjen määrä kasvoi, mutta tilanteen voidaan olettaa tasaantuvan henkilöstön tottuessa uuden järjestelmän käyttöön.

Tähän meitä tarvittiin

Henkilöstöosaston (HEPA) tehtävänä on vastata seurakuntia ja seurakuntayhtymän yhteisten palveluiden osastojen henkilöstöpalveluista. Henkilöstöosaston tehtäväalueeseen kuuluvat mm. palvelussuhdeasiat ja palkitseminen, henkilöstön ja työyhteisöjen kehittäminen, sekä henkilöstön työnohjauksesta huolehtiminen, työsuojelu, työhyvinvoinnin tukeminen ja työterveyshuollon yhteistyö, työnantajan ja henkilöstön edustuksellinen yhteistoiminta sekä henkilöstöraportointi. Tavoitteenamme on, että Helsingin seurakuntayhtymä nousisi parhaaksi kirkolliseksi työpaikaksi.

Mikä muuttui vuonna 2022?

Vuonna 2022 käynnistettiin ja toimeenpantiin Helsingin seurakuntayhtymän yhteisissä palveluissa laaja TUTA –menettely, joiden tavoitteena oli löytää tarvittavat säästö- ja sopeutuskeinot 4,8 milj euron toimintakatteen leikkaamisvelvoitteeseen vuoteen 2025 mennessä. TUTA –neuvotteluiden myötä 22 työntekijän palvelussuhde jouduttiin päättämään ja 21 virkaa tai tehtävää jätettiin täyttämättä. Toimintojen keskittämisen myötä 18 työntekijän tai viranhaltijan tehtävänkuvassa ja sijoituspaikassa tapahtui muutoksia ja yhteensä noin 300 työntekijän tehtävänkuvassa, organisaatioyksikössä ja/tai palvelussuhteen ehdoissa tapahtui muutoksia. Muutos oli kivulias, mutta välttämätön tulevaisuuden toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Henkilöstöosaston näkökulmasta tarkasteltuna TUTA-päätökset aiheuttivat myös muutoksia henkilöstörakenteeseen; toisaalta vahtimestaripalvelut ajettiin silloissa muodossaan alas, toisaalta taas myös HR-palveluja koottiin siten, että neljä yhteisten palvelujen työntekijää siirtyi henkilöstöosastolle tuottamaan yhteisten palvelujen osastojen HR-palveluja.

Korona-pandemiasta aiheutunut kuormitus alkoi alkuvuodesta purkautumaan, mutta Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan osaltaan aiheutti lisää kuormitusta henkilöstön keskuudessa. Vuoden loppupuolella voimakas kustannusten nousu ja voimakas inflaatio aiheuttivat myös epävarmuutta ja vahvistivat palkankorotuspaineita.

Kolme konkreettista tavoitetta vuodelle 2022 ja miten strategiset tavoitteet näkyvät niissä?

Henkilöstöosaston keskeiset tavoitteet vuodelle 2022 olivat:

HR –kumppanuusmallin perustaminen ja jalkauttaminen yhteisten palveluiden osastoille. Tavoitteena oli myös keskeisten HR –prosessien vahvistaminen sekä asiakaslähtöisten palveluprosessien kehittäminen. HR-kumppanuusmalli on saatu vaihtelevasti käyntiin. Erityisesti hautausmaiden HR-kumppanuus on lähtenyt hyvin liikkeelle ja yhteistyö käyntiin. Tavoitteena on seuraavassa vaiheessa laajentaa palvelua myös seurakunnille.

Vuoden alussa henkilöstölle tehtiin kysely suoritusarviointijärjestelmästä. Kriittisen palautteen myötä järjestimme yhdessä pääsopijajärjestöjen pääluottamusmiesten kanssa paikallisneuvottelut, joissa työsuorituksen arviointikriteeristöä kehitettiin ja seurakuntien mahdollisuutta budjetoida myös itse kannustavaan palkkaukseen. Työyhteisöt valitsivat tavoitteisiinsa sopivat arviointikriteerit syksyllä 2022 ja niitä sovelletaan ensimmäisen kerran syksyn 2023 työsuorituksen arviointikierroksella.

Yhteisen HR-järjestelmän hankintaprosessi viivästyi siten, että järjestelmän varsinainen käyttöönottoprojekti kohdentuu vuodelle 2023. TUTA-prosessi hidasti osaltaan muiden keskeisten tavoitteiden saavuttamista. Vuoden lopussa HEPAn toimintaa uudelleenorgansioitiin siten, että osasto jaettiin kahteen tiimiin ja osaston johtoryhmään. Uudet tiimit rakentuvat yhteisten palveluiden HR-kumppanuusmallin perusteella ja johtoryhmään kuuluvat tiiminvetäjien lisäksi keskeisten tulostavoitteiden (uuden HR-järjestelmän käyttöönotto sekä henkilöstöpoliittiset periaatteet sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma) projektipäälliköt.

Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakautuivat?

Työskentelemme edelleen osastomme asiantuntijuuden vahvistamiseksi; erityisesti HR-juridiikan resurssin vähäisyys on toimintamme kannalta kriittistä.

Toimitilojen osalta HEPA tiivisti tilankäyttöään ja näin puolitti oman tilatarpeensa. HEPAlaiset ovat hyvin sitoutuneita myös mahdollisiin tuleviin toimitilauudistuksiin sekä monipaikkaisen työn tekemiseen.

TUTA-päätösten määrärahalleikkaukset kohdentuivat henkilöstökustannusten lisäksi henkilöstöosaston merkittävimpiinkin kustannuseriin; työterveyshuollon ja työpaikkaruokailun järjestämisen tukeen sekä henkilöstökoulutusten ja johtamisen kehittämisen käytettävissä oleviin varoihin. Näiden kustannusten vuosittainen ennakoiminen sisältää haasteita, sillä vuosittaiset vaihtelut erityisesti työterveyshuollon kustannuksissa ovat olleet merkittäviä.

Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus?

Henkilöstöosaston kohdalla seurakuntalaisten osallisuus tapahtui lähinnä luottamushenkilöorganisaation kautta. Toisaalta henkilöstöosaston henkilöstö on ollut auliisti auttamassa ja osallistumassa erilaisiin kohtaamisiin tukevaan toimintaan vuoden aikana, koskivatpa ne sitten Ukrainan lipaskeräyksiä, strategiahaastatteluja tai seurakuntavaalien äänestyspaikoilla avustajina toimimista.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Meillä on vielä paljon tehtävää tullaksemme parhaaksi kirkolliseksi työpaikaksi, mutta olemme kuitenkin hyvällä ja kehittäväällä tiellä. Tarvitsemme yhä enemmän rajat ylittävää yhteistyötä, resurssiviisautta sekä priorisointikykyä. Meillä on tarve myös kehittää työnantajakuvaamme ja palkkakilpailukykyisyyttämme sekä saada helsinkiläisiä entistä enemmän eri tavoin mukaan toimintaamme. Meille työntekijöille tämä tarkoittaa myös uudenlaista osaamista ja uudenlaisia mahdollisuuksia.

1.2.2. Seurakunnallinen toiminta

Seurakuntien toiminnastaan laatimat toimintakertomukset esitetään erillisessä Seurakuntien toimintakertomukset –liitteessä.

Yhteenveto seurakuntien vuoden 2022 toimintakertomuksista

Seurakunnat ja yhteiset yksiköt raportoivat vuodesta 2022 kuuteen avainkysymykseen: Mihin meitä tarvittiin; Mikä muuttui vuoden aikana; Miten kolme tärkeintä konkreettista tavoitetta toteutuivat ja miten strategiset tavoitteet näkyivät; Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakautuivat; Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus; Mitä opittiin seuraava vuotta varten?

Yksittäistä kysymystä koskevien vastausten perusteella on kuitenkin hankala tehdä selkeää analyysia tai löytää isoja eroja, sillä samat teemat saattavat toistua eri seurakunnilla eri kysymyksissä: esimerkiksi vapaaehtoisten rooli, läsnäolo alueen asukkaiden elämässä ja katsausvuonna etenkin väistynyt korona ja toisaalta ukrainalaisten hätä läpileikkasivat koko vastauspatteriston. Nämä teemat heijastavat myös koko seurakuntayhtymän strategista tavoitetta kantaa yhteiskunnallista vastuuta antamalla tilansa, verkostonsa, osaamisensa ja resurssinsa hädänalaisten auttamiseen.

Ns. isolla pensselillä maalaten suuntaa antavia havaintoja voi kuitenkin tehdä. Tässä tiivistelmässä nostetaan esille etenkin niitä havaintoja, joita useat seurakunnat ovat kirjanneet kertomuksiinsa tai jotka nousevat aiempaa vuosia vahvemmin tai jopa täysin uutena esiin. Myös joitakin tavanomaista suurempaa näkyvyyttä saavuttanutta tai jälkilöylyjä tuottanutta tapahtumaa nostetaan esille esimerkinomaisesti. On hyvä huomioida, että yksittäisissä seurakunnissa tilanteet ja johtopäätökset voivat olla vastakkaisia kuin naapurissa, mutta näitä mahdollisia poikkeamia ei tilasyistä nosteta tässä analyysissa erikseen esille.

Monet seurakunnat ja seurakuntalaiset osallistuivat myös yhteisesti junailtuihin tapahtumiin ja kokonaisuuksiin. Esimerkiksi perinteikkäät Kymppisynttärin houkuttelivat Linnanmäelle yli 7 000 10-vuotiasta ja heidän läheistään. Kirkko Helsingissä on toukokuisen Maailma kylässä -festivaalin pääyhteistyökumppani: paikan päällä kirjattiin 8 000 kohtaamista ja verkossa tapahtumaa seurasi 22 000 ihmistä. Keskikesän Pridesta on tullut värikäs ja näkyvä kaupunkitapahtuma, jossa Kirkko Helsingissä on jo vakiintunut tukija. Nämä ovat hyviä esimerkkejä siitä, että kirkon kannattaa mieluummin mennä mukaan sinne missä kaupunkilaiset jo luonnostaankin ovat kuin olla aina itse ensisijainen järjestäjä.

Pyhäinpäivänä eloa hautausmaille tuotiin yhteisellä kohtaamisiin painottuneella konseptilla Malmilla ja Hietaniemessä, ja pyhäinpäivän voikin perustellusti arvioida elävän jonkinlaista renessanssia. Mielenkiintoinen huomio on, että vaikka sururyhmät ovat erittäin merkityksellisiä osallistujilleen, niitä ei kuitenkaan mainita toimintakertomuksissa.

Viestinnällisesti seurakunnissa ja yhtymän yhteisissä palveluissa puhallettiin yhteen hiileen mm. joulukalenterin tuotannossa ja tekstiviestitse lähetetyissä joulutervehdyksissä. Aiempina vuosina vahvaan yhteiseen suunnitteluun, toteutukseen ja näkyvyyteen nojanneet suvirisitapahtumat ja enkelien sunnuntai eli mikkelinpäivä näyttävät hiipuvan: osaselitys voi olla koronavuosien tuoma katko, mutta ainakin osittain aika lienee ajanut näistä ohi.

Kummipäivä, elokuun ekaluokkalaisten kouluun siunaamiset, kastepäivät sekä vihkipäivät ja -yöt ovat Helsingissä yhä vahvemmin paikallisia. Toisin kuin aiemmin, yhteinen suunnittelu ja näkyvyys on tätä nykyä vaatimatonta, mutta paikallisesti niitä järjestetään ja kehitetään menestyksekkäästi: esimerkkinä mediakynnyksenkin ylittänyt Haagan vihkipäivä

rodopuistossa. Hajautettuun toteutukseen siirtymisen varjopuoli on, että vaikkapa kastepäivien osalta seurakuntien jäsenet päätyvät eriarvoiseen asemaan: kastepäiviä järjestetään vain muutamassa seurakunnassa samalla kun suurimmassa osassa seurakunnan jäsenet eivät ole saaneet yhtään kutsua. Myöskään näissä tilaisuuksissa kastettujen määristä ei enää ole helposti saatavilla tai valmiiksi koostettua tietoa. Kummipäivä on valtakunnallisesti merkittävä ja kehittyvä konsepti, mutta Helsingissä sen yhteiseen koordinointiin on vähemmän resursseja kuin takavuosina.

Mihin meitä tarvittiin?

Läsnäolo, kohtaamiset, yhteys ja rinnalla kulkeminen ovat kantavia teemoja seurakuntien perustellessa itseymmärrystään. Osa seurakunnista kertoo tässä myös toiminnastaan ja toiminnoistaan, mutta silloinkin perusmotiivina on työ asukkaita varten. Osa seurakunnista on itse aktiivinen verkostojen rakentaja ja yhteistyötoimija.

Neljännes seurakunnista viittaa suoraan kirkon arvoihin: kuinka kertoa ja vahvistaa uskoa, toivoa ja rakkautta. Joka kolmas viittaa suoraan tai hieman mutkan kautta kirkkolaissa määriteltyyn tehtävään sanan julistamisesta ja sakramenttien jakamisesta. Osa sanoittaa lähes saman asian kirkollisten toimitusten yhteydessä. Jumalanpalvelukset ja messut mainitsee reilu neljännes seurakunnista. Hieman laajemmalla kulmalla muutama seurakunta puhuu pyhän kokemisen mahdollistamisesta, spiritualiteetista tai hengellisestä tuesta. Kielikuvat vaihtelevat uskonnon harjoittamisen mahdollistamisesta armon äänitorvena toimimiseen. Koronan jälkimaininkeja lienee huomio, että jumalanpalveluksista ja messuista hieman korostuu kokoontuminen kasvotusten eikä niinkään enää laaja striimaus eli suorat verkkolähetykset. Toisaalta dokumenteista löytyy maininta digitaalisen läsnäolon tärkeydestä.

Diakonia tai auttaminen laajemminkin on myös seurakuntien olemistaan ja tekemistään leimaava keskeinen kulma. Konkreettisten ruokailujen rinnalla muutama mainitsee mm. yksinäisyyden ja syrjäytymisen torjunnan ja lähimmäisenrakkauden. Tasa-arvon edistäminen ja erilaiset palvelut saavat joitakin mainintoja.

Mikä muuttui vuonna 2022?

Yli puolet seurakunnista kertoi toiminnan palanneen vuoden aikana normaaliin – joskin osa puhui uudesta normaalista. Osallistujamäärissä – esimerkiksi etenkin joissakin perhekerhoissa tai musiikkipainotteisissa messuissa – vanhat volyymit osin saavutettiin tai jopa ylitettiin, mutta toisaalta osa seurakunnista arvioi esimerkiksi jumalanpalvelusten osallistujamäärien jääneen vaatimattomammiksi kuin ennen koronaa: joissakin arvioissa puhuttiin noin 30 prosentin laskusta. Monella seurakunnalla oli vielä tuoreena mielessä alkuvuoteen kestäneet kokoontumisrajoitukset ja pandemian synnyttämä yleinen epävarmuus. Tilanteen helpottuminen avasi mahdollisuuksia uudenlaiseen kokoavaan toimintaan, totesi kolmannes helsinkiläis seurakunnista: esimerkiksi lapsiperheiden tavoittaminen, yhteisölliset ruokailut, nuorten aikuisten tapaamiset, diakoniakonseptit ja hiljaisuuden viljely muiden muassa.

Puolet seurakunnista nosti esiin Venäjän aloittaman hyökkäyssodan luoman epävarmuuden ja huolen. Toisaalta huoli ja kaupunkiin saapuneet ukrainalaispakolaiset herättivät halun auttaa ja synnyttivät uusia yhteistyökuvioita. Moni seurakunta raportoi avuntarvitsijoiden määrän lisääntyneen ylipäätään. Uudenlaisia auttamisen tapoja mainittiin yleisimminkin: juuri ruokailujen kehittäminen oli yleisin esimerkki. Pikantti ajan hermoon osuva tukimuoto oli senioreille tarkoitettu digiopastus.

Neljä seurakuntaa kertoi luopuneensa tiloista tai ainakin tehneensä päätöksen lähitulevaisuutta ajatellen. Yhtä monessa seurakunnassa oli tehty organisaation tai rakenteen muutosta. Kolmessa seurakunnassa vaihtui kirkkoherra.

Muutokset eivät olleet vain yllättäviä tai nopeita. Muutama seurakunta huomioi toimintaympäristön tai yhteiskunnallisen muutoksen. Vaikka yhä useampi kirkkoon kuuluva vanhempi jättää lapsensa kastamatta, löytyy esimerkkejä kastemäärien kasvustakin. Osa ristiäisistä on toki saatettu siirtää korona-aikojen yli. Samalla kolme neljä seurakuntaa kertoo panostaneensa lapsityöhön. Yksi pieni huomio tai hiljainen signaali toimituksista on vihkimisten painopisteen hivuttautuminen kesähäistä syksyä kohti.

Seurakuntavaalivuosi ei muutamaa mainintaa lukuun ottamatta näkynyt raporteissa: toki vaalit olivat tavallaan itsestäänselvyys ja ne koskettivat kaikkia, toisaalta mahdolliset muutokset neuvostojen kokoonpanoissa ja linjauksissa näkyvät vasta tulevina vuosina.

Kolme konkreettista tavoitetta

Seurakuntien tavoitteiden vertailu tai tarkastelu yhteismitallisesti on osin haastavaa. Konkreettisten tavoitteiden lisäksi osalla seurakunnista tavoitteet voivat olla varsin laajoja aihekokonaisuuksia ja ne liikkuvat yleisellä tasolla. Silloin tavoitteiden saavuttamisesta kerrotaan useiden toiminnallisten esimerkkien avulla. Osa seurakunnista voisi aavistuksen rohkeammin analysoida toteutumatta jääneitä ja toivottua hitaammin edenneitä tavoitteitaan. Toki mahdollisia esteitä ja kehittämiskohteita avataan myöhemmin toimintakertomusten lopussa, kun vuoden oppeja listataan. Rajallinen tila ja lyhyinä pyydyt tiivistelmät asettavat nekin rajansa pohdiskelun syvyydelle.

Useille seurakunnille yhteisiä tavoitteita toimintakertomuksista toki hahmottuu. Joka neljäs seurakunta pyrki synnyttämään ja tukemaan seurakuntayhteyttä madaltamalla kynnystä ja varmistamalla erilaiset kohtaamiset – myös koronatilanteessa. Konkreettinen esimerkki on ovien pitäminen auki ja tilojen tarjoaminen alueen asukkaiden käyttöön. Reilu kolmannes oli pyrkinyt lisäämään osallisuutta ja osallistumisen kokemusta. Kolmannes oli kehittänyt ja vahvistanut vapaaehtoisten roolia. Sama määrä seurakuntia oli panostanut viestintään tai tiedotukseen, mukaan lukien sosiaalinen media. Reilulle neljännekselle tavoitteisiin kuului verkostoituminen ja kumppanuuksien etsintä ja hyödyntäminen.

Useamman kuin yhden maininnan tavoitteiksi saivat mm. hartauselämän kehittäminen, seurakuntarajat ylittävä yhteistyö, auttaminen, yhteisöruokailut, tilankäytön tehostaminen, nuorten tukeminen, lapsityö, uusien luottamushenkilöiden huomiointi sekä strategian luominen.

Riittävätkö resurssit?

Henkilöstöressurssien riittävydestä puhuttaessa yleissävy tuntuu olevan varautuminen tulevaan. Seurakunnat jatkoivat vuonna 2022 henkilöstön määrän maltillista vähentämistä esimerkiksi niin, että virkoja tai tehtäviä ei täytetty tai määräaikaikaisuuksia ei jatkettu. Resursseja myös kohdennettiin uudella tavalla työalojen välillä.

Määrän sijaan haasteeksi nostettiin paikoitellen henkilöstön vaihtuvuus tai sijaisjärjestelyt: sairauslomalaisten paikkuut tai jopa 50 prosentin vaihtuvuus vaativat perehdyttäjiltä paljon aikaa ja samalla toiminnan pitkäjänteinen kehittäminen vaikeutui. Onneksi tilapäisiä

resursseja tuntui löytyvän, ja osassa seurakunnissa vapaaehtoisten roolia pystyttiin kasvattamaan.

Kolmannes seurakunnista totesi suoraan nykyisten tilojen riittävän ja olevan tarkoituksenmukaisia. Pari seurakuntaa on suhteellisen tyytyväinen kokonaistilanteeseen, mutta yksittäisellä alueella tai yksittäisessä työmuodossa tilakysymys on akuutti. Puolenkymmentä seurakuntaa luopui tai päätti luopua jostain tilastaan, joukossa myös kirkkorakennuksia.

Joissakin tiloja koskevissa vastauksissa pahoiteltiin myös sisäisten vuokrien muutoksen tai korjausten ja ylläpitovastuiden kuormittavan seurakunnan taloutta jatkossa liikaa.

Taloudellisiin resursseihin ei juurikaan muusta näkökulmasta otettu kantaa. Neljä seurakuntaa kertoi ylittäneensä budjetin ja turvautuneensa säästövaroihin.

Seurakuntalaisten osallisuus ja vapaaehtoiset

Tyypillisimmin seurakuntalaisten osallistuminen ja osallistaminen liittyy jumalanpalveluselämään ja messujen toteuttamiseen. Uutena ja selvästi vahvistuvana trendinä on raporttien mukaan seurakuntalaisten näkemysten kytkeminen suunnitteluun: keinovalikoima on mielipiteiden kysymisestä aktiiviseen työryhmätyöhön ja oman erikoisosaamisen valjastamiseen. Noin puolet seurakunnista oli osallistanut jäseniään esimerkiksi toimintasuunnitelman laatimiseen, tila- ja remonttiratkaisujen suunnitteluun tai organisoitumisen pohtimiseen, idässä erityisesti Mikaelin ja Vartiokylän yhdistymisessä.

Tuttuja ja yleisiä vapaaehtoisten vastuunkantamisen paikkoja olivat auttaminen ja diakoniahankkeet, kuorot ja musiikki sekä ruokailujen toteutus. Nuorten roolia korostettiin – eikä pelkästään rippikoulujen isosina.

Katsausvuoden erityispiirre oli vapaaehtoisten merkitys ukrainalaisten auttamisessa sekä seurakuntavaalien toteuttamisessa.

Osa seurakunnista totesi, että seurakuntalaisten rooli näkyy kaikessa toiminnassa – tai että sellaista toimintaa ei pitäisi olla, jossa jäsenet ovat vain kohde eivätkä itse toimijana.

Koronavuosien vaikutus näkyy vapaaehtoisten määrän hienoisena tai paikoitellen isompanakin vähenemisenä. Kaikilta osin aktiivisuus ei ainakaan vuonna 2022 ehtinyt palata vuosikymmenen alun totutulle tasolle.

Tässä yhteydessä aikakirjoihin sopinee merkitä myös muistiin Paavalinkirkosta 1. adventtina televisioitu Jouluradion 20-vuotisjuhlajumalanpalvelus. Vapaaehtoisten suurella sydämellä toteuttama sambakulkue sekä ihastutti että vihastutti somessa ja Ylen katsojapalautteessa, ja ainakin tallenne rikkoi kaikki aiemmat jumalanpalvelusten katsojaennätykset.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Puolet seurakunnista nostaa kertomuksissaan esille resurssien tiukan ja tarkan priorisoinnin ja talouden seurannan. Osa pohtii tai ottaa käyttöön uusia rahoitus- ja tulonhankkimismalleja tai kohdentaa toimintojaan uudella tavalla. Tilahaasteet ja tilakustannukset mainitaan muutaman kerran.

Puolet seurakunnista on löytänyt oppeja yhteistyöstä: naapurien kanssa rovastikunnallisesti tai laajemmin yhtymätasolla sekä verkostoissa alueen yritysten ja järjestöjen kanssa.

Asukkaiden tarpeet ja seurakuntalaisten kuuntelu mainitaan varsin usein. Tiloja tarjotaan ja avataan kaupunkilaisille aiempaa hanakammin. Asukkaita pyritään tavoittamaan sekä laajassa mittakaavassa että etenkin kohdennetusti.

Noin neljännes seurakunnista korostaa pohdinnoissaan työhyvinvointia ja työntekijöiden jaksamisesta huolehtimista.

Yhden tai korkeintaan kahden maininnan oppeja seurakuntien vuosikertomuksista löytyy reilut parikymmentä erilaista.

DIAKONIAPAINOTTEISET KEHITTÄMISPROJEKTIT

Projektin nimi	Seurakunta/yksikkö	Kesto	2021	2022
KÄYNNISSÄ OLEVAT/KÄYNNISTYVÄT				
Turvaverkko	Yhteinen seurakuntatyö/Erityisdiakonia	2020-2022	84 000	73 500
Varustamot käynnistäminen	Yhteinen seurakuntatyö/Varustamot	2020-2022	84 000	63 000
Tuu messiin - perheiden parissa Varustamoissa	Yhteinen seurakuntatyö/Snellu	2020-2023	42 000	42 000
Diakonisen miestyön vahvistaminen itäisessä kantakaupungissa	Paavalin srk ja Hermannin varustamo	2021-2023	42 000	42 000
Kaikki messiin -Kulttuurien välistä vuorovaikutusta ja kotouttamisen tukea koripalloseuran vapaaehtoistoiminnan kautta	Kallion srk	2021-2023	28 000	28 000
Tukea kantakaupungin yksinyrittäjille	Lauttasaaren srk	2021-2022	42 000	42 000
Digiosallisuuden edistämisprojekti	Vartiokylän srk (rovastikunnallinen)	2021-2023	21 000	63 000
Oulunkylän srk:n yhteisöruokailut 2020?	Oulunkylän srk	2020-2022	84 000	38 500
Jaettu ateria on yhteinen hyvä	Kallion seurakunta	2020-2022	84 000	42 000
Lännen Varustamo	Huopalahden rovastikunta	2022		84 000
Telakka -digisiltaa rakentamassa	Munkkivuori	2022		32 000
PÄÄTTYNEET/KÄYNNISTÄMÄTTÄ JÄÄNEET				
Nuorten diakoniatalo Toinen linja	Tuomiorovastikunta	2019-2021	42 000	
Framåt tillsammans: stöd för familjer i kris	Petrus församling	2019-2021	42 000	
Länsi-Helsingin seurakuntien yhteisöruokailut	Haagan rovastikunta	2020		
Huomenta Helsinki	Paavalin srk	2019 - 2020		
Koulutyön salatut elämäntaidot	Malmin seurakunta	2021-2022		
Varustamon perustaminen Malmille - selvitysprojekti	Malmin srk	2019		
ViVa - Auttamistyö viestii ja vaikuttaa	Viestintä + Yht.srkyö	2016-18 + 19		
Läksykerho, monikulttuurisen erityisnuorisotyön projekti	Yht.srkyö, erit.nuorisot.	2016-18 + 19		
Kruunuvuorenranta	Roihuvuoren srk	2017-18 + 19		
Ristin suojassa	Yht.srkyö erityisdiakonia			
Kotona sairastavan potilaan hengellisen tuen hoitopolku	Yht.srkyö, sairaalasielunhoito			
Diakonia kansalaistoiminnan ja kansalaisvaikuttamisen tukena	Malmin srk	2019 - 2020		
Harmaan panterin metsästys	Vartiokylän srk	2019 - 2020		
Alppila Basket (AlBa) - koripalloa kaikille lapsille	Kallion srk	2019 - 2020		
	Yht			
DIAKONIAPROJEKTIT YHTEENSÄ			595 000	550 000
DIAKONIAPROJEKTEIHIN TALOUSARVIOKEHYKSESSÄ VARATTU MÄÄRÄRAHA			635 000	635 000

1.2.3. Yhteiset seurakunnalliset tehtävät

Tähän meitä tarvittiin

Kuten toimintasuunnitelmassa 2022 todettu:

Erilaisissa haastavissa elämäntilanteissa olevien helsinkiläisten ammatilliseen ja asiakaslähtöiseen kohtaamiseen.

Erityisryhmiin kuuluvien ihmisten seurakuntayhteyden mahdollistamiseen – tuemme sitä, että kirkko kuuluu kaikille.

Seurakuntien tukemiseen yhdessä tekemisen kulttuuria vahvistamalla ja yhteisiä toimintamuotoja kehittämällä.

Edustamaan Helsingin seurakuntia koko Helsingin tai pääkaupunkiseudun käsittäviin verkostoihin ja yhteistyöprojekteihin.

Koko Helsinkiä koskevien ilmiöiden tunnistamiseen, tiedon keräämiseen ja analysointiin.

Toteuttamaan seurakuntayhtymän perussäännössä mainitut yhteiset seurakunnalliset tehtävät: Yhteinen diakoniatyö, vammais- ja erityisdiakonia, erityisnuorisotyö, yhteinen kasvatustoiminta ja seurakuntapalvelu, seurakuntien yhteinen toiminta, perheneuvonta, sairaalasielunhoito sekä Kirkon keskusteluapu ja leirikeskuksien käytön järjestäminen.

Mikä muuttui vuonna 2022?

Pitkän korona-ajan vaikutukset lapsiin ja nuoriin näkyivät aiempaa selvemmin sekä oppilaitostyössä että erityisnuorisotyö Snellun ja Lehtisaaren nuorisokodin toiminnassa. Korona-aika verotti vielä osallistujien ja vapaaehtoisten määrää monessa toiminnassa.

Ukrainan sotatilanteen aiheuttamat uhkakuvat lisäsivät oppilaitostyön keskusteluavun kysyntää. Helsingin yliopistoon tuli joukko ukrainalaisia opiskelijoita, joiden henkistä hyvinvointia oppilaitospappi oli tukemassa. Kansainvälisessä työssä ja venäjänkielisessä seurakuntatyössä reagoitiin nopeasti Ukrainan tilanteeseen: järjestettiin rauhanrukoushetkiä ja ukrainalaisille suunnattua toimintaa sekä tehtiin viestintää myös ukrainaksi. Toimittiin yhteistyössä ukrainalaisten kanssa toimivien verkostojen kanssa.

Helsinkiläisten heikentynyt taloustilanne näkyi etenkin Hermannin Diakoniatalon Varustamon toiminnassa ruoka-avun hakijoiden ja tukiasuntohakemusten määrien kasvuna. Ukrainalaiset olivat suurin muun maalaisten ryhmä ruoka-avun hakijoissa.

Seurakuntayhtymän muutosneuvottelut aiheuttivat epävarmuutta ja kuormittivat henkilöstön jaksamista. Neuvottelujen seurauksena tapahtui tuotannollis-taloudellisia irtisanomisia työn olennaisen ja pysyvän vähenemisen vuoksi. Rekrytointikiellon takia henkilöstöresurssit pienenevät useissa tiimeissä, minkä johdosta esimerkiksi Waste&Feast-ravintoloiden aukioloa jouduttiin lyhentämään ja perheneuvonnan vastaanottoaikoja vähentämään.

Tukipalvelut keskitettiin yhtymän muille osastoille, esimerkiksi laskutustehtävät talousosastolle ja Prime-tuki tietohallintoon. Hallinto ja järjestelmäpalvelut -tiimi lakkautettiin, ja Yhteisen seurakuntatyön toimiston tukipalvelut henkilöstölle supistuivat merkittävästi.

Tiimin vielä toimiessa sitä työllistivät mm. uuden asianhallintajärjestelmän käyttöönotto ja Sinfo-uudistus.

Sairaalapappien työssä näkyi **sairaalamaailman voimakas muutos**, mikä korostaa hoitoalan työntekijöiden tuen tarvetta. Sairaaloiden palvelupyyntöihin pystyttiin vastaamaan paineisessa tilanteessa. HUSin laatukyselyssä saatiin erinomaiset palautteet.

Kasvatustyön merkitys korostuu kastamattomien lasten ja nuorten määrän lisääntyessä ja toisaalta rippikoulun aseman turvaamisessa. Tiimi kehittää uusia yhteistyön malleja niin kaupungin kuin kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Koordinoitiin mm. seurakuntien varhaiskasvattajien vapaaehtoisapua kaupungin leikkipuistoihin ja päiväkoteihin.

Perheneuvonta kehitti asiakastyön menetelmiä mm. ottamalla käyttöön asiakkaan hyvinvointia mittaavan kyselyn. Yhteistyötä vahvistettiin seurakuntiin, Varustamoihin ja Helsingin kaupungin perhekeskuksen suuntaan.

Nuorten tueksi Snellu ja perheneuvonta aloittivat yhteistyökumppanien kanssa ajanvarauksettoman Walk in -terapian, joka tarjoaa maksutta keskusteluapua 16–29-vuotiaille. Snellun osaamista hyödynnettiin myös erityisesti Helsingin seurakuntien osallistavassa moninaisuusohjelmassa eli HOMO-projektissa.

Oppilaitostyö kasvatti näkyvyyttään ja läsnäoloaan somessa, mikä toi kävijöitä esim. messuun ja aikuisten nuorten iltoihin. Verkostoyhteistyö oli vahvaa, ja uudet hiljaiset tilat saatiin Taideyliopistoon ja Stadin ammatti- ja aikuisopistoon.

Lehtisaaren nuorisokoti hyväksyttiin palveluntuottajaksi Helsingin ja Uudenmaan hyvinvointialueiden lastensuojelun palvelujen kilpailutuksessa.

Viittomakielisiä messuja ja muuta seurakunnallista toimintaa järjestettiin ympäri eteläisintä Suomea. Ajankohtaista oli mm. osallistuminen viittomakielisen työn strategian ja raamatunkäännöstyön kehittämiseen. Perheleiri toteutettiin Helsingin seurakuntayhtymän toimiessa vuorollaan järjestäjänä. **Kehitysvammaistyössä** järjestettiin hartauksia ja kirkkohetkiä mm. ryhmäkodeissa sekä rippikoulu ja sielunhoidollisia keskusteluja. Matteuksenkirjon Varustamon **hiljaisuuden joogat ja pyhiinvaelluskävelyt** keräsivät säännöllisesti osallistujia hiljentymään.

Leirikeskusten palvelujen myynti ulkopuolisiin leireihin ja muihin tapahtumiin moninkertaistui. Leirikeskuspalvelujen kehittämistä jatkettiin etenkin laatu-, vastuullisuus- ja kustannustehokkuustavoitteiden mukaisesti. Mustasaaren toimintakeskuksessa kesäpäivää vietti kauden mittaan yhteensä 13 000 kävijää.

Vieraskielinen työ: vironkielisessä työssä syvennettiin yhteistyötä Malmin seurakunnan kanssa ja kiinankielisessä työssä aloitettiin säännölliset kaksikieliset suomi–kiina-messut. Tuomiokirkossa vietettiin itsenäisyyspäivänä kaikkien kieliryhmien yhteistä Kansojen perhemessua.

Kehittämispalvelujen tiimin työssä yhtenä pääteemana olivat **milleniaalit ja kirkon jäsenyyden haasteet**. Toteutettiin strategiahaastattelukierros, jossa työntekijät ja luottamushenkilöt haastattelivat 1372:ta helsinkiläistä. Tärkeässä osassa olivat myös mm. verkkotyön tuki, messuosallistumiset sekä hengellisen toiminnan ja spiritualiteetin alueet ja konserttitapahtumat (Gospel Helsingin 20-vuotisjuhlakonsertti ja Sacred Music -tapahtuma).

Uusi projektisalkkuohjelmisto, joka on koko yhtymän yhteinen työkalu projektinjohtamiseen, otettiin käyttöön. Työraiteet-hanke, joka tuki heikossa työmarkkinassa olevia, ja Kotoa koollekutsujaksi –projekti, joka tuki asuinyhteisöjen vuorovaikutuksen kehittymistä, päättyivät suunnitellusti. Projektitiimiläinen toimi palveluiden kuvaus ja arviointi -projektin projektipäällikkönä.

Kolme konkreettista tavoitetta vuodelle 2022 ja miten strategiset tavoitteet näkyvät niissä?

Yhteisessä seurakuntatyössä Kirkko Helsingissä -strategiset tavoitteet näkyvät vahvasti, muun muassa seuraavasti.

”Tervetuloa! Avataan yhdessä kirkon ovet olla, tulla ja toimia. Jokainen on ainutlaatuinen Jumalan luoma ihminen. Kirkko Helsingissä on kristittyjen yhteisö. Se edistää helsinkiläisten hengellistä elämää ja rakentaa yhdessä merkittäviä ja laadukkaita kohtaamisen ja auttamisen paikkoja. Kirkko puolustaa tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, oikeudenmukaisuutta ja luontoa.”

- ➔ Osallisuus on laajaa: työyhteisöihimme kuuluu myös vapaaehtoisia, kokemusasiantuntijoita, opiskelijoita, harjoittelijoita, työkokeilijoita, täsmätyökykyisiä ja rikosseuraamusrangaistusta suorittavia.
- ➔ Varustamoissa tärkeitä teemoja ovat mm. parempi tavoitettavuus, turvallinen kohtaaminen, osallisuus ja yhdenvertaisuus.
- ➔ Stadin safka ja Waste&Feast-hävikkiruokaravintolat perustuvat kestävän elämäntavan edistämiseen.

Tavoite 1. Kutsuva kontakti, kuunteleva kohtaaminen ja yhteen tuleminen

- ➔ Kuunteleva kohtaaminen on monialaisen sielunhoitotyömme ydintä.

Tavoite 2. Kirkko Helsingissä kantaa yhteiskunnallista vastuuta antamalla tilansa, verkostonsa, osaamisensa ja resurssinsa hädänalaisten auttamiseen.

- ➔ toteutuu Yhteisessä seurakuntatyössä täysin. Uusina avauksina 2022 mainittakoon esimerkiksi nuorille suunnatun Walk in -terapian aloittaminen ja sairaalapappien Naistenklinikalla aloittama vertaisryhmätoiminta.

Toimintasuunnitelmassa asetetut tavoitteet vuodelle 2022

** Ihmisten hädän ja siihen vastaavan kirkon auttamistyön vaikuttavuuden lisääminen ja näkyväksi tekeminen erityisesti huomioiden pandemian aiheuttamat vaikeudet.*

--> työskentelytapoja on muokattu pandemiatilanteen mukaisesti. Vaikka ryhmiä ei pystytty vielä täysin pitämään suunnitellusti, yksilötyötä jatkettiin ja lisättiin verkon välityksellä.

** Kehitetään edelleen Yhteisen seurakuntatyön johtamisjärjestelmää kehittämällä erityisesti tiedolla johtamisen toimintamalleja.*

--> tiedolla johtamisessa on edetty hyvin ja Yhteinen seurakuntatyö onkin siinä edelläkävijä. Tiimeille on luotu tiedolla johtamiseen perustuvia mittareita. Kehittäminen jatkuu.

** Lisätään yhdessä tekemistä seurakuntien kanssa tilannehuone toiminnan kehittämisessä, missä myös hyödynnetään palvelumuotoilun mahdollisuuksia.*

--> keväällä käynnistettiin Tilannehuone-pilottitoimintaa kolmen ruotsinkielisen seurakunnan kanssa

* *Toimeenpannaan Rohkeasti yhdessä -ohjelman asettamat Yhteistä seurakuntatyötä koskevat tavoitteet.*

--> Tavoitteet saavutettiin. Palveluiden kuvaus ja arviointi tehtiin kaikille osaston palveluille. Kehittäminen jatkuu tiimien normaalitoiminnan puitteissa.

Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakautuivat?

Henkilöstö- ja talousresurssit olivat lähtökohtaisesti riittävät, mutta muutosneuvottelut muuttivat tilannetta. Toimintaa oli monelta osin supistettava, ks. kohta 2.

Seurakuntien talolla tilankäyttöä tiivistettiin. Tilat palvelivat toimintaa, ja ne olivat tehokkaassa käytössä.

Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus?

Seurakuntalaisten osallisuus on tärkeässä roolissa Yhteisessä seurakuntatyössä. Vapaaehtoisia on kaikkiaan noin 500, esimerkiksi.

- Tukipiste Mosaiikissa ideoimassa ja toteuttamassa mm. läksyapua, suomen kielen opetusta ja kuntosaliohjausta.
- Näkövammaistyössä juttupuhelinpäivystäjinä, oppaina, emäntinä ja ryhmänohjaajina.
- Viittomakielisessä työssä kuurojen seurakuntaneuvosto työn tukena ja kehittäjänä.
- Mustasaarella messu- ja tapahtuma-avustajina sekä saunanlämmittäjinä.
- Kampin kappelissa musiikkitoiminnassa ja aulatyössä.
- Sairaalasielunhoidossa vakavasti sairaiden ja heidän omaistensa tukena kodeissa, saattohoito-osastoilla ja seniorikeskuksissa.
- Stadin safkassa hävikkiruokakassien toimittamisessa henkilöille, joiden ei ole mahdollista liikkua kotoa. Yritysyhteistyö mahdollisti laajan vapaaehtoisverkoston.
- Matteuksenkirjon Varustamossa ryhmä- ja kahvilatoimintojen vetäjinä, myös kokemusasiantuntijana.
- Palveleva puhelin toimii Helsingissä kokonaan vapaaehtoisvoimin.
- Gospelsia kaikille perustuu vapaaehtoisten vastuunottoon: kuorolaisia noin 200, vapaaehtoisia noin 70.

Vieraskielisessä työssä vapaaehtoisten vastuun kantaminen on keskeistä: ilman heitä toiminta ei pyörisi. Esimerkiksi arabiankielisessä työssä lisättiin vapaaehtoisten mahdollisuuksia suunnitella ja toteuttaa seurakuntatyötä.

Snellussa uusia vertaisohjaajia ja vastuuvapaaehtoisia koulutettiin mm. ryhmä- ja Saapas-toimintaan. Vapaaehtoisten osaamista hyödynnettiin uusien vapaaehtoisten koulutuksessa samoin kuin some-sisältöjen tuottamisessa.

Hermannin Diakoniatalon Varustamossa uuden toimintamallin avulla vahvistetaan vapaaehtoisten toimintamahdollisuuksia.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Elämme jatkuvassa toimintaympäristön muutoksessa. Odottamattomien muutosten vaikutukset tulivat kertomusvuonna erityisen ilmeisiksi.

Jatkossa on tärkeä tarkastella toimintoja yhä enemmän strategian toteutumisen näkökulmasta. Vähentyneillä resursseilla toimintojen strateginen suunnittelu on entistä tärkeämpää, ja strategian toteuttaminen saattaa olla myös perusteena joidenkin toimintojen lopettamiselle. Strategia saattaa avata myös mahdollisuuksia kokonaan uudelle, ja sille tarvitaan tilaa kasvaa. (Lähde: Kehittämispalvelujen toimintakertomus, mutta pätee varmasti laajemminkin.)

Sielunhoitotyö vaatii pitkäjänteistä ja sitoutunutta työtettä. Ennakoitavuutta ja työolojen vakautta kaivataan, todettiin tiimien kertomuksissa.

Verkostomainen työ lisääntyy, mistä esimerkkinä Turvaverkko-hanke, joka jatkuu muiden toimijoiden työnä Hermannin Varustamon tiloissa.

Stadin safkan työssä on opittu paljon yhteistyöstä eri toimijoiden kanssa. Näissä opeissa on paljon hyödynnettävää myös muualla.

Muutamia lukuja Yhteisestä seurakuntatyöstä vuonna 2022

Stadin safkan kautta saatiin hyötykäyttöön noin miljoona kiloa hävikkiruokaa.

Waste&Feast-hävikkiruokaravintoloissa tarjottiin vuoden aikana 25 000 ruoka-annosta. Seurakuntien ruokailuihin toimitettiin lisäksi 1 120 ruoka-annosta.

Palvelevassa puhelimessa helsinkiläiset vapaaehtoiset kävivät 1 959 keskustelua (45 577 valtakunnallisesti) ja 810 chat-keskustelua (7 503 valtakunnallisesti).

Tukipiste Mosaiikissa oli asiakkaita 50 eri maasta.

Perheneuvonnalla oli 6 040 asiakasneuvottelua, joista suurin osa videoyhteydellä. Sairaalapapeilla oli 7 226 sielunhoidollista kohtaamista, ja varallaolokäyntejä ja puheluita iltaisin ja viikonloppuisin 251. Poliisipapilla oli 118 sielunhoidollista keskustelua, joista yli puolet käytiin Helsingin poliisilaitoksen henkilökunnan kanssa.

Oppilaitospapit kohtasivat yli 10 000 opiskelijaa ja nuorta aikuista infoissa, koulutuksissa, somessa, ryhmissä, kirkollisissa toimituksissa, tapahtumissa, sielunhoitokeskusteluissa, työnohjauksessa ja kriisityössä.

Leirikeskuspalvelut: omien seurakuntien majoitusvuorokausia oli yhteensä noin 36 000, joista omissa leirikesköksissä oli 20 000. Helsingin seurakuntien leirejä oli yhteensä 236.

Joulutekstiviesti lähetettiin 71 385 helsinkiläiselle kirkon jäsenelle.

Tähän meitä tarvittiin

Hyödynsimme, tarjosimme, kehitimme ja ylläpidimme viestintäkanavia, joiden avulla kerroimme helsinkiläisille, tiedotusvälineille, erilaisille yhteisöille ja sidosryhmille Helsingin seurakuntien ja palveluyksiköiden toiminnasta, linjauksista, päätöksistä ja hallinnosta, koko kirkon elämästä ja ydinviesteistä. Etsimme ja välitimme toimittajille dataa ja haastateltavia.

Pyrimme auttamaan jäseniä, työntekijöitä ja seurakuntia toimimaan menestyksekkäästi kirkon äänitorvina tässä kaupungissa. Huolehdimme osaltamme siitä, että yhteinen viesti ja ilme tuntuivat ja näyttivät helsinkiläisiltä. Toteutimme kuvauksia ja tuotimme sisältöjä, joita seurakunnat pystyivät käyttämään omassa viestinnässään. Kokosimme pienistä yksittäistä tietovirroista koko kaupunkia koskevia tai kiinnostavia uutisia ja postauksia yhteisiin kanaviimme.

Etsimme, jalostimme ja tarjosimme tietoa ja näkökulmia johtamisen ja päätöksenteon tueksi. Kriisi- ja poikkeusviestintätilanteissa sparrasimme johtoa ja pidimme piispan toimiston ja Kirkon viestinnän luopissa. Pidimme yllä Helsingin seurakuntien viestijöiden verkostoa.

Mikä muuttui vuonna 2022?

Siirryimme koronaviestinnästä normiarkeen, kunnes helmikuun lopussa alkoi Venäjän hyökkäys Ukrainaan. Kevättä ja kesää etenkin sisäisessä viestinnässä kuormitti YT-prosessi. Syksyllä ulkoisessa viestinnässä YT-uutisoinnin lisäksi keskeistä olivat seurakuntavaalit. Kyse on näissä kaikissa toimintaympäristöön ja toisaalta hetkelliseen prosessiin/projektiin liittyvästä viestinnästä, ei niinkään toimintatavoista. Kaikki nämä kulmat nousivat esiin mediaseurannassamme.

Kolme konkreettista tavoitetta vuodelle 2022 ja miten strategiset tavoitteet näkyvät niissä?

- Seurakuntavaalien viestinnällinen tuki: Viestintäpalveluiden tuki ja resurssit olivat kriittisen tärkeitä vaalien viestinnän toteutuksessa ja osin myös vaalien järjestelyihin liittyvissä pikatilanteissa. Työtä tehtiin yhdessä hallinto-osaston ns. vaalitoimiston ja seurakuntien kanssa: ehdokkaiden kuvauksia, projektinhallintaa, ehdokasesitteitä ja vaalikirjeitä, Kirkko ja kaupunki- yhteistyötä, koulutuksia, tulosviestintää ja analyysia. Yksikkömme vastasi myös vaalien mainonnan paikallisesta suunnittelusta ja vaaliliitteen toteutuksen koordinoinnista koko pääkaupunkiseudun tasolla.

- Viestintästrategian laatiminen: Tämä tavoite siirtyi, sillä odotimme toisaalta yhtymän strategian valmistumista ja toisaalta resurssimme jouduttiin käyttämään YT-prosessiin ja vaaleihin.

- Helsingin seurakuntien ja yhteisten palvelujen uudistetut verkkosivut lanseerataan: yhdessä valmisteltua konseptia ei pystytty vielä toteuttamaan käytännön sivuiksi. Resurssien priorisointiakin merkittävämpi huomio oli se, että palveluihin keskittyvät uudet sivut tarvitsevat ensin tuekseen yhdessä sovitut ja määritellyt ydinpalveluiden prosessit ja

kuvaukset (näistä on erilliset projektit), jotta jäsenten ja kaupunkilaisten saama hyöty maksimoidaan.

Strategisesti keskeisessä diakoniaviestinnässä näkyvyyttä toi Yhteisen seurakuntatyön kanssa toteutettu Et ole yksin -liite, joka jaettiin Helsingin Uutisten välissä koko kaupunkiin.

Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakautuivat?

Iloitsimme erityisesti alueviestijämallin laajenemisesta Huopalahden rovastikuntaan sekä luvasta vakinaistaa idän alueviestijä. YT-kierros vähensi jo loppuvuonna merkittävästi yhteisten palvelujen resursseja ulkoisessa viestinnässä ja sisällöntuotannossa mutta toisaalta siirsi painopistettä seurakuntien ja yhteisen seurakunnallisen työn viestintään. Sairauspoissaolot yhdistettynä loppusyksyn vaali- ja viestintäkiireisiin kuormittivat etenkin tuuraajia mutta myös koko tiimiä poikkeuksellisesti.

Markkinointiin ja maksettuaan viestintään vuodeksi 2022 myönnettyjä lisäeuroja emme muutosten keskellä pystyneet hyödyntämään täysimääräisesti. Työyhteisö- ja strategiaviestintä kehittyivät merkittävästi: mm. uusi intra (Sinfo) lanseerattiin.

Etätöiden muututtua enemmän säännöksi kuin poikkeukseksi pystyimme luopumaan useista yhden työntekijän huoneista ja muutamaa tiloja tiimin yhteiskäyttöpisteiksi.

Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus?

Vaikka Kirkko Helsingissä -kanavien sisällöt tuotetaankin työntekijävoimin, seurakuntalaisten ääni kuuluu esim. niihin liittyvissä kommentteissa ja keskusteluissa sekä itse uutisten, juttujen ja postausten aiheissa: niistä moni kertoo seurakuntien elämästä, yhteisöistä ja tapahtumista, joita ei olisi ilman seurakuntalaisia.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Sisäisen viestinnän merkitys on kriittisen keskeistä muutostilanteissa.

Viestintä- ja markkinointiprojekteissa tai -tempauksissa eri osapuolet tulee pitää informoituina kokonaisuuteen toivottavista ja liitettävistä aloitteista: mitä aiemmin ja systemaattisemmin suunnittelu ja toteutus tehdään, sen paremmin eri palaset tukevat kokonaisuutta.

Kriittisissä viestintäprojekteissa – esimerkiksi vaalit – pitää aina resursoida varsinaisen tekijän rinnalle varahenkilö, joka tietää statuksen ja jolla on pääsy kaikkeen materiaaliin. Työnjaon ja vastuiden justeraaminen tekijäresurssien muuttuessa on pitkä prosessi: tiimissämme se jatkuu pitkälle seuraavaan vuoteen.

Tähän meitä tarvittiin

Kirkko ja kaupunki on pääkaupunkiseudun seurakuntien ylivoimaisesti tavoittavin kontaktiväline seurakuntalaisiin ja kaupunkilaisiin. Keväällä 2022 tehdyn lukemistutkimuksen mukaan 1513 vastaajasta 28 prosenttia vastasi, että painettu Kirkko ja kaupunki on ainoa tai lähes ainoa side seurakuntaan. Helsinkiläisistä 50–59-vuotiaista peräti 45 prosenttia vastasi näin. Monivalintatehtävässä, jossa sai kuvata Kirkko ja kaupungin merkitystä itselle, 40 prosenttia vastasi, että lehti on tärkeä tietolähde seurakunnan tapahtumista. Sitä pidetään luotettavana ja tarpeellisena mediana, joka antaa eväitä myös henkilökohtaiseen hiljentymiseen. Verkossa ja sosiaalisen median eri kanavissa Kirkko ja kaupungin julkaisuilla on yhteensä miljoonia näyttökertoja, pelkästään Facebook-julkaisuihin reagoitiin 2,5 miljoonaa kertaa. Jouluradio oli koko maassa kolmanneksi ja pääkaupunkiseudulla toiseksi tavoittavin radiokanava. Mediatoimituksen työllä on iso merkitys seurakuntien jäsenille ja jäsenpidolle. Lisäksi tavoitetaan todella runsaasti kirkkoon kuulumattomia.

Mikä muuttui vuonna 2022?

Kirkko ja kaupunkia kehitetään jatkuvasti ja median eri osa-alueista on teetetty useita eri tutkimuksia. Verkkomedian ja sosiaalisen median kävijöitä pystytään seuraamaan reaaliaikaisesti. Koska media seuraa aikaansa, se pyrkii reagoimaan nopeasti toimintaympäristön muutoksiin journalistisella sisällöllään. Vuonna 2022 myös helsinkiläisten elämään vaikutti ja ihmisiä puhutti Ukrainan sota, jota Kirkko ja kaupunki seurasi laajasti omasta erikoisnäkökulmastaan ollen tässä jopa valtakunnallisesti ykkösmedia. Seurakuntien kannalta merkityksellinen asia olivat seurakuntavaalit, joista tehtiin vuoden mittaan kymmeniä juttuja ja näin pyrittiin tukemaan ehdokkaiden löytymistä ja itse vaaleja.

Kolme konkreettista tavoitetta vuodelle 2022 ja miten strategiset tavoitteet näkyvät niissä?

Helsingin seurakuntayhtymän strategian mukaan Kirkko Helsingissä on ihmisten tarpeiden, toiveiden, arkipäivien ja juhlien kirkko. Se on hengellinen yhteisö, jonka toiminta rakentuu uskon, toivon ja rakkauden arvopohjalle. Kirkko Helsingissä lupaa pitää ovet auki ja kohdata jokaisen ihmisen tasaveroisena. Seurakunnat auttavat hädässä olevia, puolustavat tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, oikeudenmukaisuutta ja luontoa. Joka ikinen näistä tavoitteista on näkynyt ja näkyy konkreettisina sisältöinä Kirkko ja kaupungissa ja osaltaan tähän liittyy myös Jouluradio.

Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakautuivat?

Yhteiseen mediatoimitukseen kohdistuu säästöpaineita, kuten muuhunkin toimintaan. Vuoden 2022 aikana mediatoimitus pystyi saavuttamaan tavoitteensa. Mediatoimituksen henkilöstö on valmis joustamaan ja tukemaan toisiaan ja reagoimaan nopeasti muuttuviin tilanteisiin. Loppuvuodesta tilannetta hankaloitti päätoimittajan siirtyminen toisiin tehtäviin ja kustannuspäällikön eläköityminen. Mediatoimituksen tilat ovat kunnossa ja riittävät.

Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus?

Mediatoimituksen työ tukee mitä suurimmassa määrin seurakuntalaisten osallisuutta, mutta välillisesti. Esimerkiksi seurakuntien vapaaehtoistoimintaa pidetään jutuissa esillä. Seurakuntalaisilta saadaan myös ideoita juttusisältöihin.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Vt. päätoimittajaksi nimitetty uutispäällikkö ja muu toimituksen johto aloittivat loppuvuodesta median nelivuotisen tulevaisuussuunnitelman tekemisen. Suunnitelmalla vastataan taloudellisiin ja toiminnallisiin haasteisiin ja toimintaympäristön muutoksiin. Jouluradiosta on tekeillä oma suunnitelmansa. Median kannalta ongelmallista on, että sen omasta toiminnasta riippumattoman kulut, jakelun ja paperin hinta, ovat kasvaneet mm. Ukrainan sodan vuoksi.

MUU YHTEINEN SEURAKUNNALLINEN TOIMINTA

Muu yhteinen seurakunnallinen toiminta			
	TP 2021	TA+m. 2022	TP 2022
Diakoniset avustusvarat	358 524	477 494	289 252
3912410000 Kriisiavustukset	45 618	79 700	59 251
3912410001 Ruokapankkitoiminta	184 577	208 300	163 418
3912410002 Myllypuron ruuanjakelu	42 000	41 300	41 300
3912410003 Diakonialeiritoiminnan tukeminen	2 640	28 200	1 845
3912410004 Osatyökykyisten työllistäminen	83 690	88 994	23 438
3912410005 Kriisiapu	0	31 000	0
Käyttövarat	10 190	23 050	16 277
3921080000 Kirkkoherrainkokouksen käyttövarat	10 000	9 850	8 510
3921080002 Lääninrovastien käyttövarat	190	6 200	150
3921080003 Yhtymänjohtajan käyttövarat	0	7 000	7 617
Varaus toiminnan yhteisiin menoihin	1 292 197	2 553 449	1 865 421
3931080002 Seurakuntayhtymän teosto- ja gramexmaksut	53 475	54 000	53 604
3931080004 Leiritoiminnan tukeminen	549 039	370 000	477 663
3931080005 Yhteiset tapahtumat	12 259	15 181	38 865
3932040000 Nuoret aikuiset	8 500	0	11 432
3931080007 Jäsenyyden vahvistaminen	218 537	0	24 257
3931080012 Seurakuntatoiminnan digipalvelut	23 522	0	20 287
3931080014 Hehu korvaukset	6 793	7 000	6 542
3931080015 TKM 7	104 519	711 828	213 465
3931080016 Kehittämis- ja sopeuttamisraha	260 889	1 341 440	965 071
3931080017 Kopiosto ry kopiointioik.	54 664	54 000	54 235
Avustukset lähetykselle ja kv. diakoniale	3 119 777	3 170 000	3 061 638
3942600000 Suomen Lähetysseura	1 559 864	1 559 864	1 559 864
3942600003 Suomen Piiliseura	169 944	169 944	169 944
3942700000 Kirkon Ulkomaanapu	569 957	569 984	569 984
3942700001 YKN:n myöntämät kohdenneet avustukset	700 000	750 196	641 834
3942600004 Sanansaattajat	120 012	120 012	120 012
Yleisavustukset	843 662	984 274	974 474
3952900000 Cantores Minores	154 000	152 000	152 000
3952900001 Helsingin seurakunnan eläkeläiset ry	6 300	3 000	3 000
3952900002 Helsingin seurakuntain Toimihaltijat ry	6 300	3 000	3 000
3952700000 Suomen Merimieskirkko	108 000	106 000	106 000
3952900004 Suomen Mielenterveysseuran SOS-palvelu	4 500	4 500	4 500
3952900005 Tuomasyhteisö ry	76 000	75 000	75 000
3952900006 Juutalainen seurakunta	20 000	20 000	20 000
3952900008 Helsingin Urkukesä ry	0	19 700	19 700
3952900009 Via Crucis	67 500	66 500	66 500
3952900010 Agricola-projekti	253 062	254 075	254 075
3952900011 YKN:n myöntämät erilliset avustukset	0	29 600	19 800
3952900015 Anglikaaninen kirkko	45 000	45 000	45 000
3952900016 Kansainvälinen seurakuntatyö	18 000	9 000	9 000
3952900017 New York Finnish Lutheran Congregation	27 000	26 500	26 500
3952900021 Kirkon mediasäätiö ry	58 000	58 000	58 000
3952900022 Gospel Helsinki ry	0	50 000	50 000
3952900023 Helsingin raamattukoulusäätiö ry	0	7 500	7 500
3952900024 Suomen Ekumeeninen Neuvosto ry	0	49 000	49 000
3952900025 Församlingsförbundet rf	0	5 900	5 900
KAIKKI YHTEENSÄ	5 624 351	7 208 268	6 207 062

1.2.4. Ympäristö –ja hautaustoimi

Tähän meitä tarvittiin

Hautausoimilaki velvoittaa evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntia tai seurakuntayhtymiä ylläpitämään yleisiä hautausmaita. Hautausoimen tehtävät ovat viranomaistehtäviä ja osa kirkon perustehtävää. Valtio rahoittaa kirkon yhteiskunnallisten tehtävien hoitamista. Laissa valtion rahoituksesta yhteiskunnalliset tehtävät on rajattu hautausoimeen, väestökirjanpitoon ja kulttuurihistoriallisten rakennusten ylläpitoon. Ympäristö- ja hautausoimi vastaa hautausoimilain ja kirkkolain velvoittamana hautausmaiden ylläpidosta, hautojen luovuttamisesta ja hautapaikkojen riittävydestä helsinkiläisille vainajille, sekä hautarekisterin ylläpidosta.

Helsingin seurakuntayhtymä omistaa metsätiloja yhteensä 249,1 ha. Niistä Etelä-Suomen monimuotoisuusohjelma METSOssa on yhteensä 70,8 ha eli 28,42 % koko metsäalasta. Ennallistettuja ja ennallistamisprosessissa olevia soita on yhteensä 43,9 ha eli 17,62 % koko metsäalasta, joista osa on suojelluilla alueilla.

Mikä muuttui vuonna 2022?

Kuolleisuuden kasvu oli voimakasta vuonna 2022. Hautauksia oli yhteensä 5573, joka oli yli 400 enemmän kuin edellisellä vuonna ja tuhkauksia suoritettiin 5320, joka oli yli 600 edellisvuotta enemmän. Huhtikuussa käynnistyneet tuta-toimet ja henkilöstön määrän vähentyminen toimien seurauksena aiheuttivat epävarmuutta ja huolta.

Ympäristö- ja hautausoimessa käynnistettiin tuta-menettelyn seurauksena organisaatiomuutos, jossa hautausmaiden henkilöstö siirrettiin yhteiseen ympäristö- ja hautausoimen organisaatioyksikköön ja kolmen viikon jaksotyöaikaan. Muutoksilla pyritään lisäämään joustavuutta mm. henkilöstön liikkuvuuden avulla.

Kolme konkreettista tavoitetta vuodelle 2022 ja miten strategiset tavoitteet näkyvät niissä?

Ympäristö- ja hautausoimen keskeisiä tavoitteita olivat työyhteisötaitojen edistäminen henkilöstön jaksamisen ja esihenkilötyön tukemisen muodossa, ympäristö- ja hautausoimen sisäiseen ja ulkoiseen viestintään panostaminen sekä sisäisten ympäristöauditointien käynnistäminen seurakuntien ympäristötyötä tukemaan.

Kaikille yhtymän työntekijöille avoimia työpajatilaisuuksia liittyen Kirkon ympäristödiplomiin ja ympäristötyön kehittämiseen järjestettiin syksyllä yhteistyössä STEP-opintokeskuksen kanssa. Ympäristödiplomin hakuprosessi käynnistettiin.

Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakautuivat?

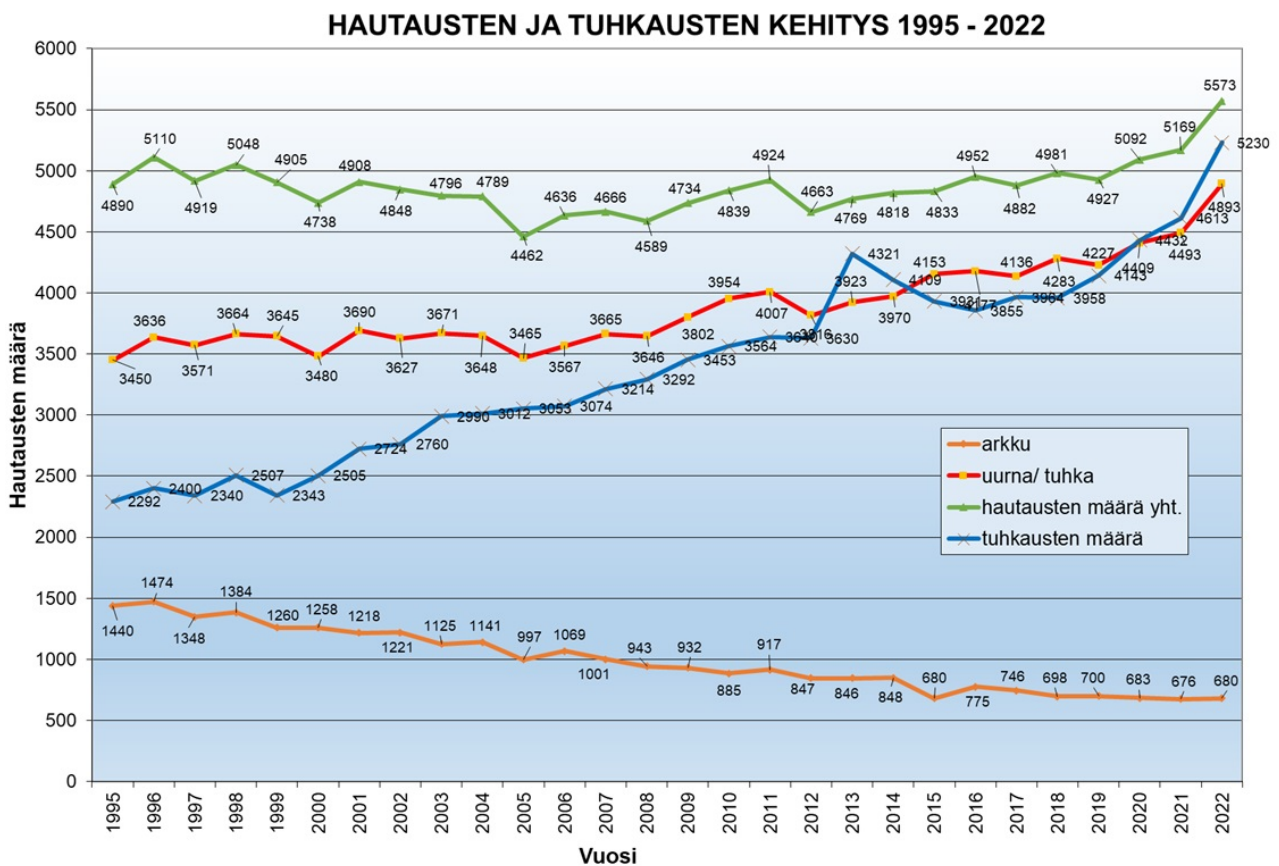
Määrärahojen sekä henkilöstön vähentyminen tilanteessa, jossa kuolleisuus ja sen myötä työmäärä lisääntyvät voimakkaasti, on aiheuttanut haasteita henkilöstön jaksamiselle.

Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus?

Yhteistyössä seurakuntien kanssa järjestettiin suosittuja pyhäinpäivän tapahtumia lapsiperheille. Seurakuntalaisia kutsuttiin ensimmäistä kertaa myös haravointitalkoisiin hautausmaille.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Lakisääteisessä hautausoimessa tulee laatia toimintaohjeet poikkeus- ja kriisitilanteita varten. Kasvavan kuolleisuuden myötä hautausoimen työmäärä lisääntyy ja hoidettava hautausmaapinta-ala laajenee. Tulevaisuuden henkilöstöresurssit ja toiminnan edellyttämät muut tarpeet tulee olla riittävällä tasolla hautausoimi- ja kirkkolain edellyttämien tehtävien hoitoon.

HAUTAUKSET VUONNA 2022

Hautausmaa	arkku	urna	tuhka ilman urnaa	sirottelu	yhteensä	urna- ja tuhka-haudaukset %
Hietaniemi	63	1068	251	160	1542	96 %
Malmi	392	1411	319		2122	82 %
Honkanummi	204	581	169	77	1031	80 %
Maunula		596	64	55	715	100 %
Kulosaari		39	12		51	100 %
Kallion kirkko		27	24		51	100 %
Östersundom	20	25			45	56 %
Tunnustukseton	1	11	1	3	16	94 %
yhteensä	680	3758	840	295	5573	88 %

LUOVUTETUT HAUDAT VUONNA 2022

	arkkuhaudat		urnahaudat		muistolehto ja sirottelu	yhteensä
	uusi	palautunut	uusi	palautunut		
Hietaniemi			13	10	501	524
Malmi	14	172	96	139	286	707
Honkanummi	62	43	69	23	275	472
Maunula			72	103	188	363
Kulosaari			3		11	14
Kallion kirkko			27		24	51
Östersundom	8		10		1	19
Tunnustukseton	2		4		9	15
yhteensä	86	215	294	275	1295	2165

1.2.5. Kiinteistötoimi

Mikä muuttui vuonna 2022?

Kiinteistö- ja rakennusalan korkeasuhdanne taittui vuonna 2022. Pandemian aiheuttamat materiaalien pitkät toimitusajat eivät helpottuneet Venäjän Ukrainassa käynnistämisen sodan seurauksena. Sota aiheutti energian hinnan poikkeuksellisen jyrkän nousun vuonna 2022 ja kiinteistöjen energiapuolen toimijoille työruuhkan. Yleinen kustannustason nousu lyhensi niin materiaali- kuin urakkatarjousten voimassaoloajat hyvin lyhyeksi, mikä vaikeutti hankkeiden käynnistämistä ja kustannusten ennakoimista.

Korkojen ja yleisen epävarmuuden nousun seurauksena kiinteistöjen ja huoneistojen ostohalukkuus laski merkittävästi aiheuttaen myyntihintojen kääntymisen laskuun samalla kun myyntiajat ovat nousseet jyrkästi. Kaikesta huolimatta rakennusallalla henkilöstön saatavuus ei ole helpottunut.

Miten kolme tärkeintä tavoitetta toteutuivat?

Tavoitteena oli hyvän työilmapiirin, yhteisöllisyyden ja avoimuuden edelleen vahvistaminen. Avoimuutta on lisätty niin oman henkilöstön kesken kuin seurakuntien ja yhteisten palveluidenkin kesken. Yhteisöllisyyden ja työilmapiirin osalta vuosi 2022 oli haastava, sillä yhteistoimintaneuvottelut päätettyine toimenpiteineen olivat keskeisesti esillä lähes koko vuoden ja niiden toteutus jatkuu edelleen. Tämä on kasvattanut haasteita erityisesti työilmapiiriin osalta. Toinen iso muutos eli sisäisten vuokrien määräytymisperusteiden muuttuminen haastaa organisaatiota ja yhteistoimintaa seurakuntien kanssa kaikilla tasoilla, koska samanaikaisesti muutoksen kanssa ei ole laadittu hyväksytyä ohjeistusta muutoksen vaikutuksesta käytännön toimintaan ja päätöksentekoon eri tasoilla. Tältä osin työtä tulee jatkaa ja toimintaohjeet tulee laatia sisäisen vuokran osalta perustetussa työryhmässä.

Suunniteltujen investointien ja töiden toteuttaminen suunnitellun aikataulun mukaisesti jatkuu kehitystoimena myös jatkossa. Toimintaympäristön isot muutokset eli pandemian jälkivaikutukset sekä Ukrainassa käytävän sodan vaikutukset niin materiaalien saatavuuteen kuin voimakkaasti kasvaneen inflaation kautta rakentamisenkin kustannustason nousuun ovat asioita, jotka ovat vaikeuttaneet hankkeiden toteuttamista aikataulussa. Konkreettisesti vaikutukset ovat näkyneet pidentyneinä toimitusaikoina ja hankkeille varattujen kustannusten kasvamisen vuoksi uudelleen päätettäväksi tuontina ja hankebudjetointien uudelleenohjelmointina.

Kiinteistöjen ja tyhjen tilojen myynnin ja vuokrauksen suunnitelmat ovat edistyneet. Käytännön työtä on hankaloittanut muutosneuvotteluiden vuoksi jäissä olleet rekrytoinnit, mitä on käytännössä päästy edistämään vasta vuoden 2022 lopusta lähtien. Osaavien henkilöiden saaminen avoinna oleviin kahteen myynnin ja vuokrauksen sekä hankekehityksen tehtävään on vuodelle 2023 siirtyvä haaste. Myytävästä ja kehitettävästä kiinteistökannasta ei sinällään ole pulaa ja suunnitelma usealle vuodelle eteenpäin on olemassa.

Miten henkilöstö-, tila- ja talousresurssit riittivät ja jakautuivat?

Ylläpitotöitä on vuonna 2022 ollut edelleen paljon. Investointeja saatiin edistettyä hyvin, mutta edelleen osa töistä siirtyy tuleville vuosille, mitä uusi määrärahakäytäntö helpottaa. Seurakuntayhtymän rakennusten suuresta määrästä ja korkeasta iästä johtuen töitä on niin

paljon, että hankkeita joudutaan priorisoimaan resurssien rajallisuuden vuoksi. Avoinna olevia vakansseja on täytetty vain osin. Sen seurauksena osa henkilöstöstä on hoitanut myös näitä avoimia tehtäviä.

Miten toteutui seurakuntalaisten osallisuus?

Rohkeasti yhdessä –ohjelma saatiin päätökseen, vaikka osa siinä esillä olleista suurista asioista jatkuu vielä. Seurakuntien määrärahojen määräytymisperusteiden ja sisäisten vuokrien määräytymisperusteet johtivat siihen, että seurakunnat ryhtyivät laajasti miettimään taloudellisia resurssejaan ja tilojaan usean vuoden aikaperspektiivillä. Tähän vaikuttavat olennaisesti tulevien vuosien osalta tehdyt talouden raamipäätökset niin yhteisten palveluiden kuin seurakuntienkin osalta. Vuonna 2022 seurakuntaneuvostot kutsuivat kiinteistöosastoa ja johtoa keskustelemaan asioiden tilasta ja tulevaisuudesta oman päätöksentekonsa lähtötietoja varmistaen.

Mitä opittiin seuraavaa vuotta varten?

Vuoropuhelua, asioiden avointa käsittelyä ja seurakunnissa vierailuja tulee jatkaa laajemmin kuin vain seurakuntaneuvostoissa asioihin vaikuttavien eri näkökulmien esiintuomiseksi ja keskinäisen ymmärtämisen ja yhteistyön kehittämiseksi.

Kiinteistöstrategian toteutuminen ja tavoitteet tulee selkiyttää organisaation eri tasoille konkreettisiksi käytännön työhön vaikuttavaksi tiedoksi. Tässä olennaisena edellytyksenä on selkeämpien menettelytapaohjeiden laadinta investointien ja toimitilojen toiminnallisten muutosten vaikutuksista tuleville vuosille. Eri toimijat tulee sitouttaa pitkäaikaiseen päätöksentekoon, jotta investoinnit kohdistuvat niihin tiloihin, jotka ovat seurakuntayhtymän käytössä pitkälle tulevaisuuteen.

Kiinteistösijoitustoimintaa tulee muuttaa valikoivammaksi siten, että sijoituskohteiksi valikoituu vain perusteellisen harkinnan kautta kohteita, ei siksi että oma toiminta niissä loppuu.

KIINTEISTÖJEN UUDIS- JA NYKYHINTALASKELMA 31.12.2022

31.12.2022

Vastuualue	hum ²	brm ²	rm ³	Uudishinta	%	Nykyhinta	Vuosikuluma	Tavoitetaso	
				€		€	€/v %/v	Nykyhinta %	
Kirkot	74 960	84 290	525 829	671 164 000	77,8	522 312 000	6 730 000	1,00	78 - 86
Hautausmaarakennukset	18 266	20 532	77 900	61 072 000	64,7	39 492 000	932 000	1,53	72 - 80
Leirikeskukset	10 729	12 302	39 724	39 722 000	66,3	26 353 000	595 000	1,50	65 - 78
Toimitilat	41 006	46 502	170 148	156 654 000	66,3	103 905 000	2 149 000	1,37	72 - 80
Toimitilasalkku yhteensä	144 961	163 626	813 601	928 612 000	74,5	692 062 000	10 406 000	1,12	76 - 84
Sijoituskiinteistöt	55 843	63 143	213 340	168 955 000	68,3	115 477 000	2 473 000	1,46	
Sijoistussalkku yhteensä	55 843	63 143	213 340	168 955 000	68,3	115 477 000	2 473 000	1,46	
Kaikki yhteensä	200 804	226 769	1 026 941	1 097 567 000	73,6	807 539 000	12 879 000	1,17	

Vastuualue	hum ²	brm ²	rm ³	Uudishinta	%	Nykyhinta	Vuosikuluma	Tavoitetaso	
				€		€	€/v %/v	Nykyhinta %	
Kirkot	74 960	84 290	525 829	635 772 000	77,8	494 377 000	6 189 000	0,97	78 - 86
Hautausmaarakennukset	18 332	20 269	76 970	57 967 000	66,2	38 366 000	887 000	1,53	72 - 80
Leirikeskukset	10 006	11 342	33 586	39 326 000	66,2	26 034 000	611 000	1,55	65 - 78
Toimitilat	38 170	43 262	158 307	146 738 000	67,5	99 113 000	2 036 000	1,39	72 - 80
Toimitilasalkku yhteensä	141 468	159 163	794 692	879 803 000	74,8	657 890 000	9 723 000	1,11	76 - 84
Sijoituskiinteistöt / Asunnot	49 382	56 366	184 832	182 432 000	70,3	128 275 000	1 999 000	1,10	
Sijoituskiinteistöt / Liike- ja toimisto	9 543	10 533	42 589	38 702 000	79,0	30 559 000	419 000	1,08	
Sijoistussalkku yhteensä	58 925	66 899	227 421	221 134 000	71,8	158 834 000	2 418 000	1,09	
Kaikki yhteensä	200 393	226 062	1 022 113	1 100 937 000	74,2	816 724 000	12 141 000	1,10	

Kiinteistökannan pitäminen nykykunnossa edellyttäisi vuosikulumaa vastaavan investointitason. Ns. kertyneen korjausvelan poistaminen edellyttäisi tätä suurempia vuosittaisia investointeja. Kiinteistöistä ja tiloista luopumalla vähennetään osaltaan korjausvelkaa ja vuosikulumaa, mutta tuleville vuosille ennakoitu 8-10 milj. euroa/vuosi tarkoittaa valitettavasti tilojen kuntotason hidasta alenemaa. Tämän vuoksi tilojen priorisointi korjausten ja tulevan pitoajan osalta nousee entistä keskeisempään asemaan.

KULTTUURIHISTORIALLISTEN ARVOJEN KUSTANNUSSELVITYS

Kiinteistötoimen kulttuurihistoriallisten arvojen kustannukset vuonna 2022 olivat määrältään 3.917.394,43 euroa. Tästä määrästä kulttuurihistoriallisten rakennusten ja niiden pihapiirien kustannusten määrä oli 3.824.060,45 euroa. Kulttuurihistoriallisia rakennuksia pihapiireineen ovat Helsingin Tuomiokirkko, Johanneksen kirkko, Kannelmäen kirkko, Kulosaaren kirkko, Käpylän kirkko, Lauttasaaren kirkko, Meilahden kirkko, Mikael Agricolan kirkko, Oulunkylän vanha kirkko, Paavalinkirkko, Puotilan kappeli, Suomenlinnan kirkko, Temppeliaukion kirkko, Töölön kirkko, Vanhakirkko, Östersundomin kirkko, Hietaniemen kappeli, Honkanummen kappeli, Kellokosken Juhlatalo, Talo, Kampin kappeli ja Malmin kappeli. Urku-, kirkonkello- ja konservointikustannukset muissa kohteissa ovat myös kulttuurihistoriallisia kustannuksia. Näiden määrä vuonna 2022 oli 93.333,98 euroa.

Kulttuurihistoriallisia kustannuksia ja tuottoja on myös seurakuntien taloudessa. Näitä ei ole otettu mukaan kiinteistötoimen kulttuurihistoriallisten kustannusten laskelmaan.

Tuloslaskelman, investointien ja rahoituslaskelman toteutumisvertailut

2. Tuloslaskelmaosan toteutuminen (ulk/sis)

Talousarvio oli 6,4 milj. euroa alijäämäinen, mutta tilinpäätös toteutui 0,5 miljoonaa euroa ylijäämäisenä. Toimintatuotot ylittivät tuloarvion 1,1 milj. eurolla ja toimintakulut alittivat talousarviomäärärahat 7,4 milj. eurolla. Toimintakate alitti näin ollen talousarvion 8,6 milj. eurolla. Kirkollisverot ylittivät alkuperäisen talousarvion 5,9 milj. eurolla. Rahoitustuottojen ja kulujen nettotuotto ylitti muutetun talousarvion 4,3 milj. eurolla. Vuosikatetta kertyi peräti 11,2 milj. euroa enemmän kuin alkuperäisen talousarvion summa.

	TA 2022	TA-MUUTOKSET	TA YHTEENSÄ	TOT 2022	POIKKEAMA
TOIMINTATUOTOT	35 256 655,07	-182 000,00	35 074 655,07	36 205 385,66	1 130 730,59
Korvaukset	5 025 690,00	0,00	5 025 690,00	5 657 117,94	631 427,94
Myyntituotot	1 881 640,00	-482 000,00	1 399 640,00	1 564 334,26	164 694,26
Maksutuotot	5 270 506,12	0,00	5 270 506,12	5 791 510,01	521 003,89
Vuokratuotot	2 548 240,00	0,00	2 548 240,00	2 703 409,85	155 169,85
Metsätalouden tuotot	25 000,00	0,00	25 000,00	21 942,61	-3 057,39
Kolehdit, keräykset ja lahjoitukset	1 249 106,00	0,00	1 249 106,00	1 144 164,41	-104 941,59
Tuet ja avustukset	1 022 387,00	0,00	1 022 387,00	1 170 162,60	147 775,60
Muut tuotot	18 234 085,95	300 000,00	18 534 085,95	18 152 743,98	-381 341,97
TOIMINTAKULUT	-121 860 143,94	1 140 000,00	-120 720 143,94	-113 279 201,29	7 440 942,65
Henkilöstökulut	-55 147 305,68	0,00	-55 147 305,68	-54 871 520,67	275 785,01
Palkat ja palkkiot	-43 632 531,78	0,00	-43 632 531,78	-44 546 849,53	-914 317,75
Henkilösivukulut	-10 904 273,90	0,00	-10 904 273,90	-10 847 845,35	56 428,55
Henkilöstökulujen oikaisuerät	-610 500,00	0,00	-610 500,00	523 174,21	1 133 674,21
Palvelujen ostot	-30 791 248,92	1 700 000,00	-29 091 248,92	-24 824 522,06	4 266 726,86
Vuokrat	-19 220 960,34	0,00	-19 220 960,34	-18 784 948,01	436 012,33
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 874 932,00	-310 000,00	-9 184 932,00	-9 108 324,59	76 607,41
Ostot tilikauden aikana	-8 874 663,00	-310 000,00	-9 184 663,00	-9 103 338,94	81 324,06
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-269,00	0,00	-269,00	-4 985,65	-4 716,65
Annetut avustukset	-4 618 395,00	-250 000,00	-4 868 395,00	-4 331 042,34	537 352,66
Muut toimintakulut	-3 207 302,00	0,00	-3 207 302,00	-1 358 843,62	1 848 458,38
TOIMINTAKATE	-86 603 488,87	958 000,00	-85 645 488,87	-77 073 815,63	8 571 673,24
Verotulot	90 100 000,00	7 400 000,00	97 500 000,00	96 215 213,61	-1 284 786,39
Kirkollisverotulo	77 300 000,00	7 400 000,00	84 700 000,00	83 214 509,61	-1 485 490,39
Valtionrahoitus	12 800 000,00	0,00	12 800 000,00	13 000 704,00	200 704,00
Verotuskulut	-1 350 000,00	0,00	-1 350 000,00	-1 359 961,84	-9 961,84
Keskusrahastomaksut	-9 365 000,00	86 000,00	-9 279 000,00	-9 279 226,02	-226,02
Rahoitustuotot ja -kulut	9 500 000,00	-4 087 000,00	5 413 000,00	5 025 879,32	-387 120,68
Sij.kiint. ja huon. tuotot	13 918 500,00	3 600 000,00	17 518 500,00	21 793 589,88	4 275 089,88
Sij.kiint. ja huon. kulut	-7 652 848,00	0,00	-7 652 848,00	-7 775 005,37	-122 157,37
Korkotuotot	0,00	0,00	0,00	468 277,66	468 277,66
Muut rahoitustuotot	3 234 348,00	0,00	3 234 348,00	1 625 683,67	-1 608 664,33
Korkokulut	0,00	0,00	0,00	-36 122,67	-36 122,67
Arvonmuutokset sijoituksista	0,00	0,00	0,00	-5 570 346,29	-5 570 346,29
Muut rahoituskulut	0,00	-7 687 000,00	-7 687 000,00	-5 480 197,56	2 206 802,44
VUOSIKATE	2 281 511,13	4 357 000,00	6 638 511,13	13 528 089,44	6 889 578,31
Poistot ja arvonalentumiset	-11 515 822,00	-2 091 000,00	-13 606 822,00	-13 636 511,34	-29 689,34
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 515 822,00	-2 091 000,00	-13 606 822,00	-13 636 511,34	-29 689,34
Erilliskirjanpitoa hoidetut rahastot:					
Tuotot	0,00	0,00	0,00	4 319 568,20	4 319 568,20
Kulut	0,00	0,00	0,00	-8 734 229,19	-8 734 229,19
Siirto rahastoon/rahastosta	0,00	0,00	0,00	4 414 660,99	4 414 660,99
TILIKAUDEN TULOS	-9 234 310,87	2 266 000,00	-6 968 310,87	-108 421,90	6 859 888,97
Tilinpäätössiirrot	533 223,00	48 000,00	581 223,00	579 896,68	-1 326,32
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-8 701 087,87	2 314 000,00	-6 387 087,87	471 474,78	6 858 562,65

3. Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan talousarvion luvut johdetaan tuloslaskelmasta (vuosikate) ja investointiosasta.

	TALOUSARVIO	MUUTOKSET	TA YHTEENSÄ	TOTEUMA	POIKKEAMA
<u>Tulorahoitus</u>	<u>2 281 511</u>	<u>1 613 000</u>	<u>3 894 511</u>	<u>9 967 218</u>	<u>6 072 707</u>
Vuosikate	2 281 511	4 357 000	6 638 511	13 528 089	6 889 578
Tulorahoituksen korjaukset	0	-2 744 000	-2 744 000	-3 560 871	-816 871
<u>Investoinnit</u>	<u>-19 642 948</u>	<u>3 369 633</u>	<u>-16 273 315</u>	<u>-10 210 591</u>	<u>6 062 724</u>
Investointimenot	-21 142 948	-708 367	-21 851 315	-15 038 617	6 812 698
Pysyvien vastaavien myyntitulot	1 500 000	4 078 000	5 578 000	4 828 026	-749 974
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	-17 361 437	4 982 633	-12 378 804	-243 373	12 135 431
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	-1 803 827	-1 803 827
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	0	0	0	-1 803 827	-1 803 827
Rahavarojen muutos	-17 361 437	4 982 633	-12 378 804	-2 047 200	10 331 604

4. Investointiosan toteutuminen

Investointiosan 25,7 milj. euron talousarviosta toteutui 17,0 milj. euroa. Investointimäärärahoista 3,5 milj. euroa siirrettiin vuodelle 2023 (ykv 9.3.2023).

KOHDE	TALOUSARVIO	MUUTOKSET	TALOUSARVIO YHTEENSÄ	TOTEUMA	POIKKEAMA
73 ICT-investoinnit					
731 Hallinto-osasto	1 000 000	0	1 000 000	394 775	605 225
732 Yhteinen seurakuntatyö	30 000	0	30 000	1 972	28 028
733 Viestintä	240 000	0	240 000	8 265	231 735
734 Hautaustoimi	30 000	0	30 000	8 683	21 317
ICT-investoinnit yhteensä	1 300 000	0	1 300 000	413 695	886 305
74 Hautaustoimi					
741 Uudisrakennukset	380 000	-50 000	330 000	223 080	106 920
743 Rakennusten peruskorjaus ja -parannus	1 595 000	-651 800	943 200	307 453	635 747
745 Maa- ja vesirakentaminen	870 000		870 000	318 671	551 329
747 Koneet ja kalusto	590 000		590 000	182 243	407 757
Hautaustoimi yhteensä	3 435 000	-701 800	2 733 200	1 031 447	1 701 753
75 Kiinteistötoimi					
751 Uudisrakennukset	870 000	-643 378	226 622	137 569	89 053
753 Rakennusten peruskorjaus ja -parannus	13 165 000	714 000	13 879 000	8 867 977	5 011 023
754 Urut	193 000	-109 600	83 400	80 074	3 326
755 Maa- ja vesirakentaminen	150 000	-150 000	0	0	0
757 Koneet ja kalusto	300 000	-201 000	99 000	74 000	25 000
759 Erittelemättömät ja muut investoinnit	5 056 948	1 799 916	6 856 864	6 014 104	842 760
Kiinteistötoimi yhteensä	19 734 948	1 409 938	21 144 886	15 173 725	5 971 161
1) Kuluksi kirjattava osuus	-3 327 000			-1 580 249	
Varsinaiset investoinnit yhteensä	21 142 948	708 138	25 178 086	15 038 617	8 559 220
78 Sijoituskiinteistöt					
	0	0	0	0	0
*) HHR:n osake- ja rakennushankinnat	561 000	0	561 000	336 000	225 000
Investointitoiminta yhteensä	561 000	0	561 000	336 000	225 000
Myyntit yhteensä (taseesta vähennettävä osuus)	1 500 000	0	1 500 000	414 142	
HHR:n osuus	0	0	0	0	
HSRKY:n osuus	1 500 000	0	1 500 000	414 142	
Investointiosa yhteensä	25 030 948	708 138	25 739 086	16 954 866	8 784 220

1) Talousarvion investointiosaan sisältyvistä vuosikorjaushankkeista on kirjattu kuluiksi käyttötalousosaan yhteensä 1382922,29 euroa 13 eri kohteessa ja sijoitustoimintaan yhteensä 197326,91 euroa 9 eri kohteessa.

*) Hautainhoitorahastoon kohdistuvat hankkeet v. 2022 yhteensä 336 000 € seuraavasti: Koy Kirkkolaakson kauppakeskus lainan lyhennys.

Investointien sitovuustaso on investointikohtainen. Tietohallinnon investointihankkeiden sitovuustasona on ylin osastotaso 73.

ICT-investoinnit yhteensä sekä aineelliset investoinnit hankkeittain

Tilaus		TA kuluva 2022	Talousarviomuutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 2022	Yli/ali	T-%
Kokonaistulos		25 030 948,00	708 138,00	25 739 086,00	15 374 617,08	10 364 468,92	59,7
HKL_73	ICT-investoinnit	1 300 000,00		1 300 000,00	413 694,73	886 305,27	31,8
HKL_74	Hautausoimi	3 435 000,00	-701 800,00	2 733 200,00	1 031 446,93	1 701 753,07	37,7
HKL_741	Uudisrakennukset	380 000,00	-50 000,00	330 000,00	223 080,48	106 919,52	67,6
2005215	Honkanummen htm sosiaalilta	50 000,00	-50 000,00	0,00		0,00	
2006296	Maunulan huoltoalueen varastorakennus	30 000,00		30 000,00		30 000,00	
2008570	Malmin varastok. ja odotust. ovikatoksen	300 000,00		300 000,00	223 080,48	76 919,52	74,4
HKL_743	Rakennusten peruskorjaus ja -parannus	1 595 000,00	-651 800,00	943 200,00	307 452,83	635 747,17	32,6
2001279	TA-taso Hautaust. rakenn perusk. ja par.	200 000,00	-155 700,00	44 300,00		44 300,00	
HKL_743610	HIETANIEMEN HAUTAUSMAA		40 000,00	40 000,00	2 076,38	37 923,62	5,2
HKL_743620	MALMIN HAUTAUSMAA	620 000,00	45 700,00	665 700,00	175 595,88	490 104,12	26,4
HKL_743630	MAUNULAN UURNALEHTO	650 000,00	-626 800,00	23 200,00	2 069,56	21 130,44	8,9
HKL_743640	HONKANUMMIEN HAUTAUSMAA	100 000,00	70 000,00	170 000,00	127 711,01	42 288,99	75,1
HKL_743660	KULOSAAREN HAUTAUSMAA	25 000,00	-25 000,00	0,00		0,00	
HKL_745	Maa- ja vesirakentaminen	870 000,00		870 000,00	318 670,82	551 329,18	36,6
2002600	TA-taso HTM maa- ja vesirakentaminen	100 000,00		100 000,00		100 000,00	
HKL_745810	HIETANIEMEN HAUTAUSMAAN MAA- JA VESIRAK.	140 000,00		140 000,00	50 909,52	89 090,48	36,4
HKL_745820	2007326N UURNALEHTO	35 000,00		35 000,00	22 302,58	12 697,42	63,7
HKL_745830	HONKANUMMIEN HAUTAUSMAA	155 000,00		155 000,00		155 000,00	
HKL_745840	MALMIN HAUTAUSMAA	440 000,00		440 000,00	245 458,72	194 541,28	55,8
HKL_747	Koneet ja kalusto	590 000,00		590 000,00	182 242,80	407 757,20	30,9
2002587	TA-taso HTM koneet ja kalusto	50 000,00		50 000,00		50 000,00	
HKL_747020	MALMIN HAUTAUSMAA	220 000,00		220 000,00	182 242,80	37 757,20	82,8
HKL_747030	HONKANUMMIEN HAUTAUSMAA	200 000,00		200 000,00		200 000,00	
HKL_747040	MAUNULAN UURNALEHTO	60 000,00		60 000,00		60 000,00	
HKL_747070	ÖSTERSUNDOMIN HAUTAUSMAA	60 000,00		60 000,00		60 000,00	
HKL_75	Kiinteistötoimi	19 734 948,00	1 409 938,00	21 144 886,00	13 593 475,42	7 551 410,58	64,3
HKL_751	Uudisrakennukset	870 000,00	-643 378,00	226 622,00	0,00	226 622,00	0,0
2006239	Oulunkylä Asuinrakennus	770 000,00	-643 378,00	126 622,00	0,00	126 622,00	0,0
2007454	Kannelmäen kaavakehitys ja rakentaminen	50 000,00		50 000,00	0,00	50 000,00	0,0
2008380	Oulunkylän asuinrak. 2, viitesuunnittelu				0,00	0,00	0,0
2008544	Roihuvuoren asuinrakennus	50 000,00		50 000,00		50 000,00	
HKL_753	Rakennusten peruskorjaus- ja parannus	13 165 000,00	714 000,00	13 879 000,00	7 460 971,15	6 418 028,85	53,8
2008676	Mikael Agricolankko torni rak.kost. hall	300 000,00	-200 000,00	100 000,00	0,00	100 000,00	0,0
2008675	Meritullinkadun viemäriremontti	150 000,00		150 000,00		150 000,00	
2008564	Hissien peruskorjaus Hämeentie 75	280 000,00	54 000,00	334 000,00	283 256,97	50 743,03	84,8
2008589	Korkeavuorenk 10 3.krs käyttötark.muutos	1 450 000,00		1 450 000,00	33 393,20	1 416 606,80	2,3
2008473	Mikaelinkirkko	100 000,00		100 000,00	5 125,71	94 874,29	5,1
2007442	Kulosaaren kappelin maalaus	200 000,00	-125 000,00	75 000,00	0,00	75 000,00	0,0
2007376	Vanha kirkko korjaukset	100 000,00	-50 000,00	50 000,00	7 096,15	42 903,85	14,2
2007378	Tuomiokko sakastin päivitys, sisäp. korj	200 000,00	-200 000,00	0,00		0,00	
2005985	Roihuvuori kaavoitus	0,00		0,00	7 798,29	-7 798,29	0,0
2005191	Kivisaari	40 000,00	35 000,00	75 000,00	63 240,00	11 760,00	84,3
2005192	Korpirauha	200 000,00		200 000,00	198 634,76	1 365,24	99,3
2005187	Munkkiniemen kirkko				-260 028,00	260 028,00	0,0
2005183	Malmin kirkko	150 000,00	350 000,00	500 000,00	461 224,30	38 775,70	92,2
2001898	Östersundomin kirkko lämmitysurakat	300 000,00	100 000,00	400 000,00	295 332,40	104 667,60	73,8
2000895	Lautasaaren kirkko	3 000 000,00	1 000 000,00	4 000 000,00	4 125 165,20	-125 165,20	103,1

2002475	Johanneksen kirkko julkisivukorjaus	2 200 000,00	700 000,00	2 900 000,00	2 053 569,11	846 430,89	70,8
2006236	Johanneksen kko pieni kappeli	210 000,00	-160 000,00	50 000,00	15 346,12	34 653,88	30,7
2006238	Maunulan kirkko korjaukset	300 000,00	-250 000,00	50 000,00	32 612,00	17 388,00	65,2
2006264	Kunnantie 2A kehittäminen	200 000,00	-200 000,00	0,00	0,00	0,00	0,0
2006266	TA-taso/energiatohokkuushankkeet	100 000,00	-100 000,00	0,00		0,00	
2007980	Hgin Tmkirkon julkisivu- ja aluev.san.				12 332,42	-12 332,42	0,0
2008522	Hietan v kappa julkisivukorjaukset	10 000,00	-10 000,00	0,00	0,00	0,00	0,0
2008523	Hietan v kapp kompressorien uusinta	200 000,00		200 000,00		200 000,00	
2008528	Kivisaari vesivessat paineiviemäri	100 000,00	-50 000,00	50 000,00	0,00	50 000,00	0,0
2008529	Lekholm paineiviemäri ja vesi	100 000,00	-50 000,00	50 000,00	0,00	50 000,00	0,0
2008568	Malmin kappeleiden katafalkkien uusimine	30 000,00		30 000,00	30 000,00	0,00	100,0
2008576	Turkismiehenkuja lämmönjakohuone	45 000,00	70 000,00	115 000,00	96 872,52	18 127,48	84,2
HKL_753000	KOHDISTAMATTOMAT HANKKEET	2 000 000,00		2 000 000,00		2 000 000,00	
HKL_753100	SEURAKUNTATILOJEN ESTEETTÖMYYSRAKKAISUT	200 000,00	-200 000,00	0,00		0,00	
HKL_753269	KIRKKOJEN KORJAUKSET	1 000 000,00		1 000 000,00		1 000 000,00	
HKL_754	Urut	193 000,00	-109 600,00	83 400,00	44 400,02	38 999,98	53,2
2001280	TA-taso/Soitinhankeinnot kirkkoihin	50 000,00	-50 000,00	0,00		0,00	
2006181	Lauttasaar kuoriurkujen puhdistus	63 000,00	-54 000,00	9 000,00	0,00	9 000,00	0,0
2008602	Paavalinkko urkujen huolto	30 000,00		30 000,00	0,00	30 000,00	0,0
2009540	Pitäjänmäen kko urkujen peruskorjaus	50 000,00	-5 600,00	44 400,00	44 400,02	-0,02	100,0
HKL_755	Maa- ja vesirakentaminen	150 000,00	-150 000,00	0,00		0,00	
2008673	Lekholm vierasvenelaituri	150 000,00	-150 000,00	0,00		0,00	
HKL_757	Koneet ja kalusto	300 000,00	-201 000,00	99 000,00	74 000,00	25 000,00	74,7
2008553	Johanneksen kko AV	100 000,00	-75 000,00	25 000,00		25 000,00	
2008561	Kivisaari vene				37 000,00	-37 000,00	0,0
2008562	Lekholm vene				37 000,00	-37 000,00	0,0
HKL_757000	YKSILÖMÄTTÖMÄT TALOTEKNIKKALAITTEET	200 000,00	-126 000,00	74 000,00		74 000,00	
HKL_759	Muut kiinteistötoimen investoinnit	5 056 948,00	1 799 916,00	6 856 864,00	6 014 104,25	842 759,75	87,7
2003773	Korvatunturintie 2				-57 777,51	57 777,51	0,0
2008531	Lehtisaaren liikekeskuksen purku	50 000,00		50 000,00		50 000,00	
2008532	Koy Hgin Bulevardi 16 lainanlyhennykset	466 668,00		466 668,00	466 668,00	0,00	100,0
2008533	Lehtisaaren Papinpöydänkj 2 lainanlyhenn	290 909,00		290 909,00	290 909,08	-0,08	100,0
2008534	Haagan pappilantie 2 A lainan lyhennys	193 333,00		193 333,00	193 333,34	-0,34	100,0
2008535	Suonionkatu 7 lainan lyhennys	133 333,00		133 333,00	133 333,34	-0,34	100,0
2008536	As Oy Hgin Freytaginkulma lainan lyhenny	314 253,00	-124 408,00	189 845,00	189 845,00	0,00	100,0
2008537	As Oy Kiskontie lainanlyhennys	259 459,00	2 724 324,00	2 983 783,00	2 983 783,78	-0,78	100,0
2008538	As Oy Helsingin Paraistentie 13	270 270,00		270 270,00	270 270,28	-0,28	100,0
2008539	Jätkäsaaren Atrium lainanlyhennykset	778 723,00		778 723,00	778 763,40	-40,40	100,0
HKL_759200	KIINTEISTÖHANKINNAT	100 000,00	-100 000,00	0,00		0,00	
HKL_759711	OSAKEHUONEISTOJEN PERUSKORJAUKSET	1 000 000,00		1 000 000,00	588 975,54	411 024,46	58,9
HKL_759807	MAANKÄYTTÖSOPIMUKSET	1 200 000,00	-700 000,00	500 000,00	176 000,00	324 000,00	35,2
HKL_HHR	Hautainhoitorahasto	561 000,00		561 000,00	336 000,00	225 000,00	59,9
2008567	Koy Kirsikan lainanlyhennykset	561 000,00		561 000,00		561 000,00	
2010348	KOy Kirsikka lainan lyhennys				336 000,00	-336 000,00	0,0

III Tilinpäätöslaskelmat

1. Tuloslaskelma

	<u>1.1.-31.12.2022</u>	<u>1.1.-31.12.2021</u>	<u>Erotus</u>	<u>Ero %</u>
3 TOIMINTATUOTOT	18 174 277,46	15 688 678,01	2 485 599,45	16 %
## Korvaukset	5 657 117,94	5 278 676,25	378 441,69	7 %
## Myyntituotot	1 564 334,26	574 122,38	990 211,88	172 %
## Maksutuotot	5 791 510,01	5 226 310,60	565 199,41	11 %
## Vuokratuotot	2 703 409,85	2 353 691,69	349 718,16	15 %
## Metsätalouden tuotot	21 942,61	0,00	21 942,61	
## Kolehdit, keräykset ja lahjoitustuotot	1 144 164,41	658 109,39	486 055,02	74 %
## Tuet ja avustukset	1 170 162,60	1 578 526,08	-408 363,48	-26 %
## Muut toimintatuotot	121 635,78	19 241,62	102 394,16	532 %
4 TOIMINTAKULUT	-95 248 093,09	-97 777 922,80	2 529 829,71	-3 %
40 Henkilöstökulut	-54 871 520,67	-54 107 486,62	-764 034,05	1 %
## Palkat ja palkkiot	-44 546 849,53	-44 078 200,61	-468 648,92	1 %
## Henkilösivukulut	-10 847 845,35	-10 862 680,10	14 834,75	0 %
## Henkilöstökulujen oikaisuerät	523 174,21	833 394,09	-310 219,88	-37 %
## Palvelujen ostot	-22 957 488,22	-27 117 610,79	4 160 122,57	-15 %
## Vuokratulut	-2 620 873,65	-2 776 859,44	155 985,79	-6 %
46 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 108 324,59	-8 199 643,74	-908 680,85	11 %
## Ostot tilikauden aikana	-9 103 338,94	-8 196 619,64	-906 719,30	11 %
## Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	-4 985,65	-3 024,10	-1 961,55	65 %
47 Annetut avustukset	-4 331 042,34	-4 274 999,16	-56 043,18	1 %
49 Muut toimintakulut	-1 358 843,62	-1 301 323,05	-57 520,57	4 %
5 TOIMINTAKATE	-77 073 815,63	-82 089 244,79	5 015 429,16	-6 %
## Verotulot	96 215 213,61	94 390 240,79	1 824 972,82	2 %
## Kirkollisverotulo	83 214 509,61	81 611 956,79	1 602 552,82	2 %
## Valtionrahoitus	13 000 704,00	12 778 284,00	222 420,00	2 %
## Verotuskulut	-1 359 961,84	-1 459 023,35	99 061,51	-7 %
## Keskusrahastomaksut	-9 279 226,02	-9 280 752,96	1 526,94	0 %
## Toiminta-avustukset	0,00	0,00	0,00	100 %
60 Rahoitustuotot- ja kulut	5 025 879,32	26 821 880,93	-21 796 001,61	-81 %
## Sijoituskiint. ja huon. tuotot	21 793 589,88	17 437 260,39	4 356 329,49	25 %
## Sijoituskiint. ja huon. kulut	-7 775 005,37	-7 808 271,91	33 266,54	0 %
## Korkotuotot	468 277,66	432 639,86	35 637,80	8 %
## Muut rahoitustuotot	1 625 683,67	5 386 903,25	-3 761 219,58	-70 %
## Korkokulut	-36 122,67	-88 725,16	52 602,49	-59 %
## Arvonmuutokset sijoituksista	-5 570 346,29	13 889 211,77	-19 459 558,06	-140 %
## Muut rahoituskulut	-5 480 197,56	-2 427 137,27	-3 053 060,29	126 %
2 VUOSIKATE	13 528 089,44	28 383 100,62	-14 855 011,18	-52 %
Poistot ja arvonalentumiset	-13 636 511,34	-9 089 414,36	-4 547 096,98	50 %
## Suunnitelman mukaiset poistot	-13 636 511,34	-9 089 414,36	-4 547 096,98	50 %
Erilliskirjanpituona hoidetut rahastot:				
## Tuotot	4 319 568,20	8 274 982,20	-3 955 414,00	-48 %
## Kulut	-8 734 229,19	-5 789 580,29	-2 944 648,90	51 %
## Siirto rahastoon/rahastosta	4 414 660,99	-2 485 401,91	6 900 062,90	-278 %
1A TILIKAUDEN TULOS	-108 421,90	19 293 686,26	-19 402 108,16	-101 %
## Tilinpäätössiirrot	579 896,68	481 402,20	98 494,48	20 %
1 TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	471 474,78	19 775 088,46	-19 303 613,68	-98 %

2. Rahoituslaskelma

	1.1.–31.12.2022	1.1.–31.12.2021
Tulorahoitus	9 967 218,71	25 863 416,11
Vuosikate	13 528 089,44	28 383 100,62
Tulorahoituksen korjauserät	-3 560 870,73	-2 519 684,51
Investoinnit	-10 210 591,55	-14 266 846,04
Investointimenot	-15 038 617,08	-17 506 846,04
Pysyvien vastaavien myyntitulot	4 828 025,53	3 240 000,00
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	-243 372,84	11 596 570,07
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 803 826,81	2 910 527,29
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-1 881 568,87	1 482 296,88
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	77 742,06	1 428 230,41
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	-1 803 826,81	2 910 527,29
Rahavarojen muutos	-2 047 199,65	14 508 468,95
Rahavarat 31.12.	189 948 840,27	191 996 039,92
Rahavarat 1.1.	191 996 039,92	177 487 570,97

3. Tase

VASTAAVAA	31.12.2022		31.12.2021	
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
A Aineettomat oikeudet	1 084 402,17		545 289,31	
A Hautaus-toimen aineettomat hyödykkeet	114 836,41			
A Muut pitkävaikutteiset menot	1 062 638,18	2 261 876,76	1 604 904,06	2 150 193,37
Aineelliset hyödykkeet				
A Maa- ja vesialueet	52 161 540,01		52 572 540,28	
A Hautaus-toimen aineelliset hyödykkeet	18 438 850,48		25 046 007,65	
A Rakennukset	121 175 261,62		106 563 789,43	
A Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 608 472,82		2 429 012,67	
A Koneet ja kalusto	949 766,80		563 825,95	
A Muut aineelliset hyödykkeet	461 948,45		461 965,27	
A Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 206 147,66	198 001 987,84	15 472 001,96	203 109 143,21
Sijoitukset				
A Osakkeet ja osuudet	104 059 241,08	104 059 241,08	98 928 818,16	98 928 818,16
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
# Testamentti- ja lahjoitusrahastojen varat	17 816 785,22		18 547 396,09	
# Seurakuntien keräysvarat	0,00		0,00	
# Hautainhoitorahaston varat	37 890 562,39	55 707 347,61	42 046 472,77	60 593 868,86
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset				
C Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset				
C Myyntisaamiset	3 252 487,99		1 305 896,86	
C Lainasaamiset	0,00		0,00	
C Muut saamiset	861 457,84		1 223 226,46	
C Siirtosaamiset	1 023 231,45	5 137 177,28	0,00	2 529 123,32
Rahoitusarvopaperit				
C Osakkeet ja osuudet	161 166 465,51		144 264 309,70	
C Muut arvopaperit	19 109 973,62	180 276 439,13	47 076 834,07	191 341 143,77
Rahat ja pankkisaamiset		9 672 401,14		654 896,15
C4		555 116 470,84		559 307 186,84
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
III Peruspääoma	182 534 379,98		182 534 379,98	
III Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	277 027 660,86		257 252 572,40	
III Tilikauden ylijäämä/alijäämä	471 474,78	460 033 515,62	19 775 088,46	459 562 040,84
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET				
III Poistoero	19 006 413,96	19 006 413,96	19 586 310,64	19 586 310,64
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT				
# Testamentti- ja lahjoitusrahastojen pääomat	17 816 785,22		18 547 396,09	
# Seurakuntien keräysvarojen pääomat	0,00		0,00	
# Hautainhoitorahaston pääoma	37 890 562,39	55 707 347,61	42 046 472,77	60 593 868,86
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
III Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00		0,00	
III Saadut ennakot	838 500,00		858 000,00	
III Muut velat	0,00	838 500,00	0,00	858 000,00
Lyhytaikainen				
III Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00		0,00	
III Saadut ennakot	297 990,04		288 233,76	
III Ostovelat	5 135 117,84		6 248 651,05	
III Muut velat	2 473 086,56		2 660 730,34	
III Siirtovelat	11 624 499,21	19 530 693,65	10 235 836,44	19 433 451,59
		555 116 470,84		560 033 671,93

4. Konsernitase

	31.12.2022		31.12.2021	
VASTAAVAA				
<u>PYSYVÄT VASTAAVAT</u>				
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>				
Aineettomat oikeudet	2 274 907,71	2 274 907,71	2 163 224,32	2 163 224,32
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>				
Maa- ja vesialueet	60 231 730,89		58 025 794,31	
Hautaus-toimen aineelliset hyödykkeet	18 511 036,60		25 046 007,65	
Rakennukset	204 205 197,21		195 955 238,25	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 465 483,83		2 312 543,35	
Koneet ja kalusto	1 243 028,30		736 077,50	
Muut aineelliset hyödykkeet	462 348,45		462 365,27	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 206 147,66	289 324 972,94	15 472 001,96	298 010 028,29
<u>Sijoitukset</u>				
Osakkeet ja osuudet	36 012 088,27	36 012 088,27	36 372 773,31	36 372 773,31
<u>TOIMEKSIANTOJEN VARAT</u>				
Toimeksiantojen varat	55 707 347,61	55 707 347,61	60 593 868,86	60 593 868,86
<u>VAIHTUVAT VASTAAVAT</u>				
<u>Vaihto-omaisuus</u>				
Aineet- ja tarvikkeet	25 515,02	25 515,02	25 515,02	25 515,02
<u>Saamiset</u>				
Saamiset	6 427 450,51	6 427 450,51	4 530 756,18	4 530 756,18
<u>Rahoitusarvopaperit</u>				
Rahoitusarvopaperit	181 532 755,28	181 532 755,28	192 597 459,92	192 597 459,92
Rahat ja pankkisaamiset	16 344 239,18	16 344 239,18	6 928 515,35	6 928 515,35
VASTAAVAA YHTEENSÄ	587 649 276,52		601 222 141,25	
VASTATTAVAA				
<u>OMA PÄÄOMA</u>				
Peruspääoma	182 534 379,98		182 534 379,98	
Osakepääoma	19 081 956,47		19 732 915,02	
Muut omat rahastot	2 071 936,32		2 071 936,31	
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	238 544 443,17		222 091 128,97	
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 561 748,13	439 670 967,81	16 513 342,18	442 943 702,46
VÄHEMMISTÖOSUUDET	3 791 677,83	3 791 677,83	3 791 670,47	3 791 670,47
<u>POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET</u>				
Poistoero	19 006 413,96		19 586 310,64	
Vapaaehtoiset varaukset	1 573 082,20	20 579 496,16	1 765 197,68	21 351 508,32
<u>TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT</u>				
Toimeksiantojen pääomat	55 707 347,61	55 707 347,61	60 593 868,86	60 593 868,86
<u>VIERAS PÄÄOMA</u>				
<u>Pitkäaikainen vieras pääoma</u>				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	41 609 352,11		46 316 653,39	
Saadut ennakot	850 297,51		869 797,51	
Muut velat	7 286,78	42 466 936,40	2 039,30	47 188 490,20
<u>Lyhytaikainen</u>				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 387 015,33		3 748 115,99	
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00		0,00	
Lainat muilta luotonantajilta	0,00		3 348,00	
Saadut ennakot	352 269,93		322 841,57	
Ostovelat	5 804 095,80		6 825 961,35	
Muut velat	2 728 040,21		2 860 691,87	
Siirtovelat	13 161 429,44	25 432 850,71	11 591 942,16	25 352 900,94
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	587 649 276,52		601 222 141,25	

IV Tilinpäätöksen liitetiedot

1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätös on laadittu Kirkkohallituksen antaman tilinpäätösohjeen mukaan.

1.1. Arvostusperiaatteet ja menetelmät

Pysyviin vastaaviin merkityt aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on arvostettu seuraavasti:

* Aineettomat oikeudet	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Muut pitkävaikutteiset menot	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Maa- ja vesialueet	alkuperäiseen hankintamenoonsa
* Hautausmaat	alkuperäiseen hankintamenoonsa
* Rakennukset	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Kiinteät rakenteet ja laitteet	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Koneet ja kalusto	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Muut aineelliset hyödykkeet	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Keskenäiset työt ja hankinnat	alkuperäiseen hankintamenoonsa
* Sijoitukset	alkuperäiseen hankintamenoonsa tai sitä alhaisempaan tilinpäätöspäivän markkina-arvoon

Vaihtuvien vastaavien saamiin merkityt myynti-, laina ja muut saamiset on arvostettu nimellisarvoonsa tai tätä alhaisempaan todennäköiseen arvoonsa.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu hankintamenoonsa tai tätä alempaan tilinpäätöspäivän markkina-arvoon.

Velat on arvostettu nimellisarvoonsa.

1.2. Jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Menot ja tulot

Menojen ja tulojen kirjaamisperusteena on suoriteperuste. Kirkollisverotulot kirjataan maksuperusteisesti.

Pysyvien vastaavien arvostus

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet: Hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintameno vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Taseeseen aktivoidaan yli 20 000 euron hankinnat, jotka poistetaan taloudellisena vaikutusaikanaan.

Yhteinen kirkkovaltuusto hyväksyi 7.10.2021 uuden poistosuunnitelma, joka otettiin käyttöön 1.1.2022. Joitakin poistoajoja lyhennettiin. Alla poistosuunnitelma, josta ilmenee muutokset.

Pysyvät vastaavat	<i>poistoaika vuotta</i>	
	1.1.2022	vanha
Aineettomat hyödykkeet		
Tietojärjestelmien käyttöoikeus	3	3
Muut aineettomat oikeudet	3	5
Muut pitkävaikutteiset menot	3	3/5
Aineelliset hyödykkeet		
Hautausmaat		
<i>Muut pitkä vaikutteiset menot</i>	3	3
Siunauskappelit	40	60
Muut rakennukset	10	15
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15	15
Urut	15	15
Koneet ja laitteet	3	menojäännösp.
Muut aineelliset hyödykkeet	3	3
Rakennukset		
Kirkot	50	60
Seurakuntatalot	20	30
Kappelit	40	60
Leiri- ja kurssikeskukset	20	20
Asuinrakennukset	25	30
Diakonian laitokset	15	30
Hallinto- ja laitosrakennukset	20	30
Muut rakennukset	15	15
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Maa- ja vesirakenteet	15	15
Urut	15	15
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	15	15
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	5	5/menojäännösp.
ATK-laitteisto	3	3/menojäännösp.
Muut koneet ja laitteet	3	3/menojäännösp.
Hautainhoitorahaston poistosuunnitelma		
Kasvihuoneet ja kioskit	10	20
Muut rakennukset	10	30
ATK-laitteet	3	3/menojäännösp.

1.3. Konsernitase

Helsingin seurakuntayhtymä laatii vain konsernitaseen Kirkkohallituksen tilinpäätösohjeen mukaan. Konsernitaseen laatimisessa on käytetty seuraavia periaatteita:

- Konsernin keskinäinen omistus eliminoidaan nimellis- eli pariarvomenetelmällä.
- Konserniyhtiöiden väliset velat ja saamiset on oikaistu.
- Osakkuusyhtiöitä tai omistusyhteisyhteisöjä ei ole yhdistetty konsernitaseeseen.
- Lähipiiriyhteisöt, joissa Helsingin seurakuntayhtymän äänivaltaosuus on yli 50 % ja joiden taseen loppusumma on yli miljoona euroa, on yhdistetty konsernitaseeseen. Lähipiiriyhteisöjen osalta Fanny Wredes Stiftelsen, Johannes Diakoniföreningin, Stiftelsen Lugnetin, Töölön Kristan ja Töölön tukisäätiön konsernitaseeseen on yhdistetty vuoden 2020 tase ja Gaius-säätiön osalta vuoden 2019 tase, koska vuoden 2021 tilinpäätöksiä ei ole saatu. Lähipiiriyhteisöjen toiminnassa ei ole tapahtunut muutoksia. Lähipiiriyhteisöjä, joiden taseen loppusumma on alle miljoona euroa, ei ole yhdistetty konsernitaseeseen olennaisuuden periaatteella.
- Konsernin taseeseen aktivoidun hyödykkeen sisäinen kate eliminoidaan konsernitaseessa, mikäli se on olennainen.
- Vähemmistöosuus erotetaan konsernin omasta pääomasta omaksi eräkseen. Vuoden 2021 konsernitaseessa As Oy Lontoonpihan vähemmistöosuus 49,07 % on erotettu omasta pääomasta omaksi eräkseen.
- Konsernitaseessa tytäryhtiöiden tekemät poistot on oikaistu vastaamaan Helsingin seurakuntayhtymän poistosuunnitelman mukaisia poistoja. Poisto-oikaisut kohdistuvat konsernin edellisten tilikausien yli-/alijäämään tai tilikauden yli-/alijäämään.

2. Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Tilinpäätöskirjan sisältö on muutettu vastaamaan Kirkkohallituksen ohjetta. Kirjan osia on selkeytetty ja niiden sisällössä on joitakin kappaleita eri kohdissa ja järjestyksessä kuin aikaisemmin.

3. Tuloslaskelman liitetiedot

<u>Henkilöstökulut</u>	2022	2021
Rahapalkat	44 546 849	44 078 201
<i>Rahapalkat (aktivoitunut) 409700</i>	<i>-66 442</i>	<i>-73 158</i>
	<hr/> 44 480 407	<hr/> 44 005 043
Sosiaalimaksut 410000,414000,415000	1 638 105	1 710 618
<i>Sosiaalimaksut (jaksotetut)</i>		
<i>Sosiaalimaksut (aktivoitunut) 416000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
	<hr/> 1 638 105	<hr/> 1 710 618
Eläkevakuutusmaksut 412000, 415100	9 157 109	9 183 061
<i>Eläkevakuutusmaksut (jaksotetut)</i>	<i>26 984</i>	<i>-48 669</i>
	<hr/> 9 184 093	<hr/> 9 134 392
Eläkekulut 414500	22 724	13 037
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-523 174	-833 394
Henkilöstökulut ilman luontoisetuja ja muita henkilöstömenoja	<hr/> 54 802 155	<hr/> 54 029 696
Muut henkilöstömenot 418300	2 924	4 633
Henkilöstökulut ilman luontoisetuja	<hr/> 54 805 079	<hr/> 54 034 329
Luontoisedut yhteensä 409700	66 442	73 158
Henkilöstökulut yhteensä	<hr/> 54 871 520	<hr/> 54 107 487
<u>Vapaaehtoiset henkilöstökulut</u>	2022	2021
Matkakustannukset (omahenkilöstö) (437000)	490 442	321 816
Koulutuspalvelut, henkilöstö (439000)	512 378	379 846
Työterveyshuolto (439300)	608 429	615 584
	<hr/> 1 611 249	<hr/> 1 317 246
Tarkemmat tiedot henkilöstöstä, henkilöstön tilasta ja investoinneista henkilöstöön annetaan kertomusvuodelta erillisessä henkilöstökertomuksessa.		
<u>Rahoitusarvopapereiden tuotot- ja kulut</u>	2022	2021
Tuotot:		
Korkotuotot (600000-602000)	468 278	432 640
Sijoitusten myyntivoitot (606010, 606030)	284 593	4 927 743
Osinkotuotot (605000)	100 391	392
Palkkionpalautukset (606200)	890 043	257 687
Valuuttakurssivoitot (606100)	299 964	201 080
Yhteensä	<hr/> 2 043 269	<hr/> 5 819 543
Arvonmuutokset sijoituksista netto	-5 570 346	13 889 212
Kulut:		
Korkokulut (610000-614000)	36 123	88 725
Sijoitusten myyntitappiot/vast. (625220,625230)	5 413 562	1 853 451
Omaisuuksien hoito- ja välityspalkkiot (625300)	45 306	149 083
Valuuttakurssitappiot (625000)	20 624	419 464
Muut rahoituskulut (626000)	707	5 138
Yhteensä	<hr/> 5 516 320	<hr/> 2 515 862
Rahoitusarvopapereiden tuotto	-9 043 397	17 192 892

Sijoituskiinteistöjen tuotot ja kulut**2022****2021****Tuotot:**

Vuokratuotot(604000,604090, 604100,604200)	17 794 170	14 238 377
Metsätaloustuotot 604300	926	0
Pysyvien vastaavien myyntivoitot 604500	1 792 530	2 519 685
Muut tulot	2 205 965	679 199
Yhteensä	21 793 590	17 437 260

Kulut:

Palvelujen ostot (615200,615240,615350,615220, 615210)	1 018 674	1 197 919
Vuokrakulut (615000,615040,615050,615100)	4 614 591	4 367 868
Aineet, tarvikkeet ja tavarat (615230,615300,615320)	349 888	355 626
Metsätalouden kulut (615360)	1 849	0
Muut kulut (615360,615370,615400)	1 790 003	1 886 859
Yhteensä	7 775 005	7 808 272

Sijoituskiinteistöjen tuotto**14 018 584****9 628 988****Rahoitustuotot- ja kulut yhteensä (netto)****4 975 187****26 821 881****Tilinpäätössiirrot**

Poistoeron muutos

579 897**481 402****Rahastojen muutos**

Hautainhoitorahaston muutos (679800)

-3 799 272**1 021 137**

Testamenttirahaston muutos (679800)

-1 235 228**1 464 265****-5 034 500****2 485 402****Tilintarkastuspalkkiot**

BDO Auditor Oy

18 442**18 319**

4. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

4.1. Pysyvät vastaavat ja poistot

Nro	Pysyvien vastaavien ryhmä	Kirjanpitoarvo 01.01.2022	Lisäykset 2022	Vähennykset 2022 2)	Siirrot erien välillä 1)	Kirjanpitoarvo ennen poistoja	Tilikauden sumu- ja kertapoistot	Kirjanpitoarvo 31.12.2022
1002	Aineettomat hyödykkeet	1 379 643,75	508 694,73	0	611 825,25	2 500 163,73	-471 363,86	2 028 800
1110	Maa- ja vesialueet	52 572 540,28	176 000,00	-654 473,47	67 473,20	52 161 540,01	0	52 161 540
1130	Hautausmaat	25 046 007,65	663 221,74	0	0	25 709 229,39	-7 270 378,91	18 438 850
1160	Rakennukset	106 563 789,43	6 268 139,53	0	13 694 852,90	126 526 781,86	-5 351 520,24	121 175 262
1180	Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 429 012,67	454 529,51	0	0	2 883 542,18	-275 069,36	2 608 473
1190	Koneet ja kalusto	563 825,95	246 469,54	0	407 633,46	1 217 928,95	-268 162,15	949 767
1200	Muut aineelliset hyödykkeet	461 965,27	0	-16,82	0	461 948,45	0	461 948
1310	Osakkeet ja osuudet	98 928 818,16	5 800 881,76	-612 681,33	-57 777,51	104 059 241,08	0	104 059 241
	Yhteensä	287 945 603	14 117 937	-1 267 172	14 724 007	315 520 376	-13 636 495	301 883 881
101500	Keskeneräiset aineettomat	770 549,62	0	0	-537 472,73	233 076,89	0	233 077
128000	Keskeneräiset työt	15 472 001,96	920 680,27	0	-14 186 534,57	2 206 147,66	0	2 206 148
	Yhteensä	304 188 155	15 038 617	-1 267 172	0	317 959 600	-13 636 495	304 323 106

1) Sarakkeen arvo kuvaa siirtoja eri omaisuustilien ja Keskeneräisten töiden -tilin välillä.

Pysyvien vastaavien investoinnit kirjataan "Keskeneräisten töiden" -tilin kautta hankkeen valmistumiseen saakka, jolloin ne siirretään luonteensa mukaisille pysyvien vastaavien tileille.

2)

4.2. Siirtosaamiset

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Kela korvausten jaksotus	235 000	209 329
Helsingin kaupunki Harkinnanvarainen lisäavustus	30 000	0
eQ palkkionpalautus HSRKY	197 729	0
Hki-Vantaa yht. maa-alueuotot/kulut	302 582	279 469
Kohdistamattomat FirstCard-laskut	166 847	189 580
Iltapäiväkerhon tulot	40 040	0
Muut siirtosaamiset	51 034	48 107
Siirtosaamiset yhteensä	<u>1 023 231</u>	<u>726 485</u>

4.3. Rahoitusomaisuus

	Hankinta-arvo	Kirjanpitoarvo	Markkina-arvo	Erotus kp.arvo vs hank.arvo	Erotus m.arvo vs kp.arvo
Sijoitusten pankkitilien saldo	47 457	47 457	47 457	0	0
Korkorahastot	83 220 003	78 288 553	78 384 946	-4 931 450	96 393
Osakerahastot	68 226 365	64 005 950	64 005 950	-4 220 415	0
Pääomarahastot	19 099 108	18 792 248	19 155 148	-306 860	362 899
Sijoitusrahasto-osuudet	178 439	79 714	79 714	-98 725	0
Osittain pääomataatut sij.	5 007 500	5 007 500	5 095 000	0	87 500
Strukturoidut ind-lainat	<u>15 500 257</u>	<u>14 102 474</u>	<u>14 102 474</u>	<u>-1 397 783</u>	<u>0</u>
Saldo ilman pankkitilejä	191 231 671	180 276 439	180 823 232	-10 955 232	546 793
Saldo yhteensä	191 279 128	180 323 896	180 870 688	-10 955 232	546 793

Osittain pääomaturvatuissa sijoituksissa pääomaturva on 80-100%.
Sijoitus saatetaan kuitenkin lunastaa ennen eräpäivää, jolloin sijoituksen
markkina-arvo voi olla tätä alempi.

Rahoitusomaisuuteen kuuluvien arvopapereiden arvonalentumisia on kirjattu vuoden 2022
tilinpäätöksessä 11,0 milj. euroa. Tilinpäätöksessä 2021 tehtyjä arvonalentumisia on palautettu
vuonna 2022 5,4 milj. euroa. Toimenpiteiden yhteisvaikutus on -5,6 milj. euroa.

5. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

5.1 Siirtovelat

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Lomapalkkajaksotus	9 144 941	9 032 573
Vuokraajaksotus	19 500	19 500
Kuluvaraus As Oy Hgin Viikin Letkajenkka	282 221	282 221
Kuluvaraus As Oy Hgin Lontoonpiha	74 497	74 497
Kuluvaraus As Oy Hgin Berliininpiha	253 719	280 384
Tuntipalkkojen jaksotus	256 678	158 999
Kuluvaraus Jätkäsaaren Atrium	50 000	50 000
Kiinteistövero	905 459	0
YV siirtyvät erät	8 111	2 147
Lahjoitukset /avustukset Siirto	36 328	30 638
Keräysvarojen/kolehtien siirto	70 177	1 839
Terveystalo jaksotus	53 144	0
Ukranalaiset Suomessa avustus	50 000	0
Syys ja joulukuun tuplalaskut Kotimaa Oy:lle	96 063	0
Haahtela Vuokrareskontra	21 081	0
Muut siirtovelat	302 579	303 040
Siirtovelat yhteensä	<u>11 624 499</u>	<u>10 235 836</u>

6. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

6.1. Eläkevastuuvajaus (laskennallinen KiEL-vastuu)

Kirkon eläkevastuu on laskettu 31.12.2022 ja se on noin 5 224 milj. euroa.

Eläkerahaston suuruus 31.12.2021 on noin 1 804 miljoonaa euroa, joten koko kirkon eläkevastuuvajaus 31.12.2022 on noin 3 420 miljoonaa euroa.

Eläkkeiden maksamisesta vastaa Kirkon Keskusrahasto.

KiEL:in mukaan määräytyvistä eläkesitoumuksista seurakunnat vastaavat yhteisvastuullisesti, eikä niiden kattamatonta osaa voida jakaa seurakuntakohtaisesti.

Helsingin seurakuntayhtymän laskennallinen osuus tästä koko kirkon vastuusta voidaan kuitenkin arvioida seuraavasti:

Keskusrahaston eläkevastuuvajaus 31.12.2022	3 419 857 068
Koko kirkon palkkasumma vuonna 2022	513 600 000
Helsingin seurakuntayhtymän KiEL -palkat vuonna 2022	44 044 688 a)
Hautainhoitorahaston palkat vuonna 2022	2 455 405
<u>Yhteensä</u>	<u>46 500 093</u>
Helsingin seurakuntayhtymän osuus	293 275 967 b)
Hautainhoitorahaston osuus	16 349 560 b)
<u>Yhteensä</u>	<u>309 625 527</u>

Helsingin seurakuntayhtymän laskennallinen osuus koko kirkon kattamattomasta eläkevastuusta on 293,3 **milj.euroa** (vuonna 2021 vastaava luku oli 259,3 milj. euroa)

Hautainhoitorahaston osuus koko Helsingin seurakuntayhtymän laskennallisesta eläkevastuusta on 16,3 **milj. euroa** (vuonna 2021 vastaava luku oli 14,7 milj. euroa)

Laskennallinen kattamaton osuus on **yhteensä 309,6 milj. euroa**

Helsingin seurakuntayhtymän oman eläkesäännön mukaisten eläkkeiden vuotuinen eläkevastuu on noin 18.000 euroa.

a) KiEL-palkat on laskettu seuraavasti:

Hgin seurakuntayhtymän palkat - (luottamushlöppalkkiot + henkilökunnan kokouspalkkiot) - työllistämisyms.

b) Helsingin seurakuntayhtymän osuuden laskentakaava on seuraavanlainen:

Keskusrahaston eläkevastuuvajaus * Hgin seurakuntayhtymän palkkasumma (HHR:n palkkasumma)
Koko kirkon palkkasumma

6.2. Kiinnitykset, omavelkaiset takaukset, koronvaihtosopimukset ja leasingvastuut

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä tai takauksia				
	Seurakuntayhtymä		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0	0	44 996 367	48 672 366
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0	0	75 337 053	75 337 053

Vastuusitoumukset				
	Seurakuntayhtymä		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
Takaukset				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0	0	63 136 340	63 136 340
Jäljellä oleva pääoma	0	0	40 178 204	45 991 155
Takaukset muiden puolesta				
Jäljellä oleva pääoma	0	0	0	0

Johdannaiset	Kohde-etuuden arvo				Käypä arvo			
	Seurakuntayhtymä		Konserni		Seurakuntayhtymä		Konserni	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021
Koronvaihtosopimukset	0	0	14 253 018	16 556 334	0	0	-798 295,00	-921 193

Tilikauden päättyessä Helsingin seurakuntayhtymän tytäryhtiöillä voimassa olleilla koronvaihtosopimuksilla on suojattu vaihtuvakorkoisten pankkilainojen korkoriskiä. Koronvaihtosopimukset on käsitelty kirjanpidossa suojaavina ja ne erääntyvät tilikausien 2022–2027 aikana.

Leasingvastuiden yhteismäärä				
	Seurakuntayhtymä		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	399 217	504 642	0	0
Myöhemmin maksettavat	360 922	438 716	0	0
Yhteensä	760 139	943 358	0	0

Leasingvastuuihin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita

6.3. Maanvuokravastuut

Helsingin seurakuntayhtymän vastuut maanvuokrista tehtyjen sopimusten mukaan ovat seuraavat:

Seuraavalla tilikaudella (vuonna 2023) maksettavat tonttien vuokrat	Yhteensä	132 176
Vuosina 2024 - 2028 maksettavat tonttien vuokrat	Yhteensä	631 708
Vuosina 2029 eteenpäin maksettavat tonttien vuokrat	Yhteensä	2 848 031
	Kaikki yhteensä	3 611 915

6.4. Arvonlisäveron palautusvastuu

Arvonlisäverolain mukaan uudisrakentamis- tai perusparantamismenoista vähennyksenä käsiteltäyn veroon sisältyy palauttamisvastuu 10 vuoden ajalla, jos kiinteistön tai sen osan käyttötarkoitus muuttuu tänä aikana vähennykseen oikeuttamattomaksi.

Arvonlisäveron palautusvastuiden määrä 31.12.2022 on yhteensä 14.762,01 euroa.

6.5. Hautausmaa-alueiden vallintarajoitukset

Helsingin seurakuntayhtymän hautausmaa-alueilla on vallintarajoitukset. Hautaustoimilaki 5.5.2003 / 457 10 § ja 28 § 5 mom.

7. Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

TYTÄRYHTIÖN YHDISTYKSEN SÄÄTIÖN NIMI	KOTIPAIKKA	OMISTUS- OSUUS	ÄÄNIVALTA- OSUUS	OMASTA PÄÄ-	VIERAASTA	TILIKAUDEN
				OMASTA TEUR	OMASTA TEUR	TULOKSESTA TEUR
Tytär-yhteisöt (yhdistelty konsernitaseeseen)						
As Oy Helsingin Suonionkatu 7	Helsinki	100,00 %	100,00 %	6 814	1 898	-57
As Oy Kastelholmantie 1	Helsinki	100,00 %	100,00 %	331	25	-
Kiinteistö Oy Pajupillintie 28	Helsinki	100,00 %	100,00 %	97	485	38
As Oy Helsingin Haagan Pappilantie 2 a	Helsinki	100,00 %	100,00 %	1 302	2 713	-50
Kiinteistö Oy Haagan Pappilantie 2 b	Helsinki	100,00 %	100,00 %	62	2 209	3
As Oy Helsingin Korkeavuorenkatu 10	Helsinki	100,00 %	100,00 %	6 775	29	-12
As Oy Helsingin Laivalahdenkaari 28	Helsinki	100,00 %	100,00 %	4 893	10	19
As Oy Helsingin Freytaginkulma	Helsinki	100,00 %	100,00 %	1 769	6 682	35
Kiinteistö Oy Latokartanon Liikekeskus	Helsinki	100,00 %	100,00 %	5 279	-	-4
Kiinteistö Oy Latokartanon Liikekeskuksen Pysäköinti	Helsinki	100,00 %	100,00 %	1 120	-	-
Kiinteistö Oy Helsingin Bulevardi 16	Helsinki	100,00 %	100,00 %	15 696	5 186	173
Kiinteistö Oy Kellokosken Juhlatalo	Tuusula	100,00 %	100,00 %	3 254	21	-34
As Oy Helsingin Lontoonpiha	Helsinki	50,93 %	50,93 %	3 935	898	-
As Oy Helsingin Kiskontie 22	Helsinki	100,00 %	100,00 %	3 561	3 006	12
As Oy Helsingin Paraistentie 13	Helsinki	100,00 %	100,00 %	3 267	3 125	9
Kiinteistö Oy Helsingin Lehtisaaren Papinpöydänkuja 2	Helsinki	100,00 %	100,00 %	3 429	1 686	-
As Oy Helsingin Jätkäsaaren Atrium	Helsinki	100,00 %	100,00 %	9 008	14 903	8
Osakkuus- ja omistusyhteisyyshyönteisöt (ei yhdistelty konsernitaseeseen)						
As Oy Helsingin Viikin Letkajenkka 2021	Helsinki	15,96 %	15,96 %	4 263	312	-
As Oy Helsingin Viikin Agropolis 2021	Helsinki	21,28 %	21,28 %	2 909	261	-
As Oy Helsingin Lehtihovi 2021	Helsinki	33,24 %	33,24 %	3 464	774	5
As Oy Neulapadontie 7 2020	Helsinki	29,92 %	29,92 %	146	11	-
Kiinteistö Oy Vantaan Kuusitie 25 2021	Vantaa	21,11 %	21,11 %	379	3	-4
As Oy Hiihtomäentie 34 tilikausi 30.6.2020	Helsinki	9,92 %	9,92 %	68	119	1
As Oy Ruoholahdenkatu 16 2021	Helsinki	22,71 %	22,71 %	160	116	-17
As Oy Helsingin Berliinipiha 2019	Helsinki	4,55 %	4,55 %	922	126	-
Hautainhoitorahaston osakkuusyhteisyyshyönteisöt (ei yhdistelty konsernitaseeseen)						
Kiint.Oy Espoontori 2018	Espoo	21,46 %	21,46 %	5 542	2 067	-
Kiinteistö Oy Kirsikka / 2022	Kirkkonummi	35,00 %	35,00 %	7 647	6 566	40
Lähipiiriyhteisyyshyönteisöt (yhdistelty konsernitaseeseen) vuoden 2020 tiedot						
Töölön seurakunnan tukisäätiö	Helsinki	100,00 %	59,00 %	3 303	13	-13
Fanny Wredes stiftelse	Helsinki	100,00 %	57,00 %	2 152	6	18
Gaius-säätiö 2019	Helsinki	100,00 %	55,56 %	14 403	8 406	-279
Töölön Krista Ry	Helsinki	100,00 %	50,00 %	980	66	99
Stiftelsen Lugnet	Helsinki	100,00 %	71,00 %	1 694	5	15
Johannes diakoniförening	Helsinki	62,50 %	62,50 %	177	12	-4
Lähipiiriyhteisyyshyönteisöt (ei ole yhdistelty konsernitaseeseen, koska taseen loppusumma alle 1 milj. € tai HSRKY:n äänivaltaisuus alle 50 %)						
Lautasaaren perhesäätiö	Helsinki		75,00 %			
Käpylän siirtolayhdistys	Helsinki		55,56 %			
Lasten Suviranta -säätiö	Helsinki		100,00 %			
Björkebo sommarhem rf	Helsinki		42,86 %			
Pro Lukas rf	Helsinki		44,44 %			
Pro Markus rf	Helsinki		66,67 %			
Pakilan Tormaystävät	Helsinki		25,00 %			

8. Taseyksikköinä hoidettujen rahastojen tilinpäätökset

8.1. Testamenttirahastojen tilinpäätöslaskelmat

Testamentti- ja lahjoitusrahaston tase

VASTAAVAA	31.12.2022		31.12.2021	
PYSYVÄT VASTAAVAT				
<u>Aineelliset hyödykkeet ja sijoitukset</u>				
Asunto-osakkeet	2 173 260,85		1 838 460,85	
Maa- ja vesialueet	5 000,00	2 178 260,85	5 000,00	1 843 460,85
<u>VAIHTUVAT VASTAAVAT</u>				
<u>Saamiset</u>				
<u>Lyhytaikaiset saamiset</u>				
Lyhytaikaiset myyntisaamiset	0,00		0,00	
Saamiset yhtymältä	410 677,99		628 452,73	
Siirtosaamiset	25 151,09	435 829,08	6 168,57	634 621,30
<u>Rahoitusomaisuusarvopaperit</u>				
Osakkeet ja osuudet	14 164 147,91		10 239 848,03	
Muut arvopaperit	831 452,70	14 995 600,61	5 606 502,70	15 846 350,73
Rahat ja pankkisaamiset		207 094,68		222 963,21
		17 816 785,22		18 547 396,09
VASTATTAVAA				
<u>OMA PÄÄOMA</u>				
Sidottu pääoma		9 104 475,42		8 740 967,94
Vapaa pääoma	9 947 538,01		7 686 981,60	
Tilivuonna tuloutetut testamenttivarat	213 306,36		1 149 556,08	
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 448 534,57	8 712 309,80	963 053,59	9 799 591,27
<u>VIERAS PÄÄOMA</u>				
<u>Lyhytaikainen</u>				
Rahastojen velat		0,00	6 836,88	6 836,88
Lyhytaikaiset ostovelat	0,00	0,00		
		17 816 785,22		18 547 396,09

Testamentti- ja lahjoitusrahaston tuloslaskelma

	Toteutuma		Toteutuma	
	2022		2021	
<u>Toimintatuotot</u>				
Vuokratuotot	198 821,77		191 695,73	
Muut tuotot	28,81	198 850,58	57,31	191 753,04
<u>Toimintakulut</u>				
Huoneistokulut	-89 614,08		-86 854,07	
Hautojen hoitomaksut	-2 086,90		-5 221,50	
Muut kulut	-3 215,00		-29 021,50	
Käytetty varoja toimintaan	-833 145,81	-928 061,79	-501 211,29	-622 308,36
yht.		-729 211,21		-430 555,32
<u>Rahoitustuotot ja -kulut</u>				
Korkotuotot	24 450,91		25 390,97	
Osinkotuotot ja tuotto-osuudet	56 251,40		36 122,85	
Sijoitusarvopap. myyntivoitot	161 183,87		477 068,15	
Asuntojen myyntivoitot	0,00		673 621,27	
Valuuttakurssivoitot	19 306,39		658,54	
Palkkionpalautukset	48 652,29		22 794,53	
Arvon alentumisten palautukset	434 316,25	744 161,11	801 211,07	2 036 867,38
Rahoituskulut	-61 024,20		-59 565,86	
Sijoitusarvopap. myyntitappiot	-474 775,56		-128 530,68	
Valuuttakurssitappiot	-30,78		-20 845,68	
Arvon alentumiset	-927 653,93	-1 463 484,47	-434 316,25	-643 258,47
yht.		-719 323,36		1 393 608,91
Tilikauden tulos		-1 448 534,57		963 053,59
<u>Pääomiin tehdyt muutokset</u>				
Tilivuonna tuloutetut uudet testamentit/lahjoitukset		52 397,12		171 558,71
Tuloutukset sijoituksista (ja asunnon myynnistä v. 2021)		160 909,24		760 199,43
Tuloutus leirikeskukseen myynnistä		0,00		217 797,94
Pääoman kasvu tilivuoden aikana ilman tulosta		213 306,36		1 149 556,08

Taseen sidottu pääoma 9.104.475,42 € sisältää Vastaavaa puolelta asunnot sekä maa-alueen yht. 2.178.260,85 €, rahoitusomaisuusarvopapereista muut kuin Credit Suissen, eQ:n, Korkian ja OP:n sijoitussalkkujen arvopaperit yht. 6.926.214,57 €.

Vapaalla pääomalla tarkoitetaan Credit Suissen sekä eQ:n ja vaihtoehtoisten sijoitusten sijoitussalkuissa olevia rahavaroja.

Tilikauden tulos -1.448.534,57 € ei sisällä tilivuonna tuloutettuja testamenttivaroja (uudet testamentit/lahjoitukset sekä tuloutukset sijoituksista). Tilivuonna tuloutetut testamenttivarat huomioon ottaen tilikauden tulos on -1.448.534,57 € + 213.306,36€ = -1.235.228,21 €.

Tilinpäätöksessä on tehty seuraavat muutokset vapaaseen sekä sidottuun pääomaan:

Vapaan pääoman nettomuutos:

Siirrot vapaasta pääomasta sidottuun pääomaan:

rah.tuott. kautta kasvaneet arvopaperiosuuksien arvot, ei CS/eQ	-6 347,22
rah.tuott. kautta vähentyneet arvopaperiosuuksien arvot, ei CS/eQ	136 634,23
Hupihaka siirto sidotusta pääomasta vapaaseen pääomaan	17 659,73
	<u>147 946,74</u>

Sidotun pääoman nettomuutos:

Osakkeiden ja rahastojen lisäys	337 563,46
Asunnon lisäys	334 800,00
Siirrot vapaasta pääomasta sidottuun pääomaan lisäykseksi:	
rah.tuott. kautta kasvaneet arvopaperiosuuksien arvot, ei CS/eQ	6 347,22
Sijoitettujen varojen realisointi (sidotun pääoman väh.)	-160 909,24
Siirrot vapaasta pääomasta sidottuun pääomaan vähennykseksi:	
rah.tuott. kautta vähentyneet arvopaperiosuuksien arvot, ei CS/eQ	-136 634,23
Hupihaka siirto vapaaseen pääomaan	-17 659,73
	<u>363 507,48</u>

8.2 Hautainhoitorahaston toimintakertomus ja tilinpäätös

HAUTAINHOITORAHASTO

TOIMINTAKERTOMUS 2022

Hautainhoitorahaston olennaiset piirteet

Hautainhoitorahaston tehtävänä on tarjota monipuolisia ja luotettavia hautainhoitopalveluja sopimuksessa määritellyllä tavalla sekä turvata toiminnan jatkuvuus sijoittamalla rahaston varoja tuottavasti ja taloudellisesti riskit halliten. Hautainhoitorahasto vastaa, erillään seurakuntayhtymän taloudesta, rahaston varojen ja omaisuuden pääomalla ja tuotolla niiden hautojen hoidosta, jotka seurakuntayhtymä on ottanut huolehtiakseen. Hautausmailla hautainhoitorahaston vastuulla olevien hoitosopimusten hautojenhoitotyöt toteutetaan kiinteistöosaston ympäristö- ja hautaustoimen palveluyksikön johtamana ja järjestämänä. Arvopaperisijoitustoimintaa hoitaa hallinto-osasto ja kiinteistösijoitustoimintaa kiinteistöosasto. Kiinteistöosaston ympäristö- ja hautaustoimen hautapalveluyksikkö on hoitanut haudanhoitosopimusten solmimisen ja niihin liittyvän asiakaspalvelun sekä haudanhoitorekisterin ylläpidon.

Arviointi toiminnasta ja asetettujen tavoitteiden toteutumisesta

Toimintavuonna hautainhoitorahaston kanssa tehtyjä hoitosopimuksia oli yhteensä 55 425 kappaletta, joista 16 242 oli hautaoikeuden lunastuksen yhteydessä otettuja niin sanottuja perushoitoja, 8 322 yhden kesän hoitoja, 14 793 määräaikaishoitoja (5–100 vuotta) ja 16 068 ainaishoitoja. Määräaikaishoidot ovat kestoaltaan eripituisia ja myös hoidettavat haudat ovat pinta-alaltaan erikokoisia. Tällä hetkellä solmimme 5–25 vuoden määräaikaishoitoja. Hautainhoitorahaston hautojenhoitotoiminta toteutui osaavan ja ammattitaitoisen henkilöstön avulla laadukkaasti ja ennakkosuunnitelmien mukaisesti.

Ympäristötoiminta

Hautojen hoitotoiminnassa ympäristöasiat huomioidaan Kirkon ympäristödiplomin mukaisesti.

Arviointi resurssien käytöstä

Rahavarojen sijoitustoiminta

Sijoitustoiminnan vähimmäistavoitteena on sijoitetun pääoman reaaliarvon säilyttäminen. Tästä syystä vuosituoton tulee olla vähintään inflaation suuruinen. Hautainhoitorahaston varojen sijoittamisessa pyritään matalahkolla, sijoitusstrategian mukaisella riskitasolla mahdollisimman hyvään tuottoon.

Korko- ja osakesalkun varainhoito kilpailutettiin vuoden 2021 alussa ja päävarainhoitajana on kevästä 2021 lähtien toiminut eQ Varainhoito Oy. Sopimus aiemman varainhoitajan CapMan Wealth Services Oy:n kanssa jatkuu eQ Varainhoito Oy:n rinnalla siihen saakka, että Credit Suisse'n säilytyksessä oleva struktuurisalkku on saatu kokonaisuudessaan realisoitua ja realisoinneista saadut varat on siirretty eQ:n varainhoidon piiriin.

Seurakuntayhtymän nykyiset sijoitustoiminnan ohjeet ovat olleet voimassa vuoden 2021 alusta lähtien. Sijoitustoiminnan ohjeet sisältävät muun muassa linjauksen

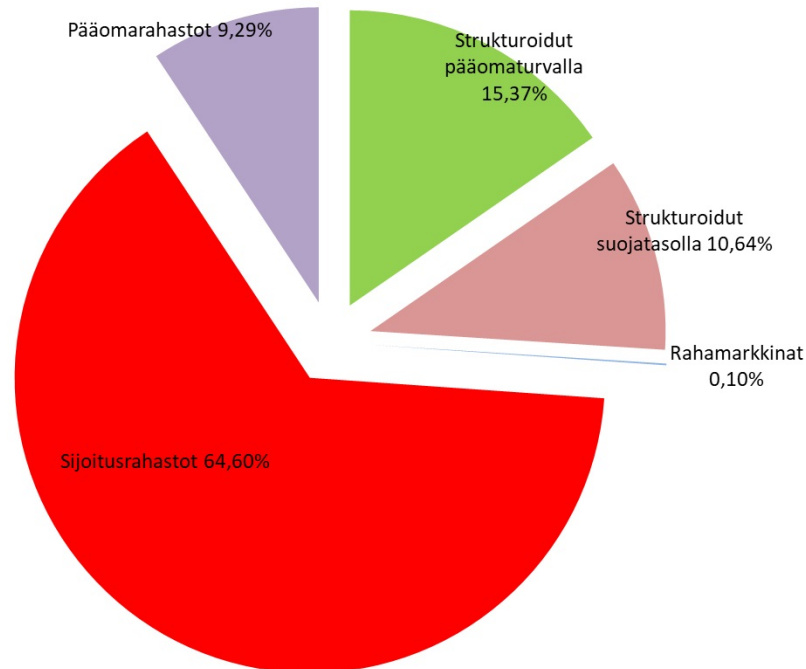
seurakuntayhtymän strategisesta allokaatiosta, jonka pohjalta sijoitusneuvottelukunta vahvistaa sijoitustoiminnassa kulloinkin sovellettavan taktisen allokaation. Strateginen ja taktinen allokaatio eivät kuitenkaan ohjaa Credit Suissen säilytyksessä olevia struktuureja, joista on tarkoitus vähitellen luopua. Struktuurien myynnistä vapautuvat varat sijoitetaan strategisen ja taktisen allokaation linjausten mukaisesti.

Hautainhoitorahaston sijoitusten kirjanpitoarvo oli tilinpäätöksessä 25,1 milj. euroa, markkina-arvo oli vuoden vaihteessa 25,1 milj. euroa. Vuonna 2022 eQ:n varainhoidon korko- ja osakesijoitussalkun tuotto oli -10,43% (salkun aloituspäivästä 19.4.2021 lähtien yht. -8,76%).

Hautainhoitorahaston eQ Varainhoidon sijoitussalkku sisältää osakerahastoja, lyhyen koron rahastoja, pitkän koron rahastoja sekä vaihtoehtoisista sijoituksista Private Equity –rahastoja. Salkun riskitaso on hallittu riittävällä hajauttamisella. Vastaavasti osa Credit Suissen säilytyksessä olevista strukturoiduista sijoituksista on pääomaturvattuja. eQ:n vaihtoehtoisten sijoitusten lisäksi hautainhoitorahaston sijoitussalkku sisältää kahta vaikuttavuusrahastoa (Korkia Uusiutuva Energia –rahasto ja Blue Orchard Sustainable Assets –rahasto, johon vasta merkintäsitoumus on annettu) sekä Osuuspankin R2 Crystal –hedgerahastoa.

Sijoitustoiminnassa käytetään eettisesti korkeatasoisia varainhoitajia ja sijoitustoiminnassa suositetaan positiivisen arvottamisen vaihtoehtoa, eli vastuullisten yritysten suosimista sijoituskohteina.

Sijoitusten jakauma 31.12.2022:

Hautainhoitorahaston kiinteistösijoitukset

Hautainhoitorahastolla on sijoituskiinteistöjä yhteensä noin 9041 m² ja niiden markkina-arvoksi on arvioitu noin 5,8 milj. euroa. Merkittävimmät omistukset ovat 4885 m² osuudet Kirkkonummella sijaitsevasta Kiinteistö Oy Kirsikasta ja Kiinteistö Oy Espoontorin 4106 m² suuruinen toimistokohde Espoon keskuksessa. Liiketilojen ja toimistotilojen osuudet hautainhoitorahaston sijoituskiinteistöistä ovat markkina-arvojen mukaan laskettuna 94 % ja 6 % ja pinta-alojen mukaan laskettuna vastaavasti 54 % ja 45 %, liiketilat ensin mainittuna.

Pääosa Kirkkonummen kohteesta on vuokrattu. Neuvottelut vuokrasopimusten jatkosta on jo käynnistetty vuokralaisten kanssa. Espoontorin toimistotilat tyhjenivät kokonaan kesäkuun 2020 lopussa kaikilta vähemmistöosakkeenomistajilta, hautainhoitorahaston tilat mukaan lukien. Osakkaat ovat yhdessä ryhtyneet toimenpiteisiin kiinteistön kehitys-, vuokraus- tai myyntivaihtoehtojen selvittämiseksi.

Kiinteistösijoitustoiminnan vastuut

Helsingin seurakuntayhtymä / Hautainhoitorahasto on sitoutunut vastaamaan Kiinteistö Oy Kirsikan lainojen korkoihin ja lyhennyksiin tarvittavista vastikkeista. Helsingin osuus näistä lainoista on noin 6,0 milj. euroa ja laina on neuvoteltu uudelleen vuonna 2022 seuraavaksi viideksi vuodeksi.

JOHTOPÄÄTÖKSET TOIMINNAN TULEVAA SUUNNITTELUA VARTEN

Hautainhoitorahaston hoitohaudoille tarvitsemat ryhmäkasvit hankitaan ryhmäkasviviljelyyn erikoistuneilta kauppuutarhoilta.

Hautainhoitorahaston hautojen hoitoon kohdistuvat menot katetaan vuosittain syntyvillä hoitotoiminnan tuotoilla, määräaikaishoitojen pääomavähennyksillä ja rahavarojen sekä kiinteistösijoitusten tuotoilla. Ainaishoitosisätykset ja ennen 1970-lukua solmitut pitkäaikaiset hoitosopimukset eivät ole sisältäneet inflaatio-suojaa. Käytännössä osa vanhoista hoitosopimuksista on sellaisia, joissa alun perin maksettu hoitopääoma on jo käytetty ko. haudan hoitoon, vaikka hoitosopimukset ovat vielä voimassa. Tämä heikentää hautainhoitorahaston taloudellista tilannetta. Sijoitustoiminta turvaa sopimushautojen hoitotason ylläpitämisen, hautainhoitorahaston maksuvalmiuden sekä tarpeelliset investoinnit. Hautainhoitorahaston sijoitustoimintaa hoidetaan sijoitustoiminnan ohjeen mukaisen strategian pohjalta.

ARVIOINTI HAUDANHOITOSOPIMUSTEN VASTUISTA JA HAUTAINHOITORAHASTON VAROJEN YLI- TAI ALIKATTEISUUDESTA

Kirkkohallituksen antaman laskentaohjeen mukaan hautainhoitorahaston tai seurakunnan taseen liitetiedoiksi tehdään:

1.laskelma haudanhoitovastuun määrästä tilinpäätöspäivänä

2.laskelma hautainhoitosopimusten yli- tai alikatteisuudesta

Kun tilivuoden hautainhoidon välittömät ja välilliset kulut jaetaan hoidettujen hautojen lukumäärällä, saadaan yhden hoidetun haudan kulut keskimäärin tilivuoden aikana. Jäljellä olevan hoitovastuun määrä saadaan kertomalla yhden hoidetun haudan kulut kaikkien hoidossa olevien hautojen yhteenlasketulla, jäljellä olevien haudanhoitovuosien lukumäärällä.

Laskelma hautainhoitorahaston yli- tai alikatteisuudesta laaditaan siten, että hautainhoitorahaston taseen loppusummasta vähennetään jäljellä oleva haudanhoitovastuun määrä. Kun seurakunnassa arvioidaan hautainhoitorahaston yli-/alikalteisuutta, otetaan huomioon myös varojen käyvän arvon ja kirjanpitoarvon erotus. Kirkkohallitukselle ilmoitetaan hautainhoitosopimusten yli-/alikalteisuus kirjanpitoarvon mukaan laskettuna.

Laskelma antaa erään karkealla tasolla olevan tarkastelumallin tilinpäätöshetkellä arvioida hautainhoitorahaston vastuita ja hautainhoitorahaston varojen yli- tai alikalteisuutta. Laskelma ei sisällä arviointia tulevan inflaatio- ja kustannuskehityksen vaikutuksista vastuisiin. Laskelma ei myöskään tarkastele hautainhoitorahaston sijoitustoiminnan pääomien tulevaa tuottoa ja kehitystä.

Laskennallisen hoitovastuun yli-/alikalteisuudessa voi olla suurtakin vaihtelua eri vuosien tilinpäätöksissä. Vaihteluun vaikuttaa mm:

- sijoitustoiminnassa toteutettavien operaatioiden vaikutukset tasearvojen muutoksiin
- pienetkin vaihtelut vuosittaisissa hoitokustannuksissa hoitohautaa kohden aiheuttavat suuren hoitovuosimassan takia laskennallisesti merkittäviä muutoksia yli-/alikalteisuuteen.
- ainaishoitosopimukseen sisältyvän tulevan hoitovastuun arvioinnin laskennalliseksi perusteeksi ainaishoitojen pituudeksi määriteltiin vuoden 2002 hautainhoitovastuulaskelmaan 30 vuotta. Vuodesta 2002 on kulunut kaksikymmentä vuotta ja ainaishoitosopimukseen sisältyvän hoitovastuun hahmottamiseksi vuodelle 2022 on jäljempänä olevassa laskelmassa käytetty ainaishoidon kestonä 10 vuotta.

Käyttötalousosa

	TA kuluva 2022	Toteuma 1 - 12 /2022	Yli-Ali	T-%
Toimintatuotot (ulkoiset)	2 262 400	2 400 131,96	137 731,96	106,1
Toimintakulut (ulkoiset)	-4 480 399	-3 816 956,75	-663 442,46	85,2
Toimintakate	-2 217 999	-1 416 824,79	-801 174,42	63,9
Poistot ja arvonalentumiset	-795 277	-766 341,18	-28 935,82	96,4
Laskennalliset erät		-24 304,04	-24 304,04	0,0
Työälakate (ulkoiset ja sisäiset)	-3 013 276	-2 207 470,01	-805 806,20	73,3

Tuloslaskelma

900 HAUTAINHOITORAHASTO

	<u>1.1.-31.12.2022</u>	<u>1.1.-31.12.2021</u>	<u>Erotus</u>	<u>Ero %</u>
3 TOIMINTATUOTOT	2 400 131,96	2 339 475,77	60 656,19	3 %
## Korvaukset	0,00	0,00	0,00	100%
## Maksutuotot	2 399 833,19	2 338 448,11	61 385,08	3 %
## Tuet ja avustukset	300,00	1 000,00	-700,00	
## Muut toimintatuotot	-1,23	27,66	-28,89	
4 TOIMINTAKULUT	-3 816 956,75	-3 708 819,10	108 137,65	3 %
40 Henkilöstökulut	-3 057 320,79	-3 084 580,51	-27 259,72	-1 %
## Palkat ja palkkiot	-2 455 404,95	-2 474 168,68	-18 763,73	-1 %
## Henkilösivukulut	-612 549,14	-623 201,34	-10 652,20	-2 %
## Henkilöstökulujen oikaisuerät	10 633,30	12 789,51	-2 156,21	-17 %
## Palvelujen ostot	-183 079,53	-168 483,67	14 595,86	9 %
## Vuokratulut	-3 837,18	-10 784,09	-6 946,91	-64 %
46 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-572 719,25	-443 814,97	128 904,28	29 %
## Ostot tilikauden aikana	-572 719,25	-443 814,97	128 904,28	29 %
49 Muut toimintakulut	0,00	-1 155,86	-1 155,86	-100 %
5 TOIMINTAKATE	-1 416 824,79	-1 369 343,33	-47 481,46	3 %
60 Rahoitustuotot ja -kulut	-1 616 106,26	2 496 625,11	-4 112 731,37	-165 %
## Sijoituskiint. ja huon. tuotot	1 203 561,31	1 094 351,73	109 209,58	10 %
## Sijoituskiint. ja huon. kulut	-1 197 919,39	-1 052 264,40	145 654,99	14 %
## Korkotuotot	24 073,43	24 507,00	-433,57	2 %
## Muut rahoitustuotot	158 802,02	1 660 446,55	-1 501 644,53	-90 %
## Korkokulut	-628,50	-5 052,40	-4 423,90	
## Arvonmuutokset sijoituksista	-727 266,40	1 361 896,98	2 089 163,38	-153 %
## Muut rahoituskulut	-1 076 728,73	-587 260,35	489 468,38	83 %
2 VUOSIKATE	-3 032 931,05	1 127 281,78	-4 160 212,83	-369 %
## Poistot ja arvonalennukset	-766 341,18	-106 144,75	-660 196,43	622 %
## Suunnitelman mukaiset poistot	-766 341,18	-106 144,75	-660 196,43	622 %
## Arvonalentumiset (-palautukset)	0,00	0,00	0,00	100 %
1A TILIKAUDEN TULOS	-3 799 272,23	1 021 137,03	-4 820 409,26	-472 %

Tuloslaskelma – vertailu talousarvioon

	<u>TA 2022</u>	<u>Toteutuma 2022</u>	<u>Erotus</u>	<u>Käyttö%</u>
TOIMINTATUOTOT	2 262 400,00	2 400 131,96	137 731,96	106 %
Maksutuotot	2 262 400,00	2 399 833,19	137 433,19	106 %
Tuet ja avustukset	0,00	300,00	300,00	-100 %
Muut toimintatuotot	0,00	-1,23	-1,23	-100 %
TOIMINTAKULUT	-4 480 399,20	-3 816 956,75	663 442,45	85 %
Henkilöstökulut	-3 567 349,20	-3 057 320,79	510 028,41	86 %
Palkat ja palkkiot	-2 854 084,85	-2 455 404,95	398 679,90	86 %
Henkilösivukulut	-713 264,35	-612 549,14	100 715,21	86 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	0,00	10 633,30	10 633,30	-100 %
Palvelujen ostot	-276 750,00	-183 079,53	93 670,47	66 %
Vuokratulut	-21 000,00	-3 837,18	17 162,82	18 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-615 300,00	-572 719,25	42 580,75	93 %
Ostot tilikauden aikana	-615 300,00	-572 719,25	42 580,75	93 %
Muut toimintakulut	0,00	0,00	0,00	-100 %
TOIMINTAKATE	-2 217 999,20	-1 416 824,79	801 174,41	64 %
Rahoitustuotot- ja kulut	477 400,00	-1 616 106,26	-2 093 506,26	-439 %
Sijoituskiint. ja huon. tuotot	1 161 400,00	1 203 561,31	42 161,31	104 %
Sijoituskiint. ja huon. kulut	-684 000,00	-1 197 919,39	-513 919,39	175 %
Korkotuotot	0,00	24 073,43	24 073,43	-100 %
Muut rahoitustuotot	0,00	158 802,02	158 802,02	-100 %
Korkokulut	0,00	-628,50	-628,50	-100 %
Arvonmuutokset sijoituksista	0,00	-727 266,40	-727 266,40	-100 %
Muut rahoituskulut	0,00	-1 076 728,73	-1 076 728,73	-100 %
VUOSIKATE	-1 740 599,20	-3 032 931,05	-1 292 331,85	74 %
Poistot ja arvonalentumiset	-795 277,00	-766 341,18	28 935,82	96 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-795 277,00	-766 341,18	28 935,82	96 %
TILIKAUDEN TULOS	-2 535 876,20	-3 799 272,23	-1 263 396,03	50 %
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 535 876,20	-3 799 272,23	-1 263 396,03	50 %

Tase

<u>VASTAAVAA</u>	<u>31.12.2022</u>		<u>31.12.2021</u>	
<u>PYSYVÄT VASTAAVAT</u>				
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>				
A1 Rakennukset ja kiinteät rakenteet	738 500,00		1 504 841,18	
A2 Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankin	336 000,00	1 074 500,00	0,00	1 504 841,18
<u>Sijoitukset</u>				
A3 Osakkeet ja osuudet	11 315 670,58	11 315 670,58	11 315 670,58	11 315 670,58
<u>VAIHTUVAT VASTAAVAT</u>				
<u>Saamiset</u>				
<u>Lyhytaikaiset saamiset</u>				
C1 Myyntisaamiset	44 958,83		37 734,55	
C2 Muut lyhytaikaiset saam srk-yhtymältä	0,00		0,00	
C3 Siirtosaamiset	148 437,23	193 396,06	124 848,45	162 583,00
<u>Rahoitusarvopaperit</u>				
C4 Osakkeet ja osuudet	18 499 814,32		9 794 251,21	
C5 Muut arvopaperit	6 590 206,74	25 090 021,06	19 037 603,98	28 831 855,19
Rahat ja pankkisaamiset		<u>216 974,69</u>		<u>231 522,82</u>
C4		<u>37 890 562,39</u>		<u>42 046 472,77</u>
<u>VASTATTAVAA</u>				
<u>OMA PÄÄOMA</u>				
II1 Peruspääoma	750 832,55		750 832,55	
II2 Ainaishoitosopimusten pääomat	501 007,36		501 007,36	
II3 Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	28 682 077,17		27 660 940,14	
II4 Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-3 799 272,23	26 134 644,85	1 021 137,03	29 933 917,08
<u>VIERAS PÄÄOMA</u>				
<u>Pitkäaikainen</u>				
III1 Saadut ennakot	9 775 307,63	9 775 307,63	9 481 069,61	9 481 069,61
<u>Lyhytaikainen</u>				
III2 Saadut ennakot	1 430 994,36		1 418 242,83	
III3 Ostovelat	41 377,99		3 346,80	
III4 Velka srk-yhtymälle	404 970,95		1 084 571,67	
III5 Siirtovelat	103 266,61	1 980 609,91	125 324,78	2 631 486,08
		<u>37 890 562,39</u>		<u>42 046 472,77</u>

Rahoituslaskelma

<u>VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN KASSAVIRTA</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
TULORAHOITUS	-3 032 931,05	1 127 281,78
Vuosikate	-3 032 931,05	1 127 281,78
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00
INVESTOINNIT	-336 000,00	-385 000,00
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-336 000,00	-385 000,00
Käyttöomaisuuden myyntitulot	0,00	0,00
<i>Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta</i>	<u>-3 368 931,05</u>	<u>742 281,78</u>
<u>RAHOITUSTOIMINNAN KASSAVIRTA</u>		
<i>MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET</i>	-387 451,21	-405 645,24
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-30 813,06	-12 107,53
Korottomien lyhyt- ja pitkäaikaisten velkojen muutos	-356 638,15	-393 537,71
<i>Rahoitustoiminnan nettokassavirta</i>	<u>-387 451,21</u>	<u>-405 645,24</u>
<i>Kassavarojen muutos</i>	<u>-3 756 382,26</u>	<u>336 636,54</u>
<u>KASSAVAROJEN MUUTOS</u>	<u>-3 756 382,26</u>	<u>336 636,54</u>
Kassavarat 31.12.	25 306 995,75	29 063 378,01
Kassavarat 1.1.	29 063 378,01	28 726 741,47

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätös on laadittu Kirkkohallituksen antaman tilinpäätösohjeen mukaan.

1.1. Arvostusperiaatteet ja menetelmät

Pysyviin vastaaviin merkityt aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on arvostettu seuraavasti:

* Aineettomat oikeudet	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Muut pitkävaikutteiset menot	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Maa- ja vesialueet	alkuperäiseen hankintamenoonsa
* Hautausmaat	alkuperäiseen hankintamenoonsa
* Rakennukset	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Kiinteät rakenteet ja laitteet	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Koneet ja kalusto	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Muut aineelliset hyödykkeet	suunnitelmapoistoin vähennettyyn hankintamenoonsa
* Keskeneräiset työt ja hankinnat	alkuperäiseen hankintamenoonsa
* Sijoitukset	alkuperäiseen hankintamenoonsa tai sitä alhaisempaan tilinpäätöspäivän markkina-arvoon

Vaihtuvien vastaavien saamiin merkityt myynti-, laina ja muut saamiset on arvostettu nimellisarvoonsa tai tätä alhaisempaan todennäköiseen arvoonsa.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu hankintamenoonsa tai tätä alempaan tilinpäätöspäivän markkina-arvoon.

Velat on arvostettu nimellisarvoonsa.

1.2. Jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Menot ja tulot

Menojen ja tulojen kirjaamisperusteena on suoriteperuste. Kirkollisverotulot kirjataan maksuperusteisesti.

Pysyvien vastaavien arvostus

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet: Hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Taseeseen aktivoidaan yli 20 000 euron hankinnat, jotka poistetaan taloudellisena vaikutusaikanaan.

Yhteinen kirkkovaltuusto hyväksyi 7.10.2021 uuden poistosuunnitelma, joka otettiin käyttöön 1.1.2022. Joitakin poistoajkoja lyhennettiin. Alla poistosuunnitelma, josta ilmenee muutokset.

Pysyvät vastaavat	<i>poistoaika vuotta</i>	
	1.1.2022	vanha
Aineettomat hyödykkeet		
Tietojärjestelmien käyttöoikeus	3	3
Muut aineettomat oikeudet	3	5
Muut pitkävaikutteiset menot	3	3/5
Aineelliset hyödykkeet		
Hautausmaat		
<i>Muut pitkä vaikutteiset menot</i>	3	3
Siunauskappelit	40	60
Muut rakennukset	10	15
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15	15
Urut	15	15
Koneet ja laitteet	3	menojäännösp.
Muut aineelliset hyödykkeet	3	3
Rakennukset		
Kirkot	50	60
Seurakuntatalot	20	30
Kappelit	40	60
Leiri- ja kurssikeskukset	20	20
Asuinrakennukset	25	30
Diakonian laitokset	15	30
Hallinto- ja laitosrakennukset	20	30
Muut rakennukset	15	15
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Maa- ja vesirakenteet	15	15
Urut	15	15
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	15	15
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	5	5/menojäännösp.
ATK-laitteisto	3	3/menojäännösp.
Muut koneet ja laitteet	3	3/menojäännösp.
Hautainhoitorahaston poistosuunnitelma		
Kasvihuoneet ja kioskit	10	20
Muut rakennukset	10	30
ATK-laitteet	3	3/menojäännösp.

1. Tuloslaskelman liitetiedot

<u>Henkilöstökulut</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Rahapalkat	2 455 405	2 474 169
Sosiaalimaksut	94 046	98 687
Eläkevakuutusmaksut	518 503	524 515
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-10 633	-12 790
Henkilöstökulut ilman luontaisetuja ja muita henkilöstömenoja	3 057 321	3 084 581
Muut henkilöstömenot	880	400
Henkilöstökulut ilman luontaisetuja	3 058 201	3 084 981
Luontoisedut yhteensä	240	240
Henkilöstökulut yhteensä	<u>3 058 441</u>	<u>3 085 221</u>

<u>Rahoitusarvopapereiden tuotot- ja kulut</u>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Tuotot		
Korkotuotot	24 073	24 507
Sijoitusten myyntivoitot	79 409	1 556 061
Valuuttakurssivoitot	75	103 901
Osinkotuotot	0	0
Palkkionpalautukset	79 318	484
Muut rahoitustuotot	0	0
Yhteensä	182 875	1 684 954
Kulut		
Arvopapereiden arvonalentumiset	1 517 559	790 292
Edellisen vuoden arvonalentumisten palaut.	-790 292	-2 152 189
Arvonmuutokset yhteensä	727 266	-1 361 897
Sijoitusten myyntitappiot	1 054 430	312 261
Valuuttakurssitappiot	47	240 880
Omaisuuksien hoitopalkkiot	21 847	33 581
Muut rahoituskulut	1 033	5 590
Yhteensä	1 077 357	592 313
Kulut yhteensä	1 804 624	-769 584
Rahoitusarvopapereiden tuotto	<u>-1 621 748</u>	<u>2 454 538</u>

Sijoituskiinteistöjen tuotot ja kulut

Tuotot		
Vuokratuotot	1 203 561	1 094 352
Yhteensä	1 203 561	1 094 352
Kulut		
Vuokrakulut	1 197 427	1 040 772
Palvelujen ostot	0	6 200
Sijoituskiinteistöjen verot	0	5 129
Muut kulut	493	164
Yhteensä	1 197 919	1 052 264
Sijoituskiinteistöjen tuotto	5 642	42 087

Rahoitustuotot- ja kulut yhteensä **-1 616 106** **2 496 625**

<u>Poistot ja arvonalentumiset</u>	<u>2021</u>	<u>2021</u>
Suunnitelman mukaiset poistot	766 341	106 145
Pysyvien vastaavien osakkeiden arvonalentumiset	0	0
Edellisen vuoden arvonalentumisten palautukset	0	0
	<u>0</u>	<u>0</u>
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	766 341	106 145

2. Taseen liitetiedot

Pysyvät vastaavat ja poistot

Nro	Pysyvien vastaavien ryhmä	Kirjanpitoarvo 01.01.2022	Lisäykset 2022	Vähennykset 2022	Siirrot erien välillä 1)	Kirjanpitoarvo ennen poistoja	Tilikauden sumu- ja kertapoistot	Kirjanpitoarvo 31.12.2022
106000	Hautaus-toimen muut rakennukse	766 341,18	0	0	0	766 341,18	-766 341,18	0
107500	Hautaus-toim.muut aineell.hyöd.	738 500,00	0	0	0	738 500,00	0	738 500
132000	Osakkeet ja osuudet	11 315 670,58	0	0	0	11 315 670,58	0	11 315 671
	Yhteensä	12 820 511,76	0	0	0	12 820 512	-766 341	12 054 171
128000	Keskeneräiset työt	0,00	336 000,00		0	336 000,00	0	336 000
	Yhteensä	12 820 512	336 000	0	0	13 156 512	-766 341	12 390 171

- 1) Sarakkeen arvo kuvaa siirtoja eri omaisuustilien ja Keskeneräisten töiden -tilin välillä. Pysyvien vastaavien investoinnit kirjataan "Keskeneräisten töiden" -tilin kautta hankkeen valmistumiseen saakka, jolloin ne siirretään luonteensa mukaisille pysyvien vastaavien tileille.

Rahoitusomaisuus

Hautainhoitorahaston sijoitusten rahoitusomaisuuden arvot 31.12.2022

	Hankinta-arvo	Kirjanpitoarvo	Markkinahinta	Erotus kp.arvo vs hank.arvo	Erotus m.hinta vs kp.arvo
Sijoitusten pankkitilien saldo	24 034	24 034	24 034	0	0
Osakerahastot	8 470 175,28	7 792 463	7 792 463	-677 712	0
Korkorahastot	8 788 925,41	8 394 082	8 395 914	-394 844	1 832
Pääomarahastot	2 347 923,26	2 313 269	2 326 903	-34 654	13 634
Osittain pääomataatut sij.	4 000 300	3 925 220	3 852 200	-75 080	-73 020
Strukturoidut ind-lainat	<u>3 000 256</u>	<u>2 664 986</u>	<u>2 664 986</u>	<u>-335 270</u>	<u>0</u>
Saldo ilman pankkitilejä	26 607 580	25 090 021	25 032 467	-1 517 559	-57 554
Saldo yhteensä	26 631 614	25 114 055	25 056 500	-1 517 559	-57 554

Osittain pääomataatuissa sijoituksissa pääomaturva on 80-100%. Näiden markkina-arvon alentuminen 31.12.2021 on kirjattu enintään pääomaturvan mukaiseen tasoon saakka. Sijoitus saatetaan kuitenkin lunastaa ennen eräpäivää, jolloin sijoituksen markkina-arvo voi olla tätä alempi.

Rahoitusomaisuuteen kuuluvien arvopapereiden arvonalentumisia on kirjattu vuoden 2022 tilin-päätöksessä 1.517.559 euroa. Tilinpäätöksessä 2021 tehtyjä arvonalentumisia on palautettu vuonna 2022 790.293 euroa. Toimenpiteiden yhteisvaikutus on -727.266 euroa.

Oma pääoma	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Peruspääoma	750 833	750 833
Hautojen ainaishoitosisopimusten pääomat	501 007	501 007
Ed. tilikausien ylijäämä	28 682 077	27 660 940
Tilikauden yli- / alijäämä	-3 799 272	1 021 137
Oma pääoma yhteensä	<u>26 134 645</u>	<u>29 933 917</u>

Pitkäaikainen vieras pääoma

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Saadut ennakot määräaikaista haudanhoitosopimuksista	9 775 308	9 481 070
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	<u>9 775 308</u>	<u>9 481 070</u>

	<u>31.12.2022</u>	<u>31.12.2021</u>
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot määräaikaista haudanhoitosopimuksista	1 430 994	1 418 243
Ostovelat	41 378	3 347
Siirtovelat		
Muut siirtovelat	0	0
Lomapalkkajaksotus	103 267	125 325
Muut lyhytaikaiset siirtovelat	0	0
	<u>103 267</u>	<u>125 325</u>
Muut velat		
Hautainhoitorahaston velka Helsingin seurakuntayhtymälle	360 583	1 035 078
Verotili	44 388	49 493
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	<u>1 980 610</u>	<u>2 631 486</u>

3. Vastuositoumuksia koskevat liitetiedot

Eläkevastuuvajaus (laskennallinen KiEL –vastuu)

Hautainhoitorahaston osuus koko Helsingin seurakuntayhtymän laskennallisesta eläkevastuusta on 16,3 milj. euroa (vuonna 2021 vastaava luku oli 14,7 milj. euroa).

Laskelma löytyy Helsingin seurakuntayhtymän eläkevastuuvajauslaskelmasta.

4. Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

TYTÄRYHTIÖN YHDISTYKSEN SÄÄTÖN NIMI	KOTIPAIKKA	OMISTUS- OSUUS	ÄÄNVALTA- OSUUS	OMASTA PÄÄ-	VIERAASTA PÄÄ-	TILIKAUDEN
				OMASTA TEUR	OMASTA TEUR	TULOKSESTA TEUR
Hautainhoitorahaston osakkuusyhteisöt (ei yhdistelty konsernitaseeseen)						
Kiint.Oy Espoontori 2018	Espoo	21,46 %	21,46 %	5 542	2 067	-
Kiinteistö Oy Kirsikka / 2022	Kirkkonummi	35,00 %	35,00 %	7 647	6 566	40

Laskennallinen hautainhoitovastuu

Hautainhoitorahaston laskennallisen hoitovastuun määrittäminen on tehty alla olevan taulukon mukaisesti:

- hoitosopimuksia 2022 yhteensä 55.425 kpl
- menopohja on kustannuspaikkojen 9014010000 ja 9024030000-9024030005 (HHR:n hallinto ja hautausmaat) s kustannuspaikan 9034030000 (Malmin hautausmaan huoltorakennus) nettomenot vuonna 2022
- laskennallinen hoitokustannus yhtä hoitosopimusta kohden on 82,69 euroa
- ainaishoitojen hoitoajaksi on laskennassa määritetty 10 vuotta (16.068 kpl)

Hoitovastuulaskelma

● Menot 2022

Menot yhteensä	3 816 957
poistot	766 341
Kustannukset yhteensä	4 583 298
Hoitosopimuksia	55 425
Kustannukset sopimusta kohti	82,69

● Laskennallinen hoitovastuu 2022

1) Määräaikaisten sopimusten hoitovastuu

Jäljellä olevia määräaikaisia hoitovuosia on laskelmien mukaan 277.766

Hoitojen kustannukset ovat nykyisellä hintatasolla:

* hoitovuosien yhteismäärä	277 766
* kustannukset/sopimus vuonna 2022	82,69
* laskennallinen hautainhoitovastuu	<u>22 969 496</u>

Lisäksi on ainaishoitosopimuksia 16.068 kappaletta. Ainaishoitojen hoitoajaksi on tässä laskelmassa määritetty 10 vuotta.

2) Ainaishoitojen laskennallinen hoitovastuu

Ainaishoitojen kustannukset ovat nykyisellä hintatasolla:

* hoitovuosien yhteismäärä (10 v)	160 680
* kustannukset/sopimus 2022	82,69
* laskennallinen hautainhoitovastuu	<u>13 287 223 €</u>

3) Hoitovastuulaskelma

Hoitovastuiden yhteissumma on	36 256 719
Hautainhoitorahaston taseen vastaavaa	37 890 562
Vähennetään otetut lainat	0 37 890 562

● Hoitovastuun yli/alikatteisuus 2022 **1 633 844**

Ainaishoitojen tulevien hoitovuosien määrä sopimusta kohti on laskelmassa 10 vuotta. Ainaishoitojen määrä on vuodesta 2002 alkaen määritetty 30 vuodeksi. Hoitoaikavähennys vuoteen 2022 on 10 vuotta.

Vastaavalla tavalla laskettuna vuoden 2021 hoitovastuun ylikatteisuus oli 11 121 933 euroa. Tilinpäätöskirjassa 2021 on käytetty ainaishoitojen tulevana hoitovuosien määränä 11 vuotta.

V Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

1. Tilinpäätöksen allekirjoitus

Helsingissä 30.3.2023

[Redacted signature]

Jukka Pakarinen, puheenjohtaja

[Redacted signature]

Lauri Ahokas

[Redacted signature]

Esa Ahonen

[Redacted signature]

Riitta Asikanius

[Redacted signature]

Meri Assmann

[Redacted signature]

Petteri Auvinen

[Redacted signature]

Martina Harms-Aalto

[Redacted signature]

Marianne Heikkilä

[Redacted signature]

Satu Ketonen

[Redacted signature]

Anni Laine

[Redacted signature]

Marja Lindholm

[Redacted signature]

Otto Lehtipuu

[Redacted signature]

Sari Mäkimattila

[Redacted signature]

Elina Raika-Ojanen

[Redacted signature]

Rolf Seiffansson

[Redacted signature]

Juha Silander, hallintojohtaja

2. Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 15/5 2023

BDO Oy
tilintarkastusyhteisö

[Redacted signature]

Tiina Lind
JHT, KHT

VI Luettelot ja selvitykset

1. Luettelo kirjanpito kirjoista

Kirjanpitoaineisto säilytetään Kirkon palvelukeskuksen tietojärjestelmässä sähköisessä muodossa. Kassatositteet liitteineen säilytetään arkistossa paperitulosteina. Tilinpäätöskirja tilikaudelta säilytetään sidottuna kirjana.

2. Luettelo tositelajeista

					Tositenumerot
Kassa- ja muistiotositteet					
AB	Automaattikirjaus	1000000	-	1999999	
K1	Kirjanpitoliihtymä tarj.laskut	1000000	-	1999999	
K2	Kirjanpitoliihtymä, verokäsittely	1000000	-	1999999	
K3	Kirjanpitoliihtymä	1000000	-	1999999	
K4	Verkkomaksut	1000000	-	1999999	
PK	Kassajärjestelmä	1000000	-	1999999	
SA	Kipan muistiotosite/pääkirjatosite	1000000	-	1999999	
SE	Sisäiset erät (vyörytys)	1000000	-	1999999	
SK	Seurakuntatalouden muistiotosite/pääkirjatosite	1000000	-	1999999	
SN	Kolehdit muistiotosite	1000000	-	1999999	
SR	Sijoituskirjanpidon muistiotosite	1000000	-	1999999	
SZ	Peruutus muistio	1000000	-	1999999	
TO	Tiliote	1000000	-	1999999	
T1	Maksuliikenneohjelman tiliointi	1000000	-	1999999	
ZA	Tilin avaussaldo	1000000	-	1999999	
ZM	M2 Kirjanpitoliihtymä	1000000	-	1999999	
ZY	Yhdistyvät seurakunnat	1000000	-	1999999	
Käyttöomaisuus					
AA	Käyttöomaisuus kirjaus	1000000	-	1999999	
AF	Poistokirjaukset	3000000	-	3999999	
AI	Investointituet käyttöomaisuus	1000000	-	1999999	
AM	Käyttöomaisuuden myynti	1000000	-	1999999	
AZ	Purku käyttöomaisuuteen	1000000	-	1999999	
Myyntilaskut					
AV	Diakonia-avustusten "kuittaustositteet"	14000000	-	14999999	
DA	Asiakastosite	18000000	-	18999999	
DG	Asiakkaat-hyvitys	18000000	-	18999999	
DP	Perintätoimiston suoritukset (viite- ja tilitysaineis- tot)	14000000	-	14999999	
DR	Asiakkaat-lasku (konversiolasku)	18000000	-	18999999	
DV	Viivästyskorkolasku	18000000	-	18999999	
DZ	Asiakkaat -maksukirjaus	14000000	-	14999999	
M1	Hautainhoitojärjestelmä (myyntireskontraliitty- män lasku)	18000000	-	18999999	
M2	Resurssivarausjärjestelmä (myyntireskontraliitty- män lasku)	18000000	-	18999999	

M3	Myyntireskontra yleinen (myyntireskontraliittymän lasku)	18000000	-	18999999
MV	Maksuvapautukset	14000000		14999999
RV	Laskun siirto (Kipan järjestelmän lasku)	90000000	-	99999999
ZD	Luottotappio	18000000	-	18999999

Tositenumerot

Ostolaskut

KA	Toimittajatosite	19000000	-	19999999
KG	Toimittajat - hyvitys	19000000	-	19999999
KR	Toimittajat - lasku	19000000	-	19999999
KZ	Toimittajat - maksu	15000000	-	15999999
TM	Matkalaskut ostoreskontra	19000000	-	19999999

Palkat

PV	Lomapalkkavaraus	1000000	-	1999999
P1	Palkat verokäsittely	1000000	-	1999999

VII Tilintarkastuskertomus

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Helsingin seurakuntayhtymän yhteiselle kirkkovaltuustolle

Olemme tarkastaneet Helsingin seurakuntayhtymän hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2022. Tilinpäätös sisältää seurakuntayhtymän tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutusvertailun ja toimintakertomuksen. Lisäksi tilinpäätökseen kuuluva konsernitilinpäätös sisältää konsernitaseen ja sen liitetiedot.

Yhteisen kirkkoneuvoston ja muiden tilivelvollisten velvollisuudet

Yhteinen kirkkoneuvosto ja muut tilivelvolliset ovat vastuussa seurakuntayhtymän hallinnosta ja taloudenhoidosta tilikaudella. Yhteinen kirkkoneuvosto ja hallintojohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot seurakuntayhtymän toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

Yhteinen kirkkoneuvosto ja hallintojohtaja vastaavat myös sisäisen valvonnan järjestämisestä ja sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Olemme tarkastaneet tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti olennaisten virheellisyyksien havaitsemiseksi ja raportoimiseksi tarkastuksen tuloksina. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet hallinnon lainmukaisuutta ja päätöstenmukaisuutta. Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet ja voidaksemme lausua sisäisen valvonnan järjestämisestä mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon seurakuntayhtymän sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

Olemme tehneet tarkastuksen kohtuullisen varmuuden saamiseksi siitä, onko seurakuntayhtymän hallintoa hoidettu laillisesti sekä asianomaisten toimielinten ja viranhaltijoiden päätösten mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa olemme tarkastaneet riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Tarkastuksen tulokset

Seurakuntayhtymän hallintoa on hoidettu laillisesti ja päätösten mukaisesti.

Seurakuntayhtymän sisäinen valvonta on järjestetty olennaisilta osin asianmukaisesti.

Seurakuntayhtymän tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitase liitteineen on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden toiminnasta, taloudesta, taloudellisesta kehityksestä ja taloudellisista vastuista.

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 15. toukokuuta 2023

BDO Oy
Tilintarkastusyhteisö

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Tiina Lind'.

Tiina Lind
JHT, KHT